
ZPRÁVA O VÝVOJI FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2021

červen 2022

OBSAH

Shrnutí vývoje v roce 2021	3
1 Makroekonomická situace a vnější vztahy	6
1.1 Makroekonomická situace	6
1.2 Měnová politika a devizový trh	7
2 Umístění prostředků na finančním trhu	9
3 Struktura úspor domácností	10
4 Institucionální pohled na finanční trh	12
4.1 Počty subjektů na finančním trhu	12
4.2 Garanční schémata	13
4.3 Finanční arbitr	14
4.4 Hospodaření finančních institucí	15
5 Úvěrové instituce a ostatní poskytovatelé financování aktiv	16
5.1 Hlavní vývojové tendence bankovního sektoru	16
5.2 Aktiva bankovního sektoru a kvalita úvěrového portfolia	17
5.3 Hospodářské výsledky a rentabilita bankovního sektoru	18
5.4 Vývoj úrokových sazeb	19
5.5 Vklady a úvěry klientů bank	20
5.6 Hypoteční trh	21
5.7 Stavební spořitelny	25
5.8 Družstevní záložny	28
5.9 Nebankovní poskytovatelé financování	29
5.10 Zadluženost domácností	30
6 Kapitálový trh	32
6.1 Vývoj na světových kapitálových trzích	32
6.2 Regulovaný a mimoburzovní trh v ČR	32
6.3 Financování nefinančních podniků dlouhodobými dluhopisy	34
6.4 Obchodníci s cennými papíry a správa aktiv	35
6.5 Investiční fondy	35
7 Pojišťovnictví	37
7.1 Pojišťovny	37
7.2 Zprostředkování pojištění	40
8 Soukromý penzijní systém	41
8.1 Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření	41
8.2 Penzijní společnosti	46
9 Aktivity MF a legislativa v oblasti finančního trhu	47
9.1 Aktivity na evropské úrovni	47
9.2 Aktivity na globální úrovni	54
9.3 Evropská legislativa v oblasti finančního trhu	58
9.4 Domácí legislativa v oblasti finančního trhu	65
9.5 Nelegislativní aktivity MF v oblasti finančního trhu	67
Seznam tabulek	69
Seznam grafů	70
Seznam schémat	70
Seznam zkratk	71
Příloha 1: Legislativa finančního trhu	75
P1.1 Průřezové předpisy v oblasti finančního trhu	75
P1.2 Legislativa v oblasti kapitálového trhu	76
P1.3 Legislativa v oblasti bankovníctví, stavebního spoření a družstevních záložen	79
P1.4 Legislativa platebního styku a tržní infrastruktury	82
P1.5 Legislativa v oblasti pojišťovnictví a soukromých penzijních systémů	83
Příloha 2: Doplňující tabulky	86

Data uvedená v této zprávě byla z uvedených pramenů stažena v dubnu a květnu 2022 a mohou se z důvodu provedených revizí lišit oproti údajům uvedeným v předchozích ročnících této publikace.

SHRNUTÍ VÝVOJE V ROCE 2021

Makroekonomická situace	Hrubý domácí produkt v souvislosti s oživením po pandemii COVID-19 vzrostl o 3,3 %, což přibližně odpovídalo vývoji například v Německu či na Slovensku. Čisté vývozy působily jako jediná složka proti růstu HDP. Index spotřebitelských cen, podobně jako jinde ve světě, vzrostl, a to na 3,8 %. Míra nezaměstnanosti se nepatrně zvýšila na 2,8 %, nicméně byla nadále nejnižší v celé EU. Hospodaření vládních institucí vykázalo opět deficit přibližně 6 % HDP, což se odrazilo v růstu míry zadlužení o 4,2 p. b. na 41,9 % HDP.
Měnová politika a devizový trh	ČNB přistoupila v souvislosti se sílícími inflačními tlaky jako jedna z prvních centrálních bank ve vyspělém světě ke zvýšení měnověpolitických sazeb. Dvoutýdenní repo sazba razantně vzrostla z 0,25 % na 3,75 % p. a. Průměrný kurz české koruny vůči euru mírně posílil na 25,6 CZK/EUR.
Umístění prostředků na finančním trhu	Objem prostředků umístěných na finančním trhu vzrostl o 7,9 % na 8,1 bil. Kč, což přibližně odpovídalo průměrnému tempu růstu v horizontu posledních 5 let. V absolutním vyjádření meziročně opět nejvíce vzrostly vklady u úvěrových institucí (o 339,5 mld. Kč), které tvořily přibližně dvoutřetinový podíl na celkových prostředcích. Z hlediska vývoje struktury umístění prostředků vzrostl od konce roku 2016 nejvíce podíl prostředků spravovaných v investičních fondech, a to o 2,5 p. b. na 12,0 %.
Struktura úspor domácností	Objem úspor domácností umístěných v rámci produktů či nástrojů finančního trhu se zvýšil o 7,4 % na téměř 5,4 bil. Kč. Nejvyššího meziročního absolutního nárůstu (o 147,8 mld. Kč) opět dosáhly, stejně jako během posledních 5 let, netermínované vklady, a staly se tak produktem, který oproti konci roku 2016 nejvíce navýšil svůj podíl na celkových úsporách domácností, a to na 53,0 %. Nejvyšší meziroční tempo růstu vykazaly prostředky domácností umístěné v investičních fondech, a to o 25,7 %, což současně představovalo i jejich nejvyšší meziroční relativní nárůst za posledních 5 let.
Zadlužení domácností	Zadlužení domácností vzrostlo o 9,5 % na 2,1 bil. Kč, a to především kvůli růstu úvěrů na bydlení (o 11,1 %). Podíl těchto úvěrů na celkovém zadlužení tak opět vzrostl a ke konci roku dosáhl 75,7 %. Relativní míra zadlužení domácností vztahená k HDP opět mírně vzrostla (o 0,8 p. b. na 34,6 %), ve srovnání se zbytkem EU však zůstala spíše nižší.
Subjekty finančního trhu	V počtech subjektů nedošlo v jednotlivých sektorech k výrazným změnám, s výjimkou výrazného poklesu počtu pojišťovacích zprostředkovatelů. V hlavním sektoru úvěrových institucí ukončily činnost dvě pobočky zahraničních bank. Dále zaniklo oprávnění k činnosti dvěma subjektům. Wüstenrot hypoteční banka a.s. byla sloučena s MONETA Money Bank, a.s. a z trhu odešlo i Československé úvěrní družstvo. V sektoru pojišťoven ukončilo činnost pět subjektů a naopak zahájily činnost dvě pobočky zahraničních pojišťoven. Počet penzijních fondů se zvýšil o tři.
Bankovní sektor	Bankovní sektor (včetně stavebních spořitelen) zaznamenal růst aktiv o 7,3 % na 8,6 bil. Kč a již tradičně potvrdil svoje dominantní postavení na českém finančním trhu. Celkový kapitálový poměr, jakožto klíčový faktor odolnosti sektoru, setrval poblíž dlouhodobě nejvyšších hodnot, a to 23,5 %. Hospodářský výsledek před zdaněním vzrostl téměř o 50 % na 85,9 mld. Kč, a významně se tak přiblížil zpět k úrovním dosahovaným před pandemií COVID-19, a to zejm. kvůli poklesu ztrát ze znehodnocení v kontextu opětovně klesajícího podílu nevýkonných úvěrů.
Úrokové sazby	Zvýšení měnověpolitických sazeb ČNB v 2. pololetí 2021 se do konce roku v růstu průměrných ročních klientských sazeb vkladů i úvěrů významněji neprojevalo. V případě vkladů domácností i nefinančních podniků opět došlo k mírnému poklesu, zejm. v důsledku vývoje v 1. pololetí 2021. Průměrné roční úročení úvěrů se pohybovalo opět poblíž dlouhodobě minimálních úrovní s výjimkou nefinančních podniků, kde došlo k mírnému růstu (o 0,1 p. b.).
Vklady a úvěry	Objem klientských bankovních vkladů se zvýšil o 6,6 %, což znamenalo meziroční zpomalení dynamiky růstu. Za uplynulých 5 let vzrostly vklady o 46,1 % na historicky nejvyšší hodnotu 5,5 bil. Kč. Meziroční tempo růstu klientských bankovních úvěrů se

zvýšilo na 7,0 % a objem úvěrů dosáhl historického maxima ve výši 3,8 bil. Kč. Podíl nevýkonných úvěrů klesl o 0,4 p. b. na 2,4 %, tj. nejnižší úroveň od roku 2002. Poměr klientských vkladů ke klientským úvěrům v bankovním sektoru se výrazněji nezměnil (143,0 %) s tím, že v rámci EU jeho úroveň opět patřila k nejvyšším.

Hypoteční trh

Aktivita na hypotečním trhu mírně poklesla, neboť bylo poskytnuto o 9,2 % méně hypotečních úvěrů v celkové výši 888,7 mld. Kč. Poklesl však jen segment hypotečních úvěrů na nebytové nemovitosti a ostatní účely, zatímco dominantní úvěry na bytové nemovitosti vykázaly výrazný 9% růst na rekordních 644,2 mld. Kč. Z tohoto objemu tzv. čistě nové hypoteční úvěry (bez refixací a refinancování) poskytnuté obyvatelstvu vzrostly o 69,7 % na taktéž rekordních 367,9 mld. Kč. Celkový objem nesplacených hypotečních úvěrů se rovněž meziročně zvýšil o 9,4 % na cca 2,4 bil. Kč, což za posledních 5 let znamenalo téměř 60% růst v segmentu bytových nemovitostí a více než dvojnásobek v případě nemovitostí nebytových.

Stavební spořitelny

Stavební spořitelny uzavřely 450 tis. smluv o stavebním spoření a 68 tis. úvěrových smluv, což představovalo nárůst o 23,9 %. Objem nově poskytnutých úvěrů se silně zvýšil o 68,0 % na 109,8 mld. Kč, což znamenalo nejvyšší hodnotu v historii stavebního spoření. Celkový objem nesplacených úvěrů vzrostl o 8,8 % na rekordních 319,3 mld. Kč. Naspořená částka třetím rokem mírně vzrostla (o 1,0 %) a dosáhla 366,3 mld. Kč. Podíl vkladů domácností u stavebních spořitelén na jejich celkových vkladech u úvěrových institucí se však snížil na nejnižší hodnotu v historii stavebního spoření, a to 10,7 %. Podíl úvěrů k naspořené částce se zvýšil o 6,3 p. b. opět na historicky nejvyšších 87,2 %. Stát vyplatil na přímé státní podpoře 4,2 mld. Kč.

Družstevní záložny

Celková bilanční suma sektoru družstevních záložen poklesla o 9,0 % na 9,1 mld. Kč a stejně jako v předchozích 2 letech tvořila jen 0,1 % aktiv všech úvěrových institucí. Podíl nevýkonných úvěrů poklesl o 2,8 p. b. na 26,2 %. Celkový kapitálový poměr se sice snížil na 24,4 %, jednalo se však o jeho stále nadprůměrnou hodnotu v rámci posledních 5 let. Družstevní záložny jako celek dosáhly poprvé od roku 2016 kladného výsledku hospodaření před zdaněním, a to ve výši 50,7 mil. Kč.

Nebankovní poskytovatelé financování

Bilanční suma sektoru nebankovních poskytovatelů financování stagnovala, její výše 420,2 mld. Kč se rovnala cca 5 % bankovního sektoru. Objem poskytnutých půjček se mírně zvýšil o 0,7 % na 324,8 mld. Kč, nicméně růst zaznamenal jen jediný dílčí segment, a to faktoringové a forfaitingové společnosti. Ten navýšil půjčky o 26,6 %. Oproti tomu společnosti finančního leasingu zaznamenaly 1,4% snížení objemu poskytnutých půjček a společnosti ostatního úvěrování vykázaly pokles o 0,6 %.

Regulovaný a mimoburzovní trh

Hlavní český akciový index PX vzrostl o 38,8 % na 1 426,0 bodů, tj. o polovinu více než index eurozóny. Objem burzovních obchodů vzrostl o 15,1 % na 154,7 mld. Kč především díky růstu cen akcií, které tvořily 90,8 % zobchodovaného objemu. Objem obchodů v rámci RM-S, který se zaměřuje především na drobné investory, vykázal růst o 5,9 % na 4,8 mld. Kč.

Dlouhodobé dluhopisy nefinančních podniků

Celkový objem dlouhodobých dluhopisů emitovaných nefinančními podniky druhý rok v řadě klesl (o 8,9 %) na 317,7 mld. Kč, k čemuž vedl meziroční nárůst úrokových sazeb, doznívající nejistota v důsledku pandemie COVID-19 a částečné vyčerpání potenciálu pro další růst kvůli dynamice dosažené v předchozích letech.

Obchodníci s cennými papíry a správa aktiv

Objem aktiv nebankovních obchodníků s cennými papíry klesl o 16,0 % na 24,9 mld. Kč a po předchozích 2 letech růstu se vrátil na úroveň z konce roku 2018. Objem majetku svěřený správcům aktiv vzrostl o 10,6 % na celkových 1,8 bil. Kč. Tempo meziročního růstu tak bylo přibližně o polovinu vyšší než průměr od konce roku 2016.

Investiční fondy

Růst cen aktiv na světových finančních trzích a rovněž čistý přítok investic klientů se promítly do téměř 21% růstu objemu obhospodařovaného majetku v investičních fondech, který dosáhl rekordních 889,5 mld. Kč. Z toho fondy kvalifikovaných investorů rostly rychleji (o 24,6 % na 181,9 mld. Kč) než sektoru dominující fondy kolektivního investování (o 20,0 % na 707,6 mld. Kč). Z hlediska umístění prostředků do jednotlivých druhů podílových fondů došlo v případě domácích fondů k dalšímu nárůstu podílu

smíšených fondů (o 2,5 p. b. na 46,0 %) a k poklesu podílu fondů dluhopisových (o 5,0 p. b. na 22,2 %). Mezi zahraničními fondy svůj podíl výrazně posílily fondy akciové (o 5,8 p. b. na 40,1 %), a to na úkor fondů dluhopisových (pokles o 3,5 % na 19,4 %) a strukturovaných (pokles o 2,4 % na 7,2 %).

Pojišťovny

Hrubé předepsané pojistné navázalo na rostoucí trend započatý před 5 lety, když se zvýšilo o 6,9 % na 179,6 mld. Kč. Celkové posílení sektoru bylo taženo segmentem neživotního pojištění (nárůst o 10,1 %). Životní pojištění naopak stagnovalo, neboť došlo k mírnému snížení o 0,3 %. Celkový počet pojistných smluv se zvýšil o 7,1 % na 30,4 milionu. Počty nově uzavřených smluv také vzrostly (o 6,1 %), a to jak v segmentu neživotního pojištění (6,1 %), tak v oblasti životního pojištění (6,6 %).

Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření

Celkový počet účastníků III. penzijního pilíře se zvýšil o 0,4 % na 4,44 mil. osob, což představovalo dosud nejvyšší relativní i absolutní meziroční nárůst od reformy soukromého penzijního systému z roku 2013. Objem prostředků účastníků se zvýšil o 7,4 % na 566,7 mld. Kč, přičemž průměrný měsíční příspěvek účastníka vzrostl na 781 Kč v rámci penzijního připojištění a na 829 Kč v případě doplňkového penzijního spoření. Podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele vykázal nárůst o 0,5 p. b. na 24,0 %. Celková přímá státní podpora vyplacená účastníkům III. penzijního pilíře činila 7,6 mld. Kč. Ke konci roku většina účastnických fondů s dynamickými a vyváženými strategiemi svými výnosy překonala průměrnou roční míru inflace, naopak žádný z povinných konzervativních účastnických fondů ani transformovaných fondů nenabídl zhodnocení přesahující úroveň růstu cenové hladiny.

Legislativa finančního trhu

Byly přijaty novely zákona o ČNB, zákona o bankách a zákona o ozdravných postupech a řešení krize. Na evropské úrovni byly schváleny předpisy týkající se řešení krize ústředních protistran, benchmarků, oživení kapitálových trhů, řešení rizik spojených s úvěry v selhání a panevropského osobního penzijního produktu. Projednávanými tématy byl balíček pro oblast digitálních financí, spotřebitelské úvěry, evropské zelené dluhopisy, balíček zahrnující revizi směrnice Solventnost II a nastavení ozdravných postupů a řešení krize u pojišťoven a zajišťoven, implementace standardu Basel III a balíček dalších návrhů k unii kapitálových trhů.

Přehled vývoje vybraných ukazatelů sektoru úvěrových institucí, nebankovních poskytovatelů financování, kapitálového trhu a pojišťovnictví obsahuje tabulka P2.1 v příloze 2.

1 MAKROEKONOMICKÁ SITUACE A VNĚJŠÍ VZTAHY

1.1 Makroekonomická situace

Ekonomický vývoj ČR měřený meziroční změnou reálného hrubého domácího produktu vykázal v roce 2021 s přispěním efektu uvolnění protipandemických restrikcí a působení doznívajících podpůrných opatření růst o 3,3 % (tabulka 1.1). Dosažené tempo tak v zásadě odpovídalo vývoji v Německu (2,9 %) či na Slovensku (3,0 %). Vyšší tempo růstu vykázaly jak v souhrnu EU (5,3 %), tak USA (5,7 %) a některé ekonomiky v regionu střední Evropy (Maďarsko a Polsko). Tradičně nejvyššího meziročního tempa růstu ze sledovaných ekonomik dosáhla Čína (8,5 %). Kumulativně za celé sledované období od roku 2016 rostly nejvíce v rámci vybraných ekonomik Čína (41 %), Polsko (23 %) a Maďarsko (20 %). ČR pak vykázala výrazně vyšší kumulativní růst (12 %) než například Německo (5 %) či eurozóna (7 %).

Tabulka 1.1: Meziroční růst reálného HDP

K 31. 12. (%)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna (p. b.)
USA	1,7	2,3	2,9	2,3	-3,4	5,7	9,1
Čína	6,8	6,9	6,7	5,2	1,6	8,5	6,9
Evropská unie (27)	2,0	2,9	2,1	1,8	-6,1	5,3	11,4
Eurozóna (19)	1,8	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,3	11,8
Německo	2,1	3,0	1,1	1,1	-4,9	2,9	7,8
Rakousko	1,9	2,4	2,5	1,5	-6,8	4,6	11,4
Spojené království	2,3	2,1	1,7	1,7	-9,3	7,4	16,7
Polsko	3,2	4,9	5,4	4,8	-2,5	5,6	8,1
Česká republika	2,4	5,4	3,2	3,0	-5,8	3,3	9,1
Maďarsko	2,1	4,5	5,4	4,6	-4,9	7,1	12,0
Slovensko	1,9	3,0	3,8	2,6	-4,4	3,0	7,4

Pramen: MF (sezóně očištěná data)

Z hlediska výdajových složek tuzemského HDP (tabulka 1.2) působila na jeho vývoj pozitivně většina složek v čele s tvorbou hrubého kapitálu (4,5 p. b.) následovaného spotřebou domácností (2,0 p. b.). Negativní dopad měly čisté vývozy zboží a služeb (-3,8 p. b.).

Míra nezaměstnanosti pokračovala druhým rokem, i když pomaleji, v růstu. Nicméně ČR i nadále dosahovala nejnižší míry nezaměstnanosti v EU, která opětovně zůstala hluboko pod průměrem EU, který přesahoval 6 %.

Hospodaření vládních institucí vykázalo druhý rok od začátku pandemie COVID-19 deficit kolem 6 %, což se odrazilo v růstu míry zadlužení vládních institucí o 4,2 p. b. na 41,9 % HDP, tj. na nejvyšší hodnotu za sledované období.

Tabulka 1.2: Vybrané makroekonomické a fiskální ukazatele ČR

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hrubý domácí produkt (změna, %, stálé ceny)	2,4	5,4	3,2	3,0	-5,8	3,3
z toho výdaje na konečnou spotřebu domácností (p. b.)	1,8	1,9	1,7	1,3	-3,2	2,0
výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí (p. b.)	0,5	0,3	0,7	0,5	0,7	0,6
tvorba hrubého kapitálu (p. b.)	-1,1	1,7	2,0	1,2	-2,8	4,5
čisté vývozy (p. b.)	1,4	1,2	-1,2	0,0	-0,5	-3,8
Míra nezaměstnanosti ¹ (roční průměr, %)	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8
Saldo sektoru vládních institucí (% HDP)	0,7	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,9
Dluh sektoru vládních institucí (% HDP)	36,6	34,2	32,1	30,1	37,7	41,9

Pramen: MF, ČSÚ

Index spotřebitelských cen vykázal ve většině sledovaných ekonomik meziroční zrychlení tempa růstu vlivem kombinace faktorů spočívajících v oživení agregátní poptávky po uvolnění protipandemických restrikcí, doznívání

¹ Měřeno metodou Výběrového šetření pracovních sil.

fiskálních a monetárních podpůrných opatření a nesouladu v odběratelsko-dodavatelských řetězcích. V ČR spotřebitelské ceny meziročně vzrostly o 3,8 %, čímž bylo dosaženo nejvyššího tempa růstu za sledované období (tabulka 1.3). Ještě vyšší hodnota než v ČR byla zaznamenána v USA (4,7 %) nebo v některých ekonomikách v regionu střední Evropy, a sice v Polsku a Maďarsku (obojí 5,1 %). Výrazný meziroční přírůstek tempa růstu spotřebitelských cen nastal v eurozóně (o 2,3 p. b. na 2,6 %). Naopak pokles tempa růstu cenové hladiny vykázaly sledované asijské ekonomiky, tj. Čína a Japonsko.

Tabulka 1.3: Indexy spotřebitelských cen sledovaných ekonomik

Roční průměr (%)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
USA	1,3	2,1	2,4	1,8	1,2	4,7
Čína	2,0	1,6	2,1	2,9	2,5	0,9
Japonsko	-0,1	0,5	1,0	0,5	0,0	-0,2
Rusko	7,0	3,7	2,9	4,5	3,4	6,7
Evropská unie (27)	0,2	1,6	1,8	1,4	0,7	2,9
Eurozóna (19)	0,2	1,5	1,8	1,2	0,3	2,6
Německo	0,5	1,5	1,7	1,4	0,5	3,1
Rakousko	0,9	2,1	2,0	1,5	1,4	2,8
Spojené království	1,0	2,6	2,3	1,7	1,0	2,5
Polsko	-0,6	2,0	1,7	2,3	3,4	5,1
Česká republika	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8
Maďarsko	0,4	2,3	2,9	3,3	3,3	5,1
Slovensko	-0,5	1,3	2,5	2,7	1,9	3,1

Pramen: ČSÚ, OECD

1.2 Měnová politika a devizový trh

ČNB v reakci na sílící inflační tlaky přistoupila v 2. pololetí 2021 k razantnímu zvýšení úrokových sazeb nejen výrazně nad úroveň před nástupem pandemie COVID-19, ale současně i na nejvyšší hodnoty za posledních více než 10 let. Meziročně vzrostla základní 2T repo sazba nejvíce za dobu existence ČR (o 3,5 p. b.) na 3,75 %. Tímto krokem byla ČNB jednou z prvních centrálních bank ve vyspělém světě (spolu s centrálními bankami v Chile, Maďarsku, Norsku, Polsku, na Novém Zélandu a Islandu), které přistoupily ke zvýšení měnověpolitických sazeb.

Naopak hlavní světové centrální banky v USA, eurozóně i Japonsku navzdory známkám sílící inflace ve světě své klíčové měnověpolitické sazby v roce 2021 ponechaly na dlouhodobě minimálních úrovních (tabulka 1.4). Výjimkou byla Bank of England, která přistoupila v prosinci k jednomu zvýšení o 0,15 p. b. na 0,25 %. Centrální banky v USA i v eurozóně však pro rok 2022 oznámily postupné utlumování programů nákupů aktiv. Investoři na finančních trzích stále více očekávají zvyšování úrokových sazeb v roce 2022 nebo 2023 v případě ECB a americký Fed již v březnu 2022 svou klíčovou sazbu zvýšil o 0,25 p. b. Ve střední Evropě, podobně jako v ČR, započalo již ve 2. čtvrtletí 2022 významné zvýšení sazeb, které ale bylo nižší než v případě ČR.

Tabulka 1.4: Hlavní měnověpolitické úrokové sazby vybraných centrálních bank²

K 31. 12. (% p. a.)		2016	2017	2018	2019	2020	2021
USA	Fed	0,50–0,75	1,25–1,50	2,25–2,50	1,50–1,75	0–0,25	0–0,25
Eurozóna	ECB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Japonsko	BoJ	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10
Spojené království	BoE	0,25	0,50	0,75	0,75	0,10	0,25
Polsko	NBP	1,50	1,50	1,50	1,50	0,10	1,75
Česká republika	ČNB	0,05	0,50	1,75	2,00	0,25	3,75
Maďarsko	MNB	0,90	0,90	0,90	0,90	0,60	2,40

Pramen: Fed, ECB, BoJ, BoE, NBP, ČNB, MNB

² V případě Fedu se jedná o hodnoty O/N sazeb na mezibankovním trhu (tzv. federal funds rate); v případě ECB o hodnoty fixní sazby pro hlavní refinanční operace (tzv. fixed rate of main refinancing operations). U BoJ představují úrokové sazby pro doplňkovou depozitní facilitu (tzv. complementary deposit facility). V případě BoE se jedná o depozitní sazby (tzv. base rate). U zemí Visegrádské čtyřky se pak v případě NBP jedná o sazby operací na peněžním trhu s centrální bankou (tzv. minimum money market intervention rate), v případě ČNB o hodnoty 2T repo sazby a u MNB pak o tříměsíční depozitní sazby (tzv. three-month deposit rate).

Vývoj kurzu české koruny vůči vybraným sledovaným měnám (tabulka 1.5) byl ve znamení převažujícího postupného posilování, které začalo již po propadu kurzu na začátku pandemie COVID-19 v březnu 2020. V posledním čtvrtletí roku 2021 byl tento trend urychlen zvyšováním měnověpolitických sazeb ČNB, které posilovalo atraktivitu české koruny a v ní denominovaných aktiv pro investory.

Výsledný průměrný roční kurz české koruny meziročně posílil vůči všem sledovaným měnám s výjimkou britské libry a čínského renminbi, vůči kterým se kurz prakticky nezměnil. Nejvíce koruna posílila vůči ruskému rublu a japonskému jenu (přibližně o 9 %). Vůči euru pak posílila o 3 %, proti americkému dolaru o 6,5 % a v rámci střední Evropy byla česká koruna silnější proti maďarskému forintu a polskému zlotému přibližně o 5 %.

Tabulka 1.5: Průměrný kurz koruny k hlavním a regionálním měnám

Průměrný kurz		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna (%)
vůči americkému dolaru	CZK/USD	24,4	23,4	21,7	22,9	23,2	21,7	-6,5
vůči euru	CZK/EUR	27,0	26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	-3,0
vůči čínskému renminbi	CZK/CNY	3,7	3,5	3,3	3,3	3,4	3,4	0,1
vůči japonskému jenu	CZK/100 JPY	22,5	20,8	19,7	21,1	21,7	19,8	-9,1
vůči britské libře	CZK/GBP	33,1	30,1	29,0	29,3	29,7	29,8	0,3
vůči ruskému rublu	CZK/100 RUB	36,6	40,1	34,7	35,4	32,2	29,4	-8,7
vůči polskému zlotému	CZK/PLN	6,2	6,2	6,0	6,0	6,0	5,6	-5,6
vůči maďarskému forintu	CZK/100 HUF	8,7	8,5	8,0	7,9	7,5	7,2	-5,0

Pramen: ČNB, výpočty MF

2 UMÍSTĚNÍ PROSTŘEDKŮ NA FINANČNÍM TRHU

Objem prostředků umístěných na finančním trhu³ pokračoval v dlouhodobém růstu, když se v roce 2021 zvýšil o 594,0 mld. Kč (7,9 %) na 8,1 bil. Kč (tabulka 2.1). To představovalo nejvyšší absolutní nárůst a přibližně průměrné tempo růstu prostředků v rámci sledovaného období od roku 2016.

Tabulka 2.1: Umístění prostředků na finančním trhu

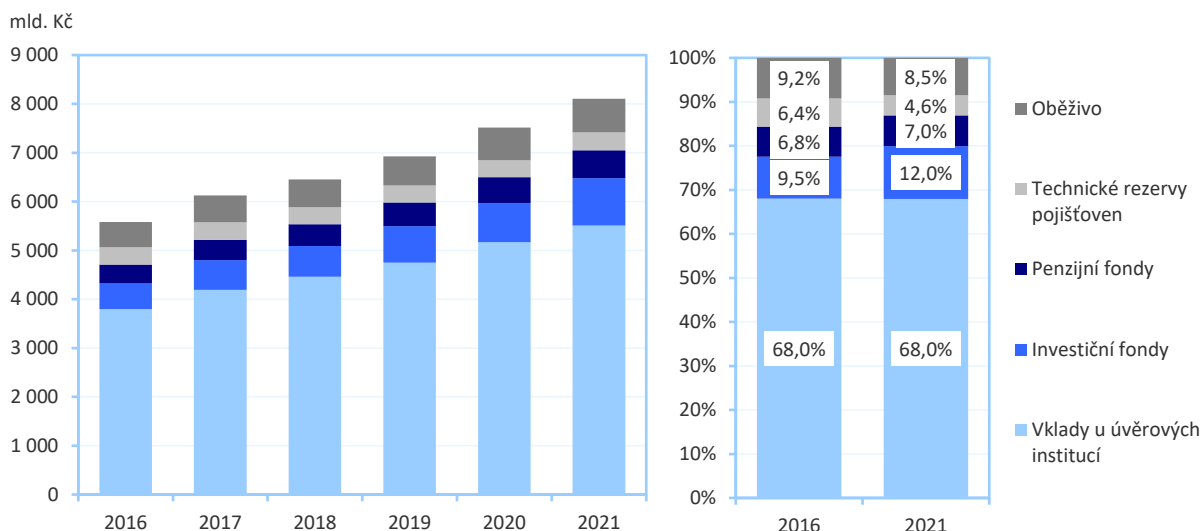
K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Vklady u úvěrových institucí ⁴	3 796,4	4 188,1	4 461,5	4 747,4	5 170,1	5 509,6	339,5	6,6
z toho stavební spoření	362,6	358,9	355,0	359,7	362,7	366,3	3,6	1,0
Investiční fondy	528,4	614,2	627,8	746,0	798,2	971,4	173,2	21,7
Penzijní fondy	381,6	413,9	447,1	487,1	527,9	566,7	38,8	7,4
Technické rezervy pojišťoven	358,6	359,5	345,3	348,3	349,8	369,2	19,4	5,5
Oběživo	514,3	548,3	571,2	598,9	668,1	691,2	23,1	3,5
Celkem	5 579,3	6 124,0	6 452,8	6 927,8	7 514,0	8 108,0	594,0	7,9

Pramen: AKAT, APS ČR, ČNB – ARAD, MF, výpočty MF

V případě objemově nejvýznamnější položky, tj. vkladů u úvěrových institucí, byl zaznamenán stejně jako během celého sledovaného období opět nejvyšší absolutní přírůstek objemu prostředků. Nižší absolutní nárůst než v roce 2020 však způsobil, že podíl vkladů na celkových prostředcích mírně poklesl na 68,0 %, tedy zpět na úroveň roku 2016 (graf 2.1).

Nejvyšší tempo růstu ze sledovaných kategorií prostředků vykázaly stejně jako v letech 2016, 2017 a 2019 investiční fondy, přičemž se jednalo dokonce o jejich nejvyšší relativní i absolutní nárůst ve sledovaném období. To přispělo k tomu, že z hlediska vývoje struktury umístění prostředků vzrostl během sledovaného období nejvíce právě podíl prostředků umístěných v investičních fondech, a to o 2,5 p. b. Naopak nejvýrazněji se od roku 2016 snížil podíl technických rezerv pojišťoven (o 1,9 p. b.). Podíl prostředků v penzijních fondech ve sledovaném období setrval v rozmezí 6,8 až 7,0 % z celkových prostředků a podíl oběživa na celkových prostředcích se pohyboval kolem 9 %.

Graf 2.1: Umístění prostředků na finančním trhu

Pramen: AKAT, APS ČR, ČNB – ARAD, MF, výpočty MF

Pozn.: Pravá část grafu zobrazuje srovnání struktury umístění prostředků (v %) v letech 2016 a 2021.

³ Tento agregátní ukazatel je jedním ze způsobů vyjádření velikosti finančního trhu s tím, že se zaměřuje na tzv. zprostředkovatelský finanční trh. Zahrnuje prostředky klientů finančních institucí (fyzických i právnických osob), které jsou umístěny na finančním trhu prostřednictvím finančních produktů úvěrových institucí, pojišťoven, penzijních společností a nástrojů kolektivního investování, a prostředky držené v hotovosti (bez hotovosti na pokladnách bank). Naopak nezahrnuje přímé investice do cenných papírů.

⁴ Zahrnují korunové a cizoměnové vklady klientů (rezidentů a nerezidentů) u bank (včetně stavebních spořitelů, bez ČNB) a družstevních záložen.

3 STRUKTURA ÚSPOR DOMÁCNOSTÍ

Objem úspor domácností umístěných v rámci produktů či nástrojů finančního trhu⁵ pokračoval během roku 2021 v dlouhodobém růstu, když se zvýšil o 371,1 mld. Kč (7,4 %) na téměř 5,4 bil. Kč (tabulka 3.1). Přestože se jednalo o nižší meziroční absolutní i relativní přírůstek úspor než v roce 2020, v rámci sledovaného období od roku 2016 byl dosažený růst mírně nadprůměrný jak z absolutního, tak i relativního hlediska.⁶

Tabulka 3.1: Struktura úspor domácností

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Netermínované vklady	1 755,7	1 958,5	2 139,7	2 276,6	2 687,9	2 835,7	147,8	5,5
Termínované vklady	623,3	563,3	571,3	591,1	537,8	570,1	32,3	6,0
z toho stavební spoření	353,8	349,3	345,2	350,3	352,0	356,2	4,2	1,2
Penzijní fondy	381,1	413,1	446,6	483,7	523,2	560,8	37,6	7,2
Životní pojištění	278,9	277,1	265,2	267,6	268,4	269,3	0,9	0,3
Investiční fondy	375,8	433,7	451,6	533,4	566,5	711,9	145,5	25,7
Dluhové cenné papíry	197,8	161,5	128,6	145,3	158,3	146,1	-12,2	-7,7
Kótované akcie	58,1	71,8	69,7	219,9	240,9	260,1	19,2	8,0
Celkem	3 670,6	3 879,0	4 072,7	4 517,5	4 983,1	5 354,1	371,1	7,4

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Ze sledovaných produktů zaznamenaly nejvyšší absolutní meziroční nárůst stejně jako během celého sledovaného období (kromě roku 2019 ovlivněného metodickou změnou v případě kótovaných akcií) opět netermínované vklady, a to o 147,8 mld. Kč na cca 2,8 bil. Kč. I když vykázaly v rámci sledovaného období své nejnižší tempo růstu (o 5,5 %), byly netermínované vklady nadále produktem, který oproti konci roku 2016 nejvíce navýšil svůj podíl na celkových úsporách domácností, a to o 5,1 p. b. na 53,0 % (graf 3.1).

Objem termínovaných vkladů bez stavebního spoření se meziročně zvýšil o 28,2 mld. Kč (15,2 %), což naopak představovalo jejich nejvyšší absolutní nárůst i tempo růstu ve sledovaném období. Jelikož k tomuto nárůstu došlo v plném rozsahu ve 4. čtvrtletí 2021, zatímco v předchozích čtvrtletích roku 2021 objem termínovaných vkladů bez stavebního spoření klesal, mohl tento vývoj souviset s razantním zvyšováním měnověpolitických sazeb ČNB během posledního čtvrtletí roku 2021. To se postupně promítlo v nabídce vyšších sazeb u termínovaných vkladů, čímž došlo k jejich ztraktivnější oproti obvykle méně úročeným (nebo s dalšími omezujícími podmínkami spojeným) běžným či spořicími účtům s vklady převoditelnými na požádání. Navzdory růstu v roce 2021 však byly termínované vklady bez stavebního spoření produktem, který v porovnání s koncem roku 2016 vykázal nejvyšší pokles podílu na úsporách domácností, a to o 3,3 p. b. na 4,0 %.

O trochu mírnější pokles zastoupení na celkových úsporách než termínované vklady zaznamenalo během sledovaného období stavební spoření (o 3,0 p. b.), a to přestože objem vkladů domácností v rámci sektoru stavebního spoření stejně jako v letech 2019 i 2020 meziročně mírně vzrostl. Podíl všech vkladových produktů na úsporách domácností se v roce 2021 snížil na 63,6 %, a vrátil se tak na přibližně stejnou úroveň jako na konci roku 2019.

Nejvyšší tempo růstu vykázal objem úspor domácností umístěných v investičních fondech, a to meziročně o 25,7 %, což současně představovalo i nejvyšší tempo růstu v rámci sledovaného období. Meziroční absolutní přírůstek se pak téměř vyrovnal nárůstu objemu mnohem významnější kategorie netermínovaných vkladů. Navýšení objemu úspor v investičních fondech přitom bylo způsobeno jak přílivem nových investic do domácích i zahraničních fondů, tak podstatným zvýšením zhodnocení prostředků ve fondech.

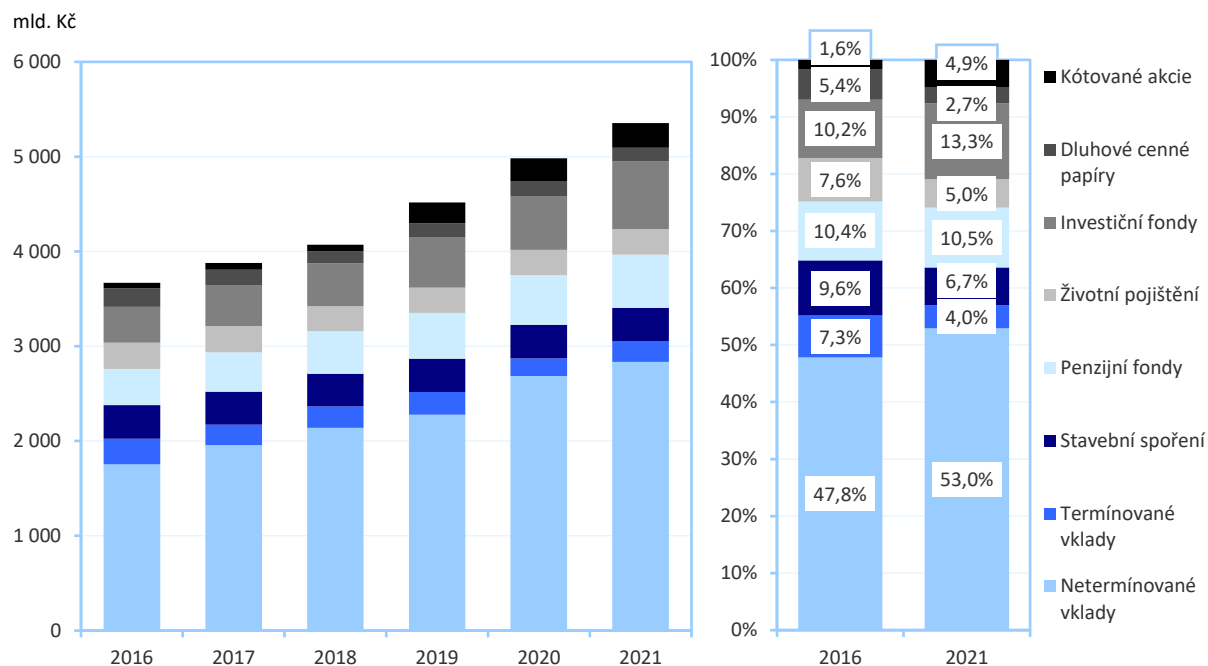
⁵ Termín úspory je v rámci kapitoly používán jako označení pro finanční aktiva domácností, která zahrnují korunové a cizoměnové prostředky domácností, které jsou umístěny na finančním trhu v rámci finančních produktů domácích i zahraničních úvěrových institucí, pojišťoven, penzijních a investičních společností, a přímé investice domácností do dluhových cenných papírů a kótovaných akcií.

⁶ Při srovnání růstu úspor v roce 2021 s průměrem v rámci sledovaného období nebyl do výpočtu průměrného růstu záměrně zahrnut vývoj v roce 2019, který byl značně ovlivněn metodickým zpřesněním odhadů objemu akcií a jiných účastí v držbě domácností, což bylo hlavní příčinou tehdejšího výrazného navýšení objemu kótovaných akcií (tj. akcií obchodovaných na regulovaných trzích) jako jedné ze sledovaných položek celkových úspor.

K růstu celkových úspor domácností také přispěly přírůstek prostředků v penzijních fondech a zvýšení hodnoty kótovaných akcií, přičemž obě tyto položky vykázaly meziročně z hlediska sledovaného období mírně podprůměrné tempo růstu a jejich podíly na celkových úsporách se oproti roku 2020 v podstatě nezměnily. Co se týče úspor domácností v rámci rezervotvorných produktů životního pojištění, pokračoval v roce 2021 i přes jejich mírný nárůst setrvalý pokles jejich významu.

Jediným sledovaným produktem ve struktuře úspor domácností, který meziročně zaznamenal pokles objemu, byly dluhové cenné papíry. Příčinou poklesu, k němuž došlo zejména ve 4. čtvrtletí 2021, bylo snížení investic do podnikových a v menším rozsahu také bankovních dluhopisů a do jisté míry k němu mohl přispět i všeobecný pokles tržních cen dluhopisů v souvislosti s růstem úrokových sazeb. Podíl dluhových cenných papírů na celkových úsporách domácností se tak po třech letech stagnace na úrovni 3,2 % snížil na 2,7 %.

Graf 3.1: Struktura úspor domácností

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Pozn.: Pravá část grafu zobrazuje srovnání struktury úspor domácností (v %) v letech 2016 a 2021.

4 INSTITUCIONÁLNÍ POHLED NA FINANČNÍ TRH

4.1 Počty subjektů na finančním trhu

V roce 2021 došlo jen k menším změnám v počtech subjektů v jednotlivých sektorech, s výjimkou téměř pětinového poklesu počtu pojišťovacích zprostředkovatelů daným změnou pravidel licencování těchto subjektů.

Tabulka 4.1: Počty subjektů poskytujících služby na finančním trhu

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna
Úvěrové instituce							
Banky	45	46	50	49	49	46	-3
z toho pobočky zahr. bank	23	23	27	25	25	23	-2
z toho stavební spořitelny	5	5	5	5	5	5	0
Družstevní záložny	11	10	10	9	8	7	-1
Kapitálový trh							
Obchodníci s CP (vč. zahr. poboček)	64	66	79	76	77	76	-1
Investiční fondy s právní osobností	108	125	138	156	188	213	25
Investiční společnosti	28	30	31	35	39	44	5
Podílové fondy	201	227	242	252	234	253	19
Fondy kvalifikovaných investorů	60	79	89	94	90	104	14
Fondy kolektivního investování	141	148	153	158	144	149	5
Investiční zprostředkovatelé	7 335	7 043	6 847	191	163	153	-10
Vázaní zástupci	26 612	26 448	21 409	18 409	13 470	14 229	759
Penzijní společnosti	8	8	8	8	9	9	0
Penzijní fondy	35	36	36	38	39	42	3
Pojištnictví							
Pojišťovny	54	49	48	47	44	41	-3
z toho pobočky zahr. pojišťoven	24	21	20	20	17	18	1
Zajišťovny	1	1	1	1	1	1	0
Pojišťovací zprostředkovatelé	174 092	181 121	185 125	38 481	38 001	30 877	-7 124

Pramen: ČNB, výpočty MF

V dominantním **bankovním sektoru** se počet snížil o 3 subjekty. K počátku roku 2021 zanikla licence Wüstenrot hypoteční banky a.s., jež byla sloučena s MONETA Money Bank, a. s. Činnost dále ukončily 2 pobočky zahraničních bank, a to v červnu 2021 Poštová banka, a.s., pobočka Česká republika a v prosinci PRIVAT BANK der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika. Zároveň v průběhu roku 2021 došlo k další konsolidaci sektoru. V červenci 2021 se Raiffeisenbank a.s. stala jediným akcionářem Equa bank a.s., přičemž k fúzi Raiffeisenbank a.s. a Equa bank a.s. do jedné právnické osoby došlo až k 1. 1. 2022.

V sektoru **družstevních záložen** zaniklo v březnu 2021 povolení k činnosti Československého úvěrního družstva, čímž počet subjektů klesl z 8 na 7. V září 2021 pak bylo na návrh likvidátora rovněž zahájeno insolvenční řízení Československého úvěrního družstva v likvidaci, přičemž tento subjekt se dobrovolně rozhodl ukončit činnost.

V oblasti **kapitálového trhu** počty většiny subjektů vzrostly. Nárůst počtu subjektů zaznamenaly investiční fondy s právní osobností (o 25 subjektů), investiční společnosti (o 5 subjektů) a podílové fondy (celkem o 19 subjektů, z toho 14 v kategorii fondů kvalifikovaných investorů a 5 v kategorii fondů kolektivního investování). Počet obchodníků s cennými papíry (OCP) se naopak snížil o 1 subjekt.

U **zprostředkovatelů investičních služeb** došlo v roce 2021 k jisté stabilizaci jejich počtu po významných úbytcích v letech 2019 a 2020, kdy se do vývoje promítala nová pravidla licencování těchto subjektů. Investiční zprostředkovatelé zaznamenali jen mírný pokles o 10 subjektů, počet vázaných zástupců naopak vzrostl o 759.

V sektoru **penzijních společností** nedošlo v roce 2021 ke změně. U **penzijních fondů** se počet zvýšil o 3, když v květnu 2021 získaly povolení Akciový účastnický fond, Rentea penzijní společnost, a.s., Dluhopisový účastnický fond, Rentea penzijní společnost, a.s., a Povinný konzervativní účastnický fond, Rentea penzijní společnost, a.s.

V **sektoru pojišťoven** ukončilo v roce 2021 činnost 5 subjektů, z toho AXA pojišťovna a.s. a AXA životní pojišťovna a.s. v rámci dokončení prodeje aktivit skupiny AXA v České republice, Polsku a na Slovensku společnosti UNIQA Insurance Group AG. Dále se jednalo o subjekty Česká pojišťovna ZDRAVÍ a.s., Pojišťovna Patricie a.s. a pobočka zahraniční pojišťovny Youplus Insurance International AG, pobočka pro Českou republiku. Svou činnost naopak zahájily 2 pobočky zahraničních pojišťoven – Fortegra Europe Insurance Company Ltd, pobočka pro Českou republiku a YOUPLUS Životní pojišťovna, pobočka pro Českou republiku.

U **pojišťovacích zprostředkovatelů** se počet subjektů snížil o 7 124, tedy o téměř pětinu. Vývoj počtu pojišťovacích zprostředkovatelů byl od roku 2019 významně ovlivněn změnami v regulačním rámci v oblasti distribuce pojištění a zajištění přijatými v roce 2018. Zároveň v souvislosti s koronavirovou krizí byla v roce 2020 přijata jeho změna v podobě posunu termínu pro splnění zkoušek odborné způsobilosti zprostředkovateli, kteří vykonávali svou činnost podle předchozí právní úpravy, a to o šest měsíců do konce května 2021. Účinek nesplnění této povinnosti tak mohl být jednou z příčin snížení počtu pojišťovacích zprostředkovatelů v roce 2021.

U počtu subjektů působících na finančním trhu ČR na základě tzv. **jednotného evropského pasu** došlo v roce 2021 v rámci sektorů úvěrových institucí, pojišťoven a investičních společností k poklesu počtu subjektů, v sektoru investičních fondů pak k jejich růstu (tabulka 4.2). U počtu investičních fondů tak pokračoval trend postupného kontinuálního zvyšování počtu subjektů za celé sledované období, u úvěrových institucí byl naopak v roce 2021 tento trend poprvé přerušen. U pojišťoven došlo k poklesu počtu subjektů na nejnižší hodnotu za sledované období.

Tabulka 4.2: Počet subjektů působících v ČR na základě jednotného pasu

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna
Úvěrové instituce	404	429	443	467	470	418	-52
Pojišťovny	863	889	965	975	973	827	-146
Investiční fondy	1 268	1 370	1 661	1 723	1 834	1 927	93
Investiční společnosti	41	39	41	51	55	51	-4

Pramen: ČNB – JERRS, výpočty MF

4.2 Garanční schémata

Posilovat ochranu klientů i finančního trhu jako celku mají v ČR za úkol dva garanční systémy. Jedná se o Garanční systém finančního trhu a Garanční fond obchodníků s cennými papíry.

Garanční systém finančního trhu (GSFT) je z nich vzhledem k objemu a rozsahu užití záchranných prostředků významnější. Vznikl na počátku roku 2016 transformací Fondu pojištění vkladů (FPV) v důsledku změn regulačního rámce⁷. GSFT rovněž spravuje Fond pro řešení krize (FRK). Tyto fondy ve správě GSFT jsou majetkově a účetně oddělenými jednotkami. GSFT tedy disponuje prostředky, jež mohou být použity pro výplatu náhrad vkladů a rovněž prostředky sloužící pro případné odvrácení úpadku úvěrových institucí a vybraných OCP.

Výplatu náhrad vkladů z **FPV** zajišťuje GSFT v případě, kdy je některá z bank, stavebních spořitelů nebo družstevních záložen od ČNB označena za insolventní, nebo v případě, že soud rozhodne o úpadku takové instituce. Systém pojištění vkladů garantuje náhrady za vklady vedené u bank, stavebních spořitelů a družstevních záložen se sídlem v ČR ve výši 100 % vkladu včetně úroků, maximálně však do výše odpovídající částce 100 000 EUR na jednoho klienta v jedné instituci. V určitých zákonem stanovených případech dochází ke zvýšení uvedené maximální výše náhrady až do výše odpovídající částce 200 000 EUR⁸. GSFT v dubnu 2021 uzavřel novou rámcovou dohodu na zajištění výplaty náhrad vkladů na další čtyři roky. Tzv. vyplácející bankou, již předává GSFT podklady a prostředky k provedení výplaty náhrad vkladů, se nově stala Komerční banka, a.s., zatímco v předchozím období od dubna 2017 to byla Česká spořitelna, a.s.

⁷ Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Zvýšená náhrada se vztahuje na vklady plynoucí z příjmů ve specifických životních situacích, např. z prodeje soukromého nemovitého majetku sloužícího k bydlení, rozvodového vyrovnání, inkasa pojistného plnění pro případ úrazu, nemoci, invalidity nebo smrti, dědictví, výplaty jednorázové důchodové dávky, odstupného při propuštění ze zaměstnání, náhrady újmů způsobené trestným činem aj.

Úvěrové instituce zapojené do systému pojištění vkladů odvedly za rok 2021 do FPV příspěvky⁹ ve výši 1,3 mld. Kč (tabulka 4.3). Objem finančních rezerv ke konci roku 2021 dosáhl 37,3 mld. Kč. V roce 2021 byly z FPV vyplaceny náhrady ve výši 52,3 mil. Kč, a to v souvislosti s výplatou klientů Československého úvěrního družstva.

Tabulka 4.3: Základní ukazatele FPV

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příspěvky (mld. Kč)	2,1	0,9	1,0	1,1	1,1	1,3
Výplaty náhrad (mil. Kč)	3 291,0	261,0	25,0	-6,7 ¹⁰	0,0	52,3
Finanční rezervy (mld. Kč)	27,9	30,3	31,7	34,1	35,5	37,3

Pramen: GSFT

FŘK je určen k financování řešení krizových situací bank a vybraných OCP. Soustřeďuje prostředky, jež mohou být použity při ohrožení stability některé z finančních institucí tak, aby nebylo nutné vzhledem k možným zásadním funkcím, které vykonává v rámci finančního sektoru i celé ekonomiky, ukončit její existenci a případně zahájit výplatu náhrad vkladů jejím klientům. FŘK obdržel v roce 2021 od povinných institucí příspěvky ve výši 4,3 mld. Kč, což byla nejvyšší částka za dobu jeho existence.¹¹ Od roku 2016 dosáhly finanční rezervy FŘK již objemu 21,2 mld. Kč.

Tabulka 4.4: Základní ukazatele FŘK

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příspěvky (mld. Kč)	3,0	3,0	3,1	3,5	3,8	4,3
Finanční rezervy (mld. Kč)	3,0	6,0	9,2	12,8	16,7	21,2

Pramen: GSFT

Druhý garanční systém na finančním trhu v ČR, **Garanční fond obchodníků s cennými papíry** (GFOCP), zajišťuje výplatu náhrad zákazníkům OCP, jenž není schopen plnit své závazky vůči svým klientům. Jeho účelem není krýt riziko ztráty hodnoty investice do cenných papírů. Náhrada se zákazníkovi poskytne ve výši 90 % částky vypočtené v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o podnikání na kapitálovém trhu¹², nejvýše však do hodnoty odpovídající částce 20 000 EUR.

Hlavním zdrojem majetku GFOCP jsou příspěvky zapojených subjektů, tj. OCP a investičních společností obhospodařujících majetek klientů. V roce 2021 GFOCP obdržel za svou dobu existence nejvyšší objem příspěvků, a to ve výši 281,1 mil. Kč, když se příspěvky meziročně zvýšily o 57,7 mil. Kč. Objem finančních rezerv ke konci roku 2021 dosáhl 1,3 mld. Kč. V roce 2021 nebyly z GFOCP proplaceny žádné náhrady.

Tabulka 4.5: Základní ukazatele GFOCP

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příspěvky (mil. Kč)	164,6	191,7	198,9	249,5	223,4	281,1
Výplaty náhrad (mil. Kč)	1,1	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
Finanční rezervy (mld. Kč)	1,0	1,1	1,3	1,1	1,2	1,3

Pramen: GFOCP

4.3 Finanční arbitr

Jako orgán mimosoudního řešení vybraných sporů mezi spotřebiteli a finančními institucemi působí finanční arbitr (FA) na finančním trhu od roku 2003, přičemž se jeho působnost postupně rozšiřovala a FA je nyní již oprávněn řešit spotřebitelské spory téměř napříč celým finančním trhem. Do jeho působnosti spadá mimosoudní

⁹ Výši příspěvků, které finanční instituce odvádějí do FPV, stanovuje ČNB takovým způsobem výpočtu, jenž zohledňuje nejen objem tzv. krytých vkladů (tj. vkladů do limitu pojištění odpovídajícímu ekvivalentu 100 000 EUR), ale i míru rizika, kterou daná instituce podstupuje.

¹⁰ Záporná hodnota byla způsobena tím, že po ukončení výplaty náhrad finanční instituce byla vyplácející bankou zaslána FPV zpět záloha poskytnutá na výplatu náhrad, přičemž vrácená záloha převýšila zbytkové vyplacené náhrady za rok 2019.

¹¹ ČNB stanovuje roční cílovou úroveň příspěvků do FŘK a to tak, aby ke konci roku 2024 cílový objem FŘK byl 1 % celkového objemu krytých pohledávek z vkladů.

¹² Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

řešení spotřebitelských sporů při poskytování platebních služeb, z neplatebních účtů a vkladních knížek, elektronických peněz, spotřebitelských úvěrů (včetně hypoték a úvěrů ze stavebního spoření), ze stavebního spoření, z kolektivního investování a investičních služeb, ze směnářských obchodů a životního pojištění. Naopak v působnosti FA dosud nejsou spory z finančních služeb, jakými jsou penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření, neživotní pojištění, a spory akcionářů a držitelů dluhopisů.

FA v roce 2021 zahájil meziročně o téměř 40 % více nových řízení, a to 1 709 (tabulka 4.6). Projednávalo bylo celkem 2 820 sporů, kdy vedle nově zahájených řízení probíhalo dalších 1 111 dříve zahájených řízení, meziročně o 394 více. Nejčastější nové spory (76 %) se opět týkaly spotřebitelského úvěru, u nichž došlo k meziročnímu 65% nárůstu (o 508 řízení). Nejméně nových sporů se naopak vztahovalo ke stavebnímu spoření (36 návrhů). V rámci všech projednávaných sporů se jich cca 67 % týkalo spotřebitelského úvěru (1 887 řízení), 15 % platebních služeb (422 řízení) a 9 % životního pojištění (261 řízení). FA pravomocně ukončil 1 723 řízení, přičemž průměrná délka řízení skončených v roce 2021 činila od okamžiku zahájení řízení do nabytí právní moci úkonu, kterým se řízení skončilo, 238 dnů.

Tabulka 4.6: Počet zahájených řízení v jednotlivých letech

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Přijaté návrhy na zahájení řízení	1 948	1 344	1 401	1 178	1 228	1 709	481	39,2
z toho platební služby	117	138	130	141	179	209	30	16,8
spotřebitelský úvěr	233	338	513	664	786	1 294	508	64,6
životní pojištění	1 132	734	626	246	172	110	-62	-36,0

Pramen: Výroční zprávy FA, výpočty MF

4.4 Hospodaření finančních institucí

Všechny níže sledované sektory finančního trhu v roce 2021 zaznamenaly kladný hospodářský výsledek před zdaněním a meziroční růst zisku (tabulka 4.7). Nejvyšší relativní přírůstky zisku dosáhly pojišťovny (73,6 %) a banky (49,5 %). U pojišťoven byl zisk ve výši 30,9 mld. Kč nejvyšší za sledované období. V něm dosáhly nejvyšší úrovně zisku i penzijní společnosti (12% nárůst), investiční společnosti (32% nárůst) a nebankovní OCP včetně zahraničních poboček (15% nárůst). Největší objem zisku ze všech sledovaných sektorů finančního trhu vytvořily opět banky (70% podíl).

Tabulka 4.7: Výsledek hospodaření finančních institucí před zdaněním

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Banky	87,9	90,3	98,0	109,2	57,4	85,9	28,4	49,5
Pojišťovny	13,2	10,4	17,4	20,1	17,8	30,9	13,1	73,6
Penzijní společnosti	1,4	1,6	1,7	2,3	2,3	2,6	0,3	11,6
Investiční společnosti	1,1	1,2	1,4	1,5	1,5	2,0	0,5	32,3
Nebankovní OCP	0,8	1,0	0,8	0,8	1,2	1,4	0,2	13,3

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

5 ÚVĚROVÉ INSTITUCE A OSTATNÍ POSKYTOVATELÉ FINANCOVÁNÍ AKTIV

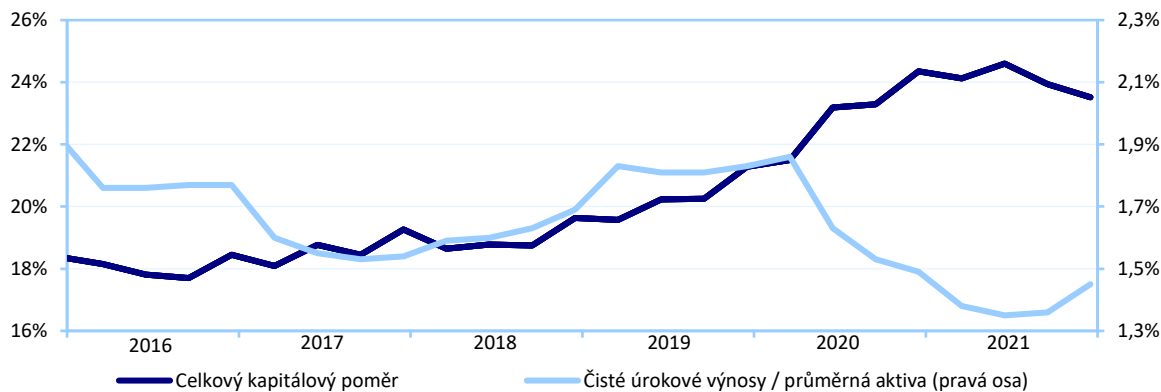
Tato kapitola se primárně věnuje problematice úvěrových institucí, tedy bank (většina částí kapitoly) včetně stavebních spořitelen (kapitola 5.7) a družstevních záložen (kapitola 5.8). Pozornost je věnována i dílčím tématům, jako jsou úrokové sazby (kapitola 5.4), vklady a úvěry (kapitola 5.5) a hypoteční úvěry (kapitola 5.6). Další kapitola (5.9) se pak zabývá vývojem segmentu nebankovních poskytovatelů financování. Tento dílčí sektor totiž nabízí produkty¹³, které jsou poměrně blízkým substitutem k bankovním úvěrům a v případě poskytnutí retailovým klientům vstupují do ukazatele celkového zadlužení domácností, jemuž se věnuje poslední kapitola (5.10).

5.1 Hlavní vývojové tendence bankovního sektoru

Ve vývoji bankovního sektoru se projevovalo probíhající hospodářské oživení společně s nadějí na odeznívání důsledků pandemie COVID-19. Celkové objemy aktiv, klientských vkladů i úvěrů dosáhly nového maxima. Kvalita úvěrů se na rozdíl od roku 2020 zlepšila. Hospodářský výsledek před zdaněním se meziročně zvýšil téměř o 50 %, a významně se tak přiblížil k úrovním před pandemií, a to zejm. díky poklesu tvorby opravných položek v kontextu příznivějšího vývoje nevykonných úvěrů, než se očekávalo v období vrcholící pandemie COVID-19. Nadále také působily dlouhodobé faktory podporující celkovou odolnost sektoru, mezi něž patřily zejména celkově vysoká míra kapitálové přiměřenosti, spíše nadprůměrná ziskovost zejm. ve srovnání se státy eurozóny a vysoký a dlouhodobě rostoucí podíl krytí klientských úvěrů vklady.

Celkový kapitálový poměr jakožto ukazatel kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru meziročně mírně klesl o 0,8 p. b. na 23,5 % poté, co byla uvolněna omezení výplaty dividend zavedená v roce 2020 v reakci na možné důsledky pandemie COVID-19 (graf 5.1). Napříč skupinami bank dle velikosti, resp. zaměření, existovaly dlouhodobě mírné rozdíly ve výši celkového kapitálového poměru, kdy velké banky¹⁴ opět vykázaly hodnotu blízkou průměru (23,4 %), lehce nadprůměrnou hodnotu ukazatele dosahoval segment středních bank (25,2 %) a podprůměrná hodnota připadala pak na malé banky (22,3 %) a stavební spořitelny (19,5 %). Úroková marže k aktivům, jeden ze stěžejních faktorů ziskovosti, sice meziročně mírně klesla (o 0,04 p. b. na 1,45 % p. a.), nicméně v reakci na zvýšení měnověpolitických sazeb ČNB vykázal v rámci 2. pololetí 2021 tento ukazatel růst.

Graf 5.1: Celkový kapitálový poměr a čistá úroková marže

Pramen: ČNB – ARAD

Celková aktiva bankovního sektoru včetně stavebních spořitelen (tabulka 5.1), dosáhla ke konci roku 2021 opět nového maxima ve výši 8,6 bil. Kč.¹⁵ Meziroční růst aktiv o 7,3 % byl poblíž průměru za sledované období, tj. od konce roku 2016. Dynamika růstu klientských úvěrů vzrostla meziročně o 2,8 p. b. na 7,0 %, tempo růstu vkladů, které byly opět hlavním zdrojem růstu pasiv, naopak kleslo o 2,3 p. b. na 6,6 %. Výsledné obdobné meziroční

¹³ Některé obdobné služby a produkty (např. v oblasti platebního styku nebo poskytování financování) nabízí subjekty, které ve větší míře využívají informační technologie, jako jsou např. peer-to-peer lending, crowdfunding, aj.

¹⁴ Rozdělení bank podle bilanční sumy bylo ze strany ČNB v čase upravováno, což má následně vliv na zařazení jednotlivých bank a vývoj indikátorů. Od roku 2016 jsou za velké banky považovány banky s bilanční sumou větší než 10 % celkového objemu bilanční sumy sektoru, za střední pak banky s bilanční sumou 2 až 10 % sektoru a za malé banky s bilanční sumou menší než 2 % sektoru.

¹⁵ Tyto hodnoty zveřejněné ČNB v rámci databáze ARAD se liší od hodnot publikovaných například v rámci Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem z důvodu rozdílné metodiky, což se pak také může projevat například u podílových ukazatelů nevykonných úvěrů.

tempo vývoje objemu úvěrů i vkladů se projevilo ve stagnaci ukazatele poměru vkladů k úvěrům poblíž nejvyšší hodnoty během sledovaného období, neboť dosahoval 143,0 %.

Tabulka 5.1: Základní ukazatele bankovního sektoru

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Aktiva celkem	6 019,4	7 064,5	7 329,5	7 623,6	8 018,0	8 603,4	585,3	7,3
Klientské úvěry	2 950,4	3 085,5	3 306,4	3 450,5	3 595,6	3 847,8	252,2	7,0
Klientské vklady	3 767,2	4 169,1	4 445,6	4 739,3	5 162,0	5 502,3	340,4	6,6
Poměr klientských vkladů k úvěrům (%)	127,7	135,1	134,5	137,4	143,6	143,0	-0,6	-0,4
Celkový kapitál. poměr (%)	18,5	19,3	19,6	21,3	24,4	23,5	-0,8	-3,4

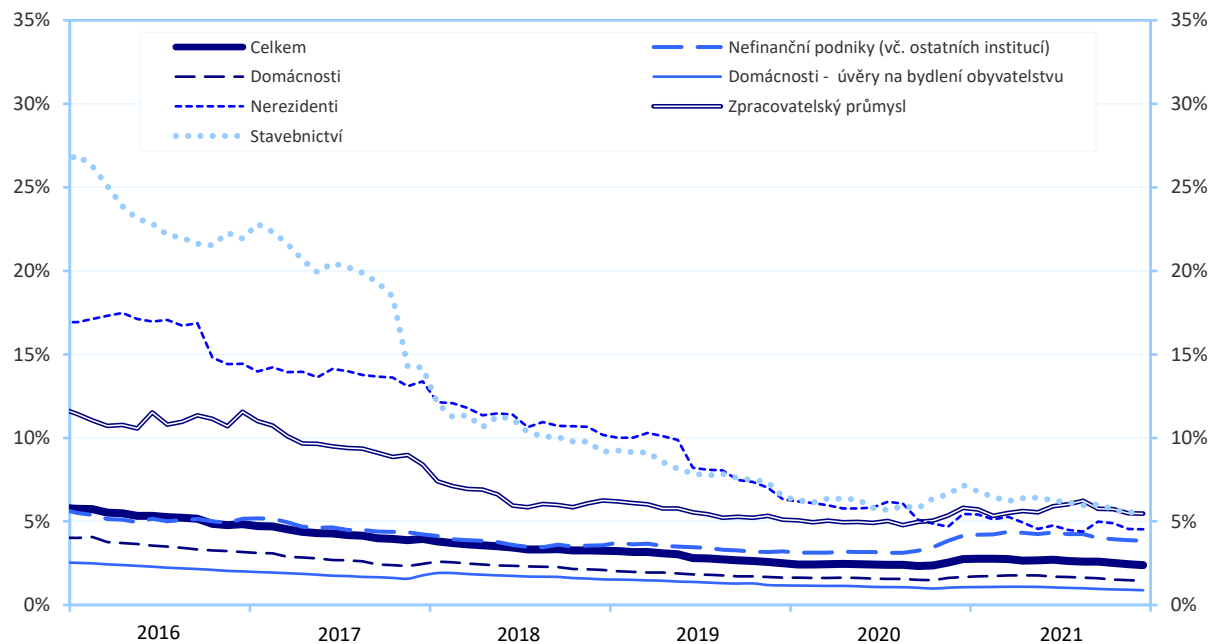
Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

5.2 Aktiva bankovního sektoru a kvalita úvěrového portfolia

Struktura aktiv se z hlediska nejvýznamnějších položek meziročně zásadně nezměnila. Dominantní složkou zůstaly úvěry a ostatní pohledávky za klienty, jejichž podíl (44,7 %) se meziročně prakticky nezměnil. Více než čtvrtinu aktiv (27,1 %) pak banky držely v podobě expozic u centrální banky¹⁶, když podíl této položky bilance na celku meziročně klesl o 1,5 p. b. Téměř osminu (11,5 %) aktiv pak představovaly dluhopisy domácích ústředních vládních institucí, jejichž objem přitom vzrostl meziročně téměř o čtvrtinu a za sledované období od konce roku 2016 téměř o 80 %, čímž se výrazně zvýšila velikost expozice bank vůči vládnímu sektoru. Zátěžový test ČNB českých veřejných financí v roce 2021 signalizoval narůstající rizika spojená s vývojem vládního dluhu, nicméně neukázal z pohledu ČNB potřebu vyžadovat v následujících 3 letech po úvěrových institucích dodatečný kapitál k pokrytí rizika koncentrace těchto expozic.

Vzhledem k tomu, že klientské úvěry dlouhodobě představovaly klíčovou položku rozvah bank, je vhodné se blíže zaměřit i na jejich kvalitu. Podíl nevykonných úvěrů na celkových klientských úvěrech meziročně klesl o 0,4 p. b. na 2,4 %, tj. nejnižší úroveň ke konci roku od roku 2002. Všechny sledované klientské sektory a odvětví zaznamenaly pokles podílu nevykonných úvěrů (graf 5.2).

Graf 5.2: Podíl nevykonných úvěrů dle klientských sektorů a odvětví

Pramen: ČNB – ARAD¹⁷, výpočty MF

¹⁶ Typicky se jedná o repo operace.

¹⁷ Metodika vykazování navazuje na pravidla obezřetného podnikání, která se v čase měnila, a proto nejsou údaje zcela srovnatelné.

Nejvyšší meziroční pokles z hlediska sledovaných sektorů (o 0,9 p. b.) vykázal podíl nevykonných úvěrů nerezidentům, a to na 4,5 %. Podíl nevykonných úvěrů dominantního segmentu úvěrů na bydlení domácnostem¹⁸ vykázal opětovně zlepšení (o 0,2 p. b.) na 0,9 %, a nacházel se tak nejnižší od roku 2002. Podíl nevykonných úvěrů nefinančním podnikům klesl (o 0,3 p. b.) na 3,8 %, přičemž zpracovatelský průmysl vykázal pokles (o 0,3 p. b.) na 5,5 % a stavebnictví (o 1,5 p. b.) na 5,7 %.

Podíl úvěrů v cizí měně na celkových klientských úvěrech meziročně mírně klesl na 19,2 %, relativně o cca 4 %, což přibližně odpovídá posílení kurzu české koruny vůči euru, ve kterém bylo denominováno více než 90 % cizoměnových úvěrů, přičemž posilování kurzu koruny by mělo vést k poklesu tohoto podílového ukazatele.

Vývoj se však opět značně lišil napříč jednotlivými klientskými sektory. Domácnosti si dlouhodobě udržovaly zanedbatelný podíl cizoměnových úvěrů (kolem 0,2 %). Významný růst vykázaly finanční instituce (o 5,8 p. b. na 34,9 %) a mírný růst také nerezidenti (o 0,6 p. b. na 75,8 %). V případě nefinančních podniků je zřetelný nárůst během posledních 4 měsíců roku 2021 o 2,9 p. b. (na 34,6 %), k němuž patrně přispěl nárůst domácích měnověpolitických sazeb, které se projeví v nárůstu úročení úvěrů poskytovaných v českých korunách, a zvýšily tak atraktivitu cizoměnového financování. Během šesti let sledovaného období došlo k nejvyššímu růstu podílu cizoměnových úvěrů v případě nefinančních podniků, a to přibližně o polovinu (o 11,8 p. b.).

5.3 Hospodářské výsledky a rentabilita bankovního sektoru

Hospodářský výsledek bankovního sektoru před zdaněním za rok 2021 meziročně vzrostl o 28,4 mld. Kč na 85,9 mld. Kč, a významně se tak přiblížil zpět k úrovním dosahovaným před pandemií COVID-19 (tabulka 5.2).

Tabulka 5.2: Vybrané položky výkazu zisku a ztráty bankovního sektoru

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Čisté úrokové výnosy	109,9	112,1	129,8	145,7	126,9	128,9	2,0	1,6
úrokové výnosy	143,4	146,7	179,2	225,9	186,1	184,7	-1,4	-0,8
úrokové náklady	33,6	34,6	49,4	80,2	59,2	55,8	-3,4	-5,8
Čisté výnosy z poplatků a provizí	32,4	32,1	33,6	33,1	30,9	34,9	4,0	12,8
výnosy z poplatků a provizí	44,8	44,6	46,1	44,3	42,9	48,4	5,5	12,9
náklady na poplatky a provize	12,4	12,5	12,4	11,2	12,0	13,5	1,6	13,1
Správní náklady	71,7	73,6	76,7	77,7	73,3	75,7	2,4	3,2
Ostatní čisté výnosy	17,3	19,7	11,4	8,1	-27,1	-2,2	24,8	-91,7
Zisk nebo (-) ztráta před zdaněním	87,9	90,3	98,0	109,2	57,4	85,9	28,4	49,5

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Ze všech čtyř agregovaných sledovaných položek měly na meziroční vývoj zisku opět nejvýznamnější dopad tzv. ostatní čisté výnosy, když došlo k jejich meziročnímu růstu o 24,8 mld. Kč. Na růst této souhrnné kategorie obsahující několik dílčích položek výkazu zisku a ztráty měl dominantní vliv pokles ztrát ze znehodnocení (o 25,7 mld. Kč).

K růstu celkového zisku vedl také mírný nárůst čistých úrokových výnosů o 1,6 % na 128,9 mld. Kč. Pokles úrokových nákladů (o 3,4 mld. Kč) byl vyšší než pokles výnosů (o 1,4 mld. Kč). Úrokové výnosy se tak meziročně zásadněji nezměnily, když mj. meziročně nižší úročení prostředků alokovaných v rámci repo operací u centrální banky na začátku roku 2021 bylo do jisté míry „vyváženo“ opětovně zvýšeným úročením zejm. v posledním čtvrtletí roku 2021. Čisté výnosy z poplatků a provizí také vzrostly, a to o 12,8 % na 34,9 mld. Kč, když růst výnosů (o 5,5 mld. Kč) převýšil zvýšení příslušných nákladů (o 1,6 mld. Kč).

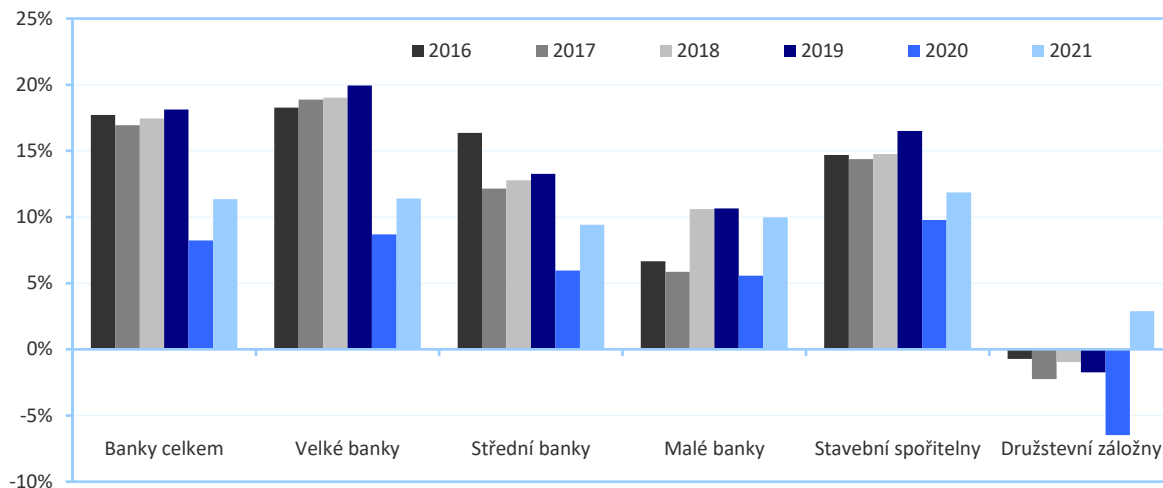
Naopak mírně negativně se na vývoji zisku projeví správní náklady, když meziročně vzrostly o 3,2 % na 75,7 mld. Kč.

Jako celek vykázal bankovní sektor rentabilitu vlastního kapitálu Tier 1 na úrovni 11,4 %. Navzdory významnému meziročnímu růstu (o 3,1 p. b.) však nebyly dosaženy úrovně ziskovosti před pandemií COVID-19 (graf 5.3). K meziročnímu růstu došlo ve všech segmentech bank dle jejich velikosti, resp. zaměření. Nejvyšší přírůstek

¹⁸ Konkrétně se jedná o „obyvatelstvo“, které představuje jeden z dílčích subsektorů sektoru domácností (tj. zaměstnance, příjemce důchodů z vlastnictví, příjemce penzí, příjemce ostatních transferů) bez zahrnutí živnostníků a společenství vlastníků bytových jednotek.

vykázaly malé a střední banky (o 3,7 p. b.), které během sledovaného období dosahovaly relativně nižší míry ziskovosti. Rozdíly mezi jednotlivými segmenty bank se tak snížily. Pro srovnání v rámci sektoru úvěrových institucí lze poukázat na sektor družstevních záložen, který v roce 2021 vykázal razantní růst rentability (o 9,4 p. b. na 2,9 %). V mezinárodním srovnání ziskovost bankovního sektoru v ČR nadále převyšovala ziskovost bankovního sektoru v EU (přibližně o polovinu), a to zejm. v porovnání s největšími zeměmi eurozóny.

Graf 5.3: Rentabilita vlastního kapitálu Tier 1

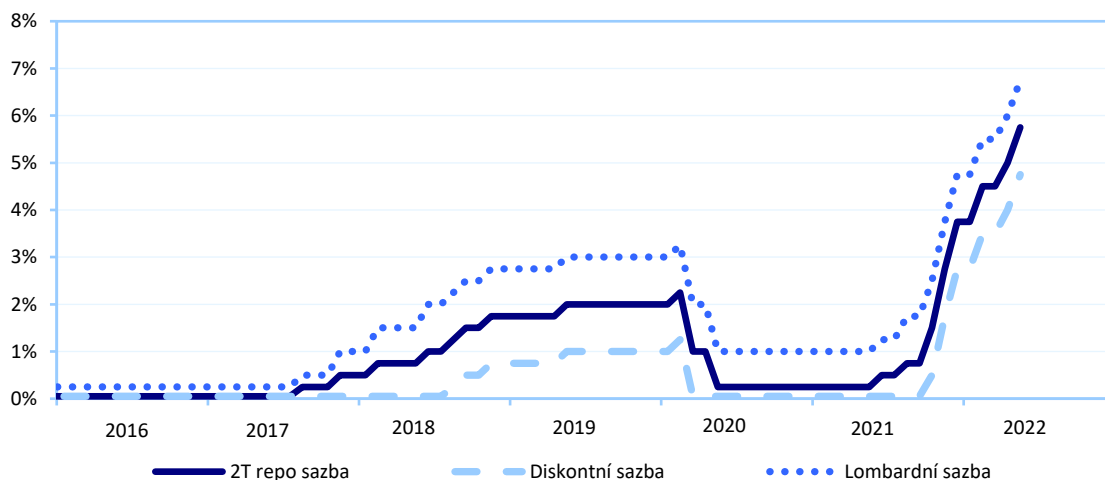

Pramen: ČNB – ARAD

5.4 Vývoj úrokových sazeb

Vývoj tržních úrokových sazeb je významně ovlivňován působením nástrojů měnové politiky. ČNB téměř celé 1. pololetí 2021 držela základní měnověpolitickou sazbu 2T repo na úrovni 0,25 %, na kterou tuto sazbu snížila během března a května 2020 v reakci na možné důsledky pandemie COVID-19. Následně vzhledem k prognózám růstu míry inflace nad hodnotu inflačního cíle přistoupila ČNB jako jedna z prvních centrálních bank v rámci vyspělých ekonomik ke zvýšení úrokových sazeb. Po pěti zvýšeních vzrostla 2T repo sazba až na 3,75 %, přičemž naposledy byla sazba na této hodnotě v roce 2008. Od října 2021 vedla tři zvýšení na konci roku k celkovému nárůstu 2T repo sazby o 3 p. b., průměrně tedy o 1 p. b., místo v předchozích letech obvyklých změn o 0,25 p. b. Vzhledem k tomu, že se jednotlivé měnověpolitické sazby opět významně vzdálily nulové hranici, vrátilo se i jejich vzájemné rozpětí zpět na obvyklou hodnotu 1 p. b. (graf 5.4). Do konce května 2022 přistoupila ČNB ještě ke třem zvýšením, a základní sazba se tak dostala na úroveň 5,75 %, kde byla naposledy před více než 20 lety (v roce 1999).

Graf 5.4: Úrokové sazby ČNB

Pramen: ČNB – ARAD

Zvýšení měnověpolitických sazeb prováděné ve 2. pololetí 2021 se v růstu většiny sledovaných průměrných ročních klientských sazeb vkladů i úvěrů (tabulka 5.3) během roku 2021 neprojevovalo. V případě vkladů domácností i nefinančních podniků opět došlo k mírnému meziročnímu poklesu průměrných ročních sazeb, zejm. v důsledku vývoje v 1. pololetí 2021. Průměrné roční úročení většiny sledovaných kategorií úvěrů také kleslo a pohybovalo se opět poblíž dlouhodobě minimálních úrovní. Průměrné roční úročení úvěrů domácností na spotřebu dokonce kleslo na nové minimum. Výjimku představovalo průměrné roční úročení úvěrů nefinančním podnikům, kde došlo k mírnému růstu o 0,1 p. b.

Tabulka 5.3: Průměrná úroková sazba

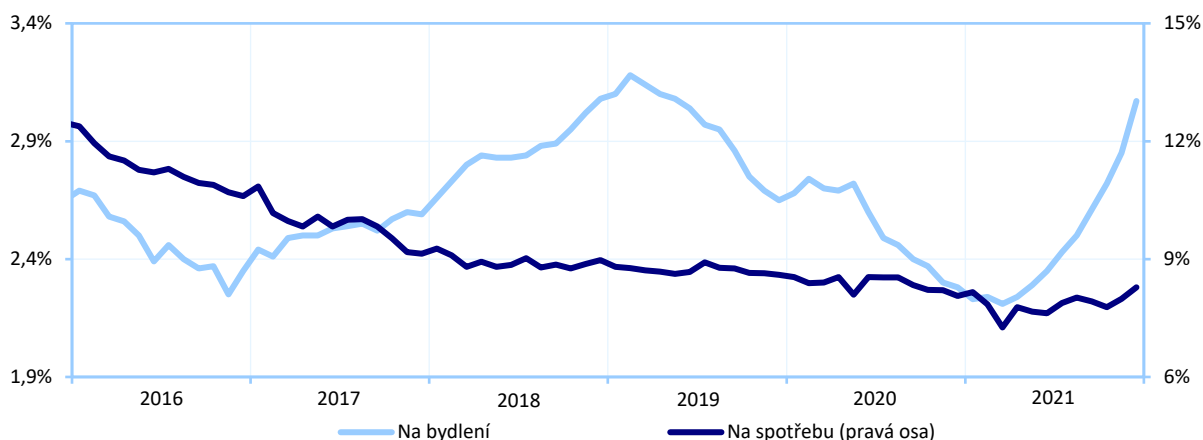
Roční průměr (% p. a.)		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vklady	domácností	0,5	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3
	nefinančních podniků	0,1	0,0	0,1	0,4	0,2	0,1
Úvěry	domácnostem	4,6	4,1	3,8	3,7	3,5	3,3
	na spotřebu	12,8	11,4	10,2	9,5	9,0	8,4
	na bydlení	3,1	2,7	2,5	2,5	2,5	2,4
	nefinančním podnikům	2,6	2,6	3,1	3,8	2,9	3,0

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Pozn.: Průměrné sazby z celkového objemu korunových vkladů a úvěrů.

V případě úvěrů domácnostem je vhodné sledovat kromě úrokové sazby, jako základního měřítka ceny těchto úvěrů, také komplexnější ukazatel zahrnující i další náklady na úvěr v podobě RPSN.¹⁹ RPSN nově poskytnutých úvěrů na spotřebu přerušila trend dlouhodobého poklesu a meziročně mírně vzrostla o 0,2 p. b. (graf 5.5). RPSN nově poskytnutých úvěrů na bydlení vzrostla o více než třetinu (0,8 p. b.) na 3,1 %, a vyrovnala se tak své hodnotě na konci roku 2018.

Graf 5.5: RPSN nových korunových úvěrů poskytnutých bankami

Pramen: ČNB – ARAD

5.5 Vklady a úvěry klientů bank

Objem klientských vkladů²⁰ vzrostl o 6,6 % a dosáhl 5,5 bil. Kč (tabulka 5.4). Meziroční dynamika růstu tak byla o 1,1 p. b. nižší než průměr za sledované období, k čemuž vedl především vývoj v sektorech finančních institucí a nerezidentů. Tři objemově nejvýznamnější sektory (domácnosti, nefinanční podniky a vládní instituce) vykázaly sice nadprůměrné meziroční tempo růstu oproti celkovým vkladům, nicméně to však bylo vždy mírně nižší než průměrné tempo růstu vkladů jednotlivých sektorů za sledované období od konce roku 2016.

Absolutní přírůstek celkových klientských vkladů (o 340,4 mld. Kč) byl třetí nejvyšší za sledované období. Nejvyšší meziroční absolutní přírůstek vkladů ze všech sektorů zaznamenaly jako již tradičně domácnosti, i když v meziročním srovnání byl absolutní přírůstek o 123,5 mld. Kč nižší. Jejich podíl na celkových vkladech,

¹⁹ RPSN (roční procentní sazba nákladů) udává procentní podíl z dlužné částky, který musí klient zaplatit za období jednoho roku nad rámec úroku, a to v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru.

²⁰ Do údajů nejsou započteny vklady nebo úvěry vůči centrální bance a jiným úvěrovým institucím.

dlouhodobě přesahující polovinu, se v roce 2021 mírně zvýšil na 59,3 %. Více než pětina podíl (23,8 %) pak měly nefinanční podniky.

Z hlediska struktury vkladů dle splatnosti podíl netermínovaných vkladů mírně klesl o 0,6 p. b. na 82,2 %, k čemuž patrně přispělo razantní zvýšení měnověpolitických sazeb během posledního čtvrtletí roku 2021 promítající se v růstu úročení vkladů s delší splatností. Nicméně i tak se pohyboval tento podíl poblíž dosud nejvyšších hodnot.

Tabulka 5.4: Vklady u bank dle sektorového hlediska²¹

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Domácnosti	2 209,3	2 370,2	2 558,5	2 725,5	3 056,8	3 264,7	207,8	6,8
Nefinanční podniky (vč. ostatních institucí)	916,1	996,9	1 041,2	1 094,8	1 217,9	1 308,9	90,9	7,5
Vládní instituce	234,1	264,7	278,8	301,7	302,4	325,4	23,0	7,6
Finanční instituce	161,7	260,4	282,5	310,8	260,2	273,2	13,0	5,0
Nerezidenti	209,5	237,2	244,9	262,8	274,7	273,9	-0,7	-0,3
Neziskové instituce	36,5	39,7	39,8	43,8	49,9	56,3	6,4	12,7
Celkem	3 767,2	4 169,1	4 445,6	4 739,3	5 162,0	5 502,3	340,4	6,6

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Objem klientských úvěrů vzrostl o 7,0 % a dosáhl 3,8 bil. Kč (tabulka 5.5).²² Meziroční tempo růstu tak významně překonalo průměr sledovaného období, který činil 5,6 %.

Téměř všechny sektory, s výjimkou nerezidentů a neziskových institucí, vykázaly významný meziroční růst. Oba hlavní sektory pak zaznamenaly nárůst dynamiky s tím, že domácnosti o 3,4 p. b. a nefinanční podniky o 5,5 p. b. Zatímco v případě nefinančních podniků se jednalo o návrat k růstu po stagnaci v roce 2020, tempo růstu úvěrů domácnostem dosáhlo nejvyšší hodnoty v rámci sledovaného období. Z hlediska absolutních změn byl stejně jako v předchozích letech dominantní meziroční přírůstek úvěrů poskytnutých domácnostem (o 184,7 mld. Kč), přičemž tento nejvyšší přírůstek tohoto sektoru v rámci sledovaného období současně znamenal cca 73% podíl na celkovém přírůstku úvěrů.

Tabulka 5.5: Úvěry u bank dle sektorového hlediska

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Domácnosti	1 417,4	1 527,2	1 642,7	1 745,0	1 858,7	2 043,4	184,7	9,9
Nefinanční podniky (vč. ostatních institucí)	975,6	1 022,0	1 080,3	1 119,9	1 123,0	1 188,3	65,3	5,8
Vládní instituce	48,1	44,4	48,8	49,3	54,0	58,6	4,6	8,6
Finanční instituce	188,3	193,3	206,3	213,4	210,5	234,8	24,3	11,5
Nerezidenti	318,6	296,0	325,2	319,8	345,7	319,3	-26,3	-7,6
Neziskové instituce	2,4	2,7	3,2	3,0	3,7	3,3	-0,4	-11,0
Celkem	2 950,4	3 085,5	3 306,4	3 450,5	3 595,6	3 847,8	252,2	7,0

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

5.6 Hypoteční trh

Aktivita na trhu hypotečních úvěrů²³ byla v roce 2021 ovlivněna na jedné straně meziroční korekcí úvěrování nebytových nemovitostí po atypicky rekordním předchozím roce a na straně druhé dalším výrazným růstem úvěrování bytových nemovitostí nad již tak rekordní hodnoty předchozího roku. Na velmi silnou poptávku

²¹ V tabulce jsou uvedeny vklady u bank. Hodnoty se tedy liší od tabulky 2.1, kde jsou uvedena depozita u všech úvěrových institucí (tj. včetně družstevních záložen).

²² Specifickým faktorem, který především v roce 2020 a v části roku 2021 do jisté míry ovlivnil výše uvedený vývoj bankovních úvěrů, byla tzv. úvěrová moratoria (viz Box 1 ve Zprávě o vývoji finančního trhu v roce 2020).

²³ Od roku 2019, v souvislosti s úpravami regulačního rámce, je hypoteční úvěr úvěrem, jehož splacení včetně příslušenství je alespoň částečně zajištěno zástavním právem k nemovitosti.

domácností po bytových nemovitostech působily mj. obavy z budoucího zvýšení sazeb hypotečních úvěrů v kontextu postupného zpřísnování měnové politiky ČNB a pokračující pokles cenové dostupnosti nemovitostí.

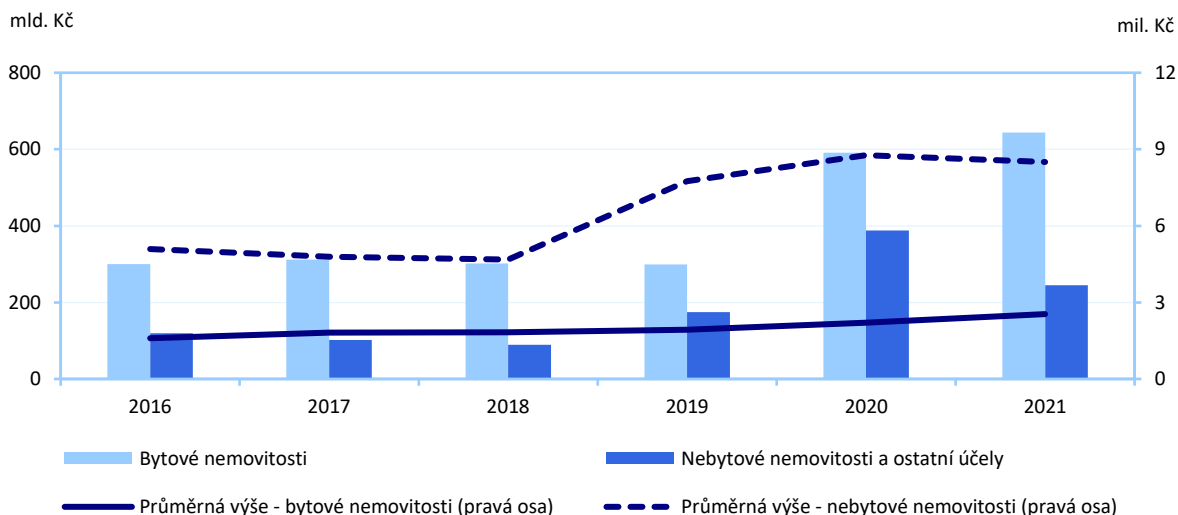
Veškeré nově poskytnuté hypoteční úvěry (tj. včetně refixací či refinancování)²⁴ sice v roce 2021 vykázaly meziroční pokles celkového objemu (o 9,2 % na 888,7 mld. Kč) i počtu smluv (o 9,7 % na 282,2 tis.), hlavním důvodem však byl vývoj segmentu hypotečních úvěrů na nebytové nemovitosti a ostatní účely, který zaznamenal 37% pokles objemu a 35% snížení počtu smluv (tabulka 5.6). Naopak v segmentu hypotečních úvěrů na bytové nemovitosti došlo k výraznému 9% růstu objemu²⁵ na 644,2 mld. Kč. Podíl nově poskytnutých hypotečních úvěrů na nebytové nemovitosti a ostatní účely na celkovém objemu nově poskytnutých hypotečních úvěrů tak klesl přibližně o třetinu k úrovním před neobvyklým nárůstem tohoto podílu v letech 2019 a 2020 (graf 5.6).

Tabulka 5.6: Nově poskytnuté hypoteční úvěry podle účelu

K 31.12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
								abs.	(%)
Bytové nemovitosti	počet (v tis. ks)	188,2	171,4	164,6	155,7	268,5	253,5	-15,0	-5,6
	objem (mld. Kč)	300,3	311,7	301,7	299,6	591,4	644,2	52,9	8,9
	podíl na objemu (%)	71,6	75,4	77,1	63,2	60,4	72,5	12,1	20,0
	počtu (%)	88,9	89,0	89,6	87,3	85,9	89,8	3,9	4,6
	průměrná výše (mil. Kč)	1,6	1,8	1,8	1,9	2,2	2,5	0,3	15,4
Nebytové nemovitosti a ostatní účely	počet (v tis. ks)	23,5	21,2	19,1	22,6	44,2	28,8	-15,4	-34,9
	objem (mld. Kč)	119,3	101,5	89,6	174,8	387,7	244,5	-143,3	-36,9
	podíl na objemu (%)	28,4	24,6	22,9	36,8	39,6	27,5	-12,1	-30,5
	počtu (%)	11,1	11,0	10,4	12,7	14,1	10,2	-3,9	-27,9
	průměrná výše (mil. Kč)	5,1	4,8	4,7	7,7	8,8	8,5	-0,3	-3,1
Celkem	počet (v tis. ks)	211,6	192,6	183,7	178,2	312,7	282,2	-30,5	-9,7
	objem (mld. Kč)	419,7	413,2	391,2	474,4	979,1	888,7	-90,4	-9,2
	průměrná výše (mil. Kč)	2,0	2,1	2,1	2,7	3,1	3,1	0,0	0,6

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Graf 5.6: Nově poskytnuté hypoteční úvěry podle účelu pořízení

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

²⁴ Nově poskytnuté hypoteční úvěry sestávají z tzv. čistě nových hypotečních úvěrů (do ekonomiky nové hypoteční úvěry vč. navýšení), refinancovaných hypotečních úvěrů (z jiné úvěrové instituce) a ostatních úvěrových ujednání (tj. interní refinancování, refixace, konsolidace, úvěrová moratoria).

²⁵ Skutečné tempo růstu objemu v roce 2021 by bylo ještě vyšší, neboť na objemu roku 2020 se podílely z 12 % úvěry zajištěné rezidenční nemovitostí poskytnuté bankami domácnostem, u kterých bylo v rámci zákonného či smluvního moratoria během pandemie COVID-19 odloženo splácení. Konkrétně se moratoria v roce 2020 promítla do zvýšení objemu nových hypotečních úvěrů v kategorii ostatní úvěrová ujednání (tabulka 5.6). Na konci roku 2021 mělo přitom odklad splácení 154,0 mld. Kč hypotečních úvěrů.

Silný růst cen zejména obytných nemovitostí²⁶ se promítl v průměrné výši nově poskytnutého hypotečního úvěru. Průměrná výše nově poskytnutých hypotečních úvěrů na bytové účely od roku 2020 rostla meziročně o 0,3 mil. Kč a v roce 2021 dosáhla historicky nejvyšší hodnoty 2,5 mil. Kč (graf 5.6). Průměrná výše nově poskytnutého hypotečního úvěru na nebytové nemovitosti v roce 2021 sice meziročně mírně klesla (o 3,1 %), ale i tak se udržela na vysoké úrovni 8,5 mil. Kč.

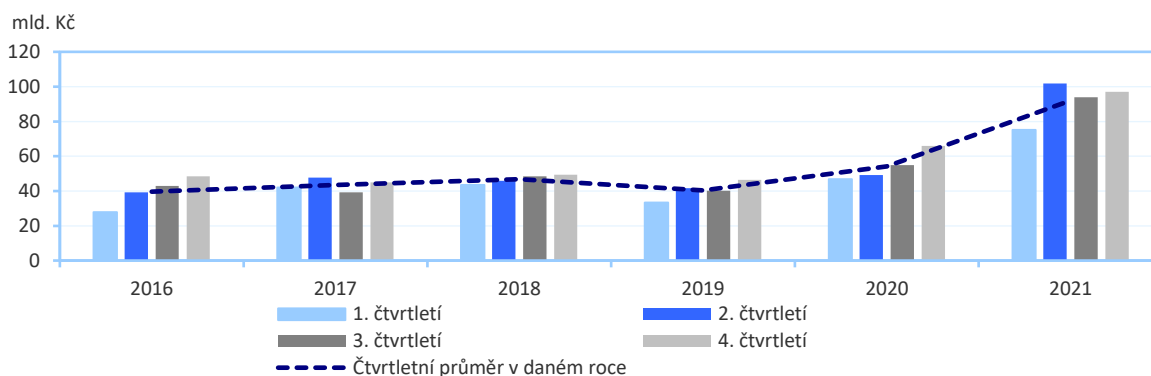
Výrazný meziroční růst objemu nově poskytnutých hypotečních úvěrů na bytové nemovitosti je patrný zejména při užším vymezení na úvěry poskytnuté obyvatelstvu²⁷, kde se projevil jak u tzv. čistě nových hypotečních úvěrů, tak refinancovaných úvěrů. Obě kategorie přitom dosáhly nejen rekordních meziročních temp růstu objemu (o 69,7 % u čistě nových a 85,3 % u refinancovaných úvěrů), ale i absolutních přírůstků (o 151,1 mld. Kč u čistě nových a 42,1 mld. Kč u refinancovaných) (tabulka 5.7). Objem čistě nových hypotečních úvěrů byl v roce 2021 více než dvojnásobný oproti průměru (cca 180 mld. Kč) během předchozích 5 let. Průměrný čtvrtletní objem v roce 2021 dosáhl 92,0 mld. Kč, což bylo o 105,0 % více než čtvrtletní průměr 44,9 mld. Kč za roky 2016–2020 (graf 5.7). Za celé šestileté sledované období tak bylo celkem poskytnuto téměř 1,3 bil. Kč čistě nových úvěrů obyvatelstvu na bytové nemovitosti. Tzv. ostatní úvěrová ujednání, do kterých patří kromě refixací, interního refinancování a konsolidací rovněž úvěrová moratoria, byla jedinou z kategorií, která zaznamenala meziroční pokles objemu (o 36,0 %), a to zejména vzhledem k ukončení programu moratorií zavedeného v reakci na důsledky pandemie COVID-19 (tabulka 5.7).

Tabulka 5.7: Nově poskytnuté hypoteční úvěry (HÚ) na bytové nemovitosti obyvatelstvu

K 31.12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
								abs.	(%)
Nově poskytnuté HÚ (mld. Kč)	Čistě nové HÚ	158,5	173,8	186,9	161,5	216,8	367,9	151,1	69,7
	Refinancované	33,5	38,2	34,6	29,2	49,3	91,4	42,1	85,3
	Ostatní úvěrová ujednání	88,7	83,0	82,9	83,8	237,4	151,9	-85,5	-36,0
Podíl na celku (%)	Čistě nové HÚ	56,5	58,9	61,4	58,8	43,1	60,2	17,1	39,8
	Refinancované	11,9	12,9	11,4	10,6	9,8	15,0	5,2	52,6
	Ostatní úvěrová ujednání	31,6	28,1	27,2	30,5	47,1	24,9	-22,3	-47,3
Nově poskytnuté HÚ celkem (mld. Kč)		280,7	295,0	304,4	274,5	503,6	611,2	107,7	21,4

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Graf 5.7: Čistě nové hypoteční úvěry na bytové nemovitosti poskytnuté bankami obyvatelstvu

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

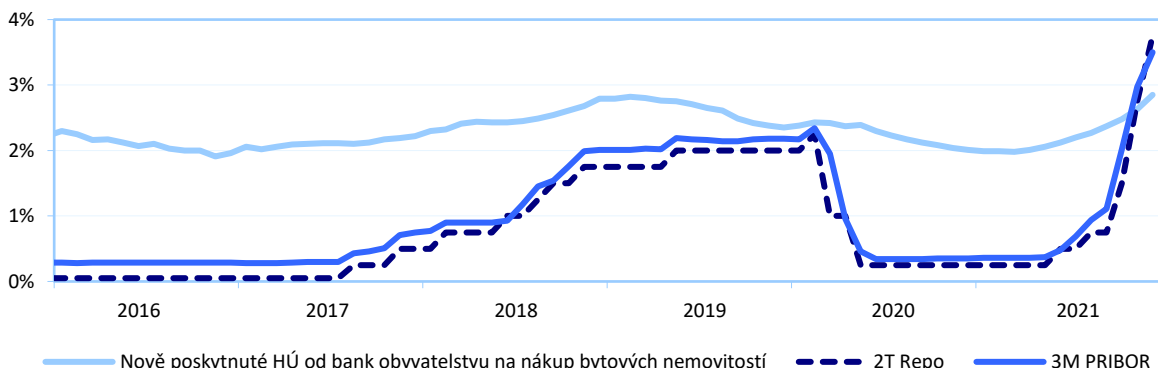
Průměrná měsíční úroková sazba nově poskytnutých hypotečních úvěrů obyvatelstvu na bytové nemovitosti se první tři měsíce roku 2021 těsně držela pod 2% hranicí, nicméně v dubnu 2021 vzrostla opět na 2,01 % p. a. Poté začala stále strměji stoupat, až koncem roku dosáhla 2,85 % p. a., tj. nejvyšší úrovně ve sledovaném období

²⁶ Podle publikace ČNB *Rizika pro finanční stabilitu 2021* zesílila dynamika realizovaných cen obytných nemovitostí natolik, že míra nadhodnocení bytů dosáhla k 2. čtvrtletí 2021 již cca 25 %. Rostl tak poměr cen obytných nemovitostí k příjmům domácností, kdy průměrné ceny bytů byly cenově dosažitelné jen pro cca 15 % domácností. Na rizika vyplývající z možného roztáčení spirály mezi růstem cen nemovitostí a růstem objemu úvěrů na bydlení reagovala ČNB v listopadu 2021 rozhodnutím o zpřísnění horní hranice tzv. úvěrových ukazatelů s účinností od dubna 2022.

²⁷ Dílčí subsektor sektoru domácností (tj. zaměstnanci, příjemce důchodů z vlastnictví, příjemce penzí, příjemce ostatních transferů), bez zahrnutí živnostníků a společností vlastníků bytových jednotek.

(graf 5.8). Rozpětí mezi průměrnou sazbou hypotečních úvěrů a základní sazbou měnové politiky ČNB (tj. 2T repo sazbou) bylo během roku 2021 nejvyšší v květnu (1,81 p. b.), poté zejm. kvůli zvyšování základní úrokové sazby ČNB kleslo na minus 0,9 p. b. na konci roku, kdy hodnotu ukazatele patrně ovlivňovaly sazby úvěrů předjednaných za nižší sazby a rovněž odlišné úrokové sazby dle doby fixace.

Graf 5.8: Úrokové sazby nově poskytnutých hypotečních úvěrů (HÚ) a vybrané úrokové sazby

Pramen: ČNB – ARAD

Struktura veškerých nově poskytnutých hypotečních úvěrů podle doby fixace úrokové sazby byla ovlivněna silným meziročním růstem objemu hypoték spolu s očekáváním růstu úrokových sazeb. Tyto faktory vedly k výraznému meziročnímu snížení objemu kategorie nově poskytnutých úvěrů s fixací do 1 roku, a to o 41,1 % (tabulka 5.8). Podíl této kategorie na objemu nově poskytnutých úvěrů tak meziročně klesl o 11,5 p. b. na 21,3 %. Nejčastěji zastoupenou kategorií se stala opět fixace od 1 roku do 5 let s podílem 39,2 %, který meziročně vzrostl o 7,7 p. b. Nově poskytnuté úvěry s fixací od 5 do 10 let také zvýšily svůj podíl, a to o 4,6 p. b. na 37,0 %. Z pohledu struktury celkového objemu nesplacených úvěrů právě kategorie úvěrů od 5 do 10 let svým podílem 37,6 % poprvé převýšila (o 0,2 p. b.) dosud nejvýznamnější kategorii úvěrů s fixací od 1 do 5 let.

Tabulka 5.8: Hypoteční úvěry (HÚ) podle fixace úrokové sazby

K 31. 12. (mld. Kč)		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
								abs.	%
Nově poskytnuté HÚ	Variabilní a do 1 roku	109,2	84,6	74,8	133,7	320,9	189,0	-131,9	-41,1
	Fix. nad 1 do 5 let	201,4	212,9	182,6	164,7	307,5	348,0	40,5	13,2
	Fix. nad 5 do 10 let	96,3	103,2	115,0	150,3	316,9	328,7	11,8	3,7
	Fixace nad 10 let	12,8	12,4	18,9	25,6	33,8	23,1	-10,7	-31,7
	Celkem	419,7	413,2	391,2	474,4	979,1	888,7	-90,4	-9,2
Nesplacené HÚ celkem	Variabilní a do 1 roku	300,4	285,7	309,3	466,6	520,3	503,1	-17,2	-3,3
	Fix. nad 1 do 5 let	802,7	843,6	848,1	871,4	821,6	893,1	71,5	8,7
	Fix. nad 5 do 10 let	219,4	304,2	419,1	549,9	741,9	899,4	157,6	21,2
	Fixace nad 10 let	66,0	65,0	75,1	98,2	100,3	94,4	-5,9	-5,9
	Celkem	1 388,5	1 498,5	1 651,6	1 986,1	2 184,1	2 390,0	205,9	9,4

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Celkové počty nesplacených hypotečních úvěrů meziročně vykázaly jen mírný růst (o 2,6 %), což bylo nejnižší tempo za sledované období. Objemově hypoteční úvěry opět výrazně meziročně vzrostly, a to o 9,4 % (tabulka 5.9). Silnou dynamikou celého trhu od konce roku 2016 se celková dlužná částka zvýšila o téměř 60 % v případě bytových nemovitostí a na více než dvojnásobek v případě nemovitostí nebytových. Tento dynamický vývoj tak přispěl k dalšímu zvýšení významu hypotečních úvěrů pro domácí bankovní sektor.²⁸

²⁸ Na objemu bankovních úvěrů domácnostem se z cca 95 % podílí obyvatelstvo, tj. domácnosti bez živností a SVJ. Z objemu 1 948,1 mld. Kč úvěrů obyvatelstvu činily úvěry na bydlení cca 82 %, spotřební úvěry 14 % a ostatní úvěry 4 %. Na úvěrech na bydlení poskytnutých obyvatelstvu se přitom z 94% podílely hypoteční úvěry, a to objemem 1 507,2 mld. Kč. Objem nesplacených hypotečních úvěrů v období 2016–2021 rostl v průměru 10% tempem, ke konci roku 2021 tvořil tři čtvrtiny (77,4 %) úvěrů obyvatelstvu a 39,2 % celkových bankovních úvěrů, přičemž se tento podíl od roku 2016 zvýšil o 7,2 p. b.

Pokračoval rovněž i kontinuální růst průměrné celkové dlužné částky, když došlo k jejímu dalšímu meziročnímu navýšení na 2,1 mil. Kč. Ovšem poprvé za sledované období k tomuto nárůstu došlo pouze za přispění růstu průměrné dlužné částky hypotečních úvěrů na bytové nemovitosti (o 10,3 % na 1,6 mil. Kč), zatímco průměrná částka v případě nebytových účelů poprvé mírně klesla (o 2,9 % na 5,5 mil. Kč) spolu s podílem této kategorie na celkovém objemu úvěrů (o 1,8 p. b.). V tomto vývoji se tak odrazilo pokračující významné tempo růstu objemu nesplacených hypotečních úvěrů na bytové nemovitosti, které v letech 2016–2020 dosahovalo v průměru 9,1 % a v roce 2021 vzrostlo na 12,4 %.

Tabulka 5.9: Nesplacené hypoteční úvěry podle účelu pořízení

K 31.12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
								abs.	(%)
Bytové nemovitosti	počet (v tis. ks)	779,3	824,3	858,3	920,8	956,6	975,3	18,7	2,0
	objem (mld. Kč)	996,4	1 088,3	1 185,8	1 301,1	1 413,3	1 589,2	175,9	12,4
	podíl na objemu (%)	71,8	72,6	71,8	65,5	64,7	66,5	1,8	2,8
	počtu (%)	87,8	87,9	88,1	87,8	87,4	86,9	-0,5	-0,6
	průměrná dlužná částka (mil. Kč)	1,3	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6	0,2	10,3
Nebytové nemovitosti a ostatní účely	počet (v tis. ks)	108,4	113,2	115,6	128,5	137,3	146,9	9,6	7,0
	objem (mld. Kč)	392,1	410,2	465,8	685,0	770,8	800,9	30,0	3,9
	podíl na objemu (%)	28,2	27,4	28,2	34,5	35,3	33,5	-1,8	-5,1
	počtu (%)	12,2	12,1	11,9	12,2	12,6	13,1	0,5	4,3
	průměrná dlužná částka (mil. Kč)	3,6	3,6	4,0	5,3	5,6	5,5	-0,2	-2,9
Celkem	počet (v tis. ks)	887,7	937,4	974,0	1 049,3	1 093,9	1 122,2	28,3	2,6
	objem (mld. Kč)	1 388,5	1 498,5	1 651,6	1 986,1	2 184,1	2 390,0	205,9	9,4
	průměr (mil. Kč)	1,6	1,6	1,7	1,9	2,0	2,1	0,1	6,7

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Podíl nevýkonných hypotečních úvěrů na celkových (tj. bytových i nebytových) hypotečních úvěrech klesl o 0,3 p. b. na 1,7 % (tabulka 5.10). V případě dominantního segmentu hypotečních úvěrů obyvatelstvu na bydlení byla přitom dosažena nejnižší hodnota tohoto ukazatele (0,7 %) za sledované období, přičemž se v něm promítly 12% meziroční růst objemu těchto úvěrů a 6% pokles příslušných nevýkonných úvěrů.

Tabulka 5.10: Hypoteční úvěry (HÚ) podle kategorizace

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Nesplacené HÚ celkem	1 388,5	1 498,5	1 651,6	1 986,1	2 184,1	2 390,0	205,9	9,4
z toho obyvatelstvu na bydlení	944,1	1 035,6	1 131,4	1 236,3	1 342,9	1 507,2	164,3	12,2
Nevýkonné HÚ celkem	32,1	28,4	23,7	33,6	44,0	41,5	-2,5	-5,8
z toho obyvatelstvu na bydlení	15,3	14,5	13,0	11,4	11,9	11,1	-0,7	-6,1
Podíl nevýkonných HÚ (%)	2,3	1,9	1,4	1,7	2,0	1,7	-0,3	-13,9
z toho obyv. na bydlení (%)	1,6	1,4	1,2	0,9	0,9	0,7	-0,1	-16,3

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

5.7 Stavební spořitelny

Stavební spořitelny v roce 2021 sice zaznamenaly mírný cca 3% pokles počtu nově uzavřených smluv o stavebním spoření, nicméně 449,9 tis. smluv bylo stále třetím nejvyšším počtem za sledované období. Průměrná cílová částka se meziročně prudce zvýšila o 77,4 % na v historii stavebního spoření nejvyšší částku

808,7 tis. Kč (tabulka 5.11). Počet nově navýšených smluv²⁹ ve výši 70,5 tis. byl nejvyšší za sledované období, když nepatrně překonal hodnotu z roku 2016. Průměrná částka navýšení však byla v roce 2021 nejnižší, a to 170,0 tis. Kč.

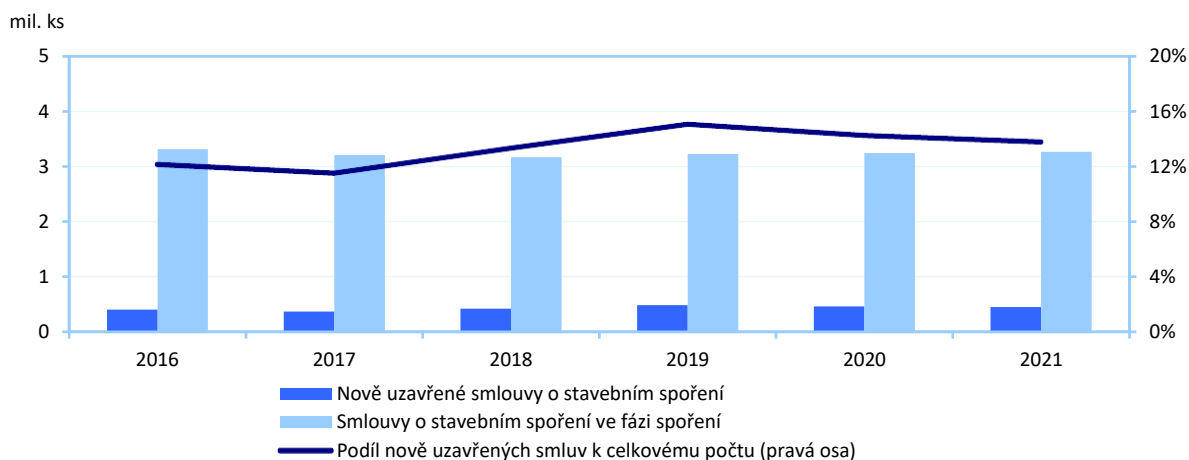
Tabulka 5.11: Hlavní ukazatele stavebního spoření – vklady

K 31.12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Nově uzavřené smlouvy (tis. ks)	403,3	370,7	422,0	485,2	461,9	449,9	-12,0	-2,6
Průměrná cílová částka (tis. Kč) ³⁰	383,9	396,5	470,1	430,5	455,9	808,7	352,8	77,4
Nově navýšené smlouvy (tis. ks)	70,5	55,7	64,3	60,3	57,8	70,5	12,7	21,9
Průměrné navýšení (tis. Kč) ³⁰	224,5	214,8	343,6	333,0	271,4	170,0	-101,4	-37,4
Smlouvy ve fázi spoření (tis. ks)	3 312,1	3 212,4	3 166,8	3 226,7	3 242,7	3 265,8	23,1	0,7
Naspořená částka (mld. Kč)	362,6	358,9	355,0	359,7	362,7	366,3	3,9	1,0
Průměrná naspořená částka (tis. Kč)	109,5	111,7	112,1	111,5	111,8	112,1	0,3	0,3
Podíl vkladů domácností u stavebních spořitelen na vkladech domácností (%)	15,1	11,6	12,9	12,4	11,2	10,7	-0,5	-4,3
Vyplacená státní podpora (mld. Kč)	4,3	3,9	3,9	4,0	4,1	4,2	0,1	2,9

Pramen: stavební spořitelny, MF, ČNB - ARAD, výpočty MF

Celkový počet smluv ve fázi spoření již třetím rokem meziročně mírně rostl, v roce 2021 o 23,1 tis. na 3,3 mil. smluv (graf 5.9), čímž se potvrdil zvrát trendu z roku 2019, kdy se poprvé po 15 letech kontinuálního poklesu celkový počet smluv meziročně zvýšil. Podíl nově uzavřených smluv na celkovém počtu smluv ve fázi spoření ve výši 13,8 % byl o 0,5 p. b. nad průměrem za sledované období. Stát v roce 2021 vyplatil státní podporu ve výši 4,2 mld. Kč, což znamenalo mírné cca 3% zvýšení (tabulka 5.11).

Graf 5.9: Počet smluv o stavebním spoření

Pramen: stavební spořitelny, MF, výpočty MF

Celkově naspořená částka po třech letech slabého kontinuálního růstu dosáhla 366,3 mld. Kč, tedy nejvyšší hodnoty za sledované období, nicméně meziročně vzrostla jen o 1,0 %. Průměrná naspořená částka 112,1 tis. Kč se meziročně zvýšila jen nepatrně o 0,3 %. Podíl vkladů domácností u stavebních spořitelen na jejich celkových vkladech u úvěrových institucí se snížil na nejnižší hodnotu v historii stavebního spoření, a to na 10,7 % (tabulka 5.11).

V oblasti úvěrové činnosti poskytly stavební spořitelny historicky nejvyšší objem nových úvěrů, a to 109,8 mld. Kč, což představovalo 68% nárůst oproti roku 2020 (tabulka 5.12). Počet nových úvěrů se zvýšil o necelou čtvrtinu, a tak průměrná výše nového úvěru dosáhla své historicky nejvyšší hodnoty 1,6 mil. Kč po

²⁹ Smlouva o stavebním spoření je uzavírána na konkrétní cílovou částku, která je součtem vkladů a státní podpory (vč. jejich úroků) a úvěru ze stavebního spoření. Navýšením cílové částky se smlouva přizpůsobuje zejm. potřebám financování při žádosti o úvěr ze stavebního spoření.

³⁰ Fyzické osoby.

dosud nejvyšším meziročním nárůstu o 422,5 tis. Kč. Z nových úvěrů představovaly historicky nejvyšší podíl 99,8 % překlenovací úvěry.

Celkový objem úvěrů po silném téměř 9% meziročním tempu růstu dosáhl rovněž historicky nejvyšší hodnoty 319,3 mld. Kč. Historicky nejvýše, na hodnotu 650,7 tis. Kč, se dostala i průměrná výše nesplacených úvěrů po svém silném meziročním 15% růstu.

Podíl úvěrů k naspořené částce tak nadále kontinuálně rostl, když mírný 1% nárůst celkové naspořené částky spolu se silným 9% růstem celkového objemu úvěrů vedl v roce 2021 k podstatnému zvýšení tohoto ukazatele, meziročně o 6,3 p. b. na 87,2 %, tedy na jeho nejvyšší hodnotu v historii stavebního spoření. Systém stavebního spoření je přitom tzv. samofinancující se, tj. zdrojem financování úvěrů ze stavebního spoření jsou úspory ve stavebním spoření.³¹ Stavební spořitelny tak dále pokračovaly ve zvyšování využití zdrojů od účastníků k poskytování úvěrů.

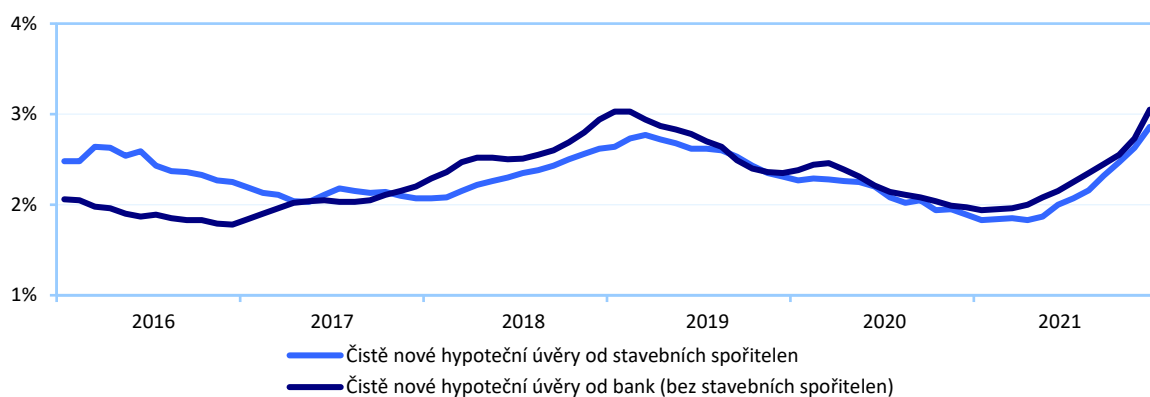
Tabulka 5.12: Hlavní ukazatele stavebního spoření – úvěry

K 31.12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
								abs.	(%)
Nové úvěry	objem (mld. Kč)	47,9	55,3	67,4	47,8	65,4	109,8	44,5	68,0
	počet (tis. ks)	77,5	72,7	73,0	54,3	55,0	68,2	13,2	23,9
	průměrná výše (tis. Kč)	617,8	761,0	923,8	879,5	1 188,5	1 611,0	422,5	35,5
Úvěry celkem	objem (mld. Kč)	240,6	245,7	262,9	278,1	293,5	319,3	25,8	8,8
	počet (tis. ks)	695,4	650,2	613,0	588,2	555,4	520,3	490,7	-29,6
	průměrná výše (tis. Kč)	370,0	400,8	447,1	500,8	564,0	650,7	86,7	15,4
Úvěry k naspořené částce (%)		66,4	68,5	74,1	77,3	80,9	87,2	6,3	7,8

Pramen: stavební spořitelny, MF, výpočty MF

Stavební spořitelny svou výší úrokových sazeb na úvěry zajištěné rezidenční nemovitostí i v roce 2021 konkurovaly úrokovým sazbám na hypoteční úvěry od komerčních bank. Sazby od spořitelen byly každý měsíc v roce 2021 v průměru nižší, a to o 0,14 p. b. (graf 5.10). Nejmenší rozestup sazeb ve výši cca 0,1 p. b. byl přitom v říjnu a listopadu, naopak z pohledu žadatelů byly sazby od stavebních spořitelen nejpříznivější v květnu 2021, kdy se pohybovaly o 0,21 p. b. níže než průměrné sazby hypotečních úvěrů od komerčních bank.

Graf 5.10: Úrokové sazby čistě nových hypotečních úvěrů³² poskytnutých obyvatelstvu na nákup bytových nemovitostí

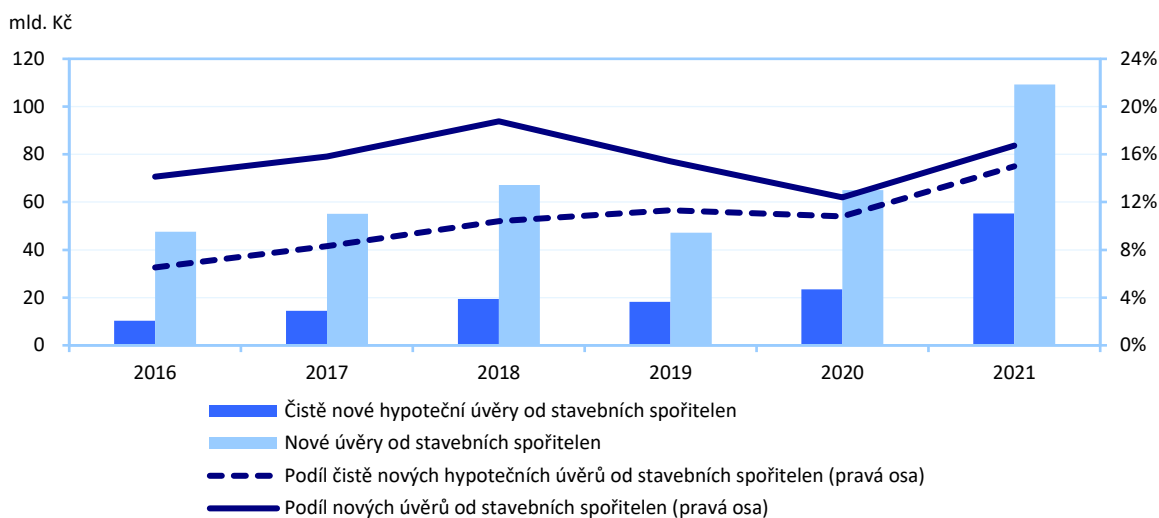
Pramen: ČNB – ARAD

Stavební spořitelny dosáhly ve sledovaném období i historicky nejvyššího 15% podílu na trhu tzv. čistě nových hypotečních úvěrů, a to za situace velmi silné dynamiky na trhu hypotečních úvěrů (blíže kapitola 5.6). Podíl nových úvěrů od spořitelen na celkových nových úvěrech na bydlení dosáhl druhé nejvyšší hodnoty za sledované období, a to 16,7 % (graf 5.11).

³¹ V roce 2021 bylo na 1 nový úvěr třeba 14 spořicíků klientů, tedy kromě úvěrovaného klienta bylo zapotřebí úspor od dalších 13 tzv. přátelských klientů. Vychází se přitom z poměru průměrné výše nového úvěru k průměrné výši úspor. Tento poměr se vzhledem k rychleji rostoucím objemům nových úvěrů oproti úložkám zvýšil z 6 v roce 2016 na 10 v roce 2020 a 14 v roce 2021.

³² Hypoteční úvěry od bank, resp. úvěry ze stavebního spoření (včetně překlenovacích) zajištěné nemovitostí, a to nové a navýšené, bez refinancování a refixací.

Graf 5.11: Podíl nových úvěrů od stavebních spořitelen na celkových úvěrech na bydlení

Pramen: stavební spořitelny, MF, ČNB – ARAD, výpočty MF

Podrobnější informace o sektoru stavebních spořitelen jsou pravidelně čtvrtletně zveřejňovány na internetových stránkách www.mfcr.cz (viz také tabulka P2.2 v příloze 2).

5.8 Družstevní záložny

Celková bilanční suma sektoru družstevních záložen ke konci roku 2021 meziročně poklesla o 0,9 mld. Kč na 9,1 mld. Kč a stejně jako v předchozích dvou letech tvořila jen 0,1 % aktiv všech úvěrových institucí.³³ Oproti konci roku 2016 se celková aktiva sektoru snížila o 25,1 mld. Kč, a to zejména z důvodu přeměny dvou tehdejších největších družstevních záložen, Záložny Creditas a Moravského Peněžního Ústavu, na banky na začátku roku 2017, resp. 2019 (graf 5.12). V důsledku těchto přeměn výrazně poklesly v příslušných letech i celkové objemy úvěrů a vkladů. V meziročním srovnání se objem úvěrů snížil o 9,3 %, přičemž vzhledem k vyššímu snížení objemu vkladů o 11,2 % došlo k meziročnímu poklesu poměru vkladů k úvěrům o 2,7 p. b. na 123,9 % (tabulka 5.13).

Tabulka 5.13: Vybrané ukazatele sektoru družstevních záložen

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Aktiva celkem (mld. Kč)	34,2	23,1	20,2	10,2	10,0	9,1	-0,9	-9,0
Úvěry a pohledávky (mld. Kč)	22,5	14,8	14,7	7,3	6,4	5,8	-0,6	-9,3
Vklady (mld. Kč)	29,2	19,0	15,9	8,1	8,1	7,2	-0,9	-11,2
Poměr vkladů k úvěrům (%)	130,0	127,8	108,4	111,5	126,5	123,9	-2,7	-2,1
Podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech (%)	25,9	30,1	30,1	51,4	49,1	46,0	-3,2	-6,4
Podíl nevýkonných úvěrů a pohledávek k celkovým úvěrům a pohledávkám (%) ³⁴	36,3	22,1	28,1	24,1	28,9	26,2	-2,8	-9,6
Celkový kapitálový poměr (%)	16,2	18,9	21,1	29,2	26,7	24,4	-2,2	-8,3
Zisk nebo (-) ztráta před zdaněním (mil. Kč)	-13,0	-76,0	-52,9	-30,3	-109,6	50,7	160,3	146,3
Rentabilita vlastního kapitálu (Tier 1; %)	-0,7	-2,3	-1,0	-1,7	-6,5	2,9	9,4	144,5
Počet členů (tis.)	51,6	30,9	22,6	12,2	12,0	11,4	-0,6	-4,8

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

³³ Bilanční suma sektoru úvěrových institucí (tj. bank včetně stavebních spořitelen a družstevních záložen) ke konci roku 2021 činila 8,6 bil. Kč.

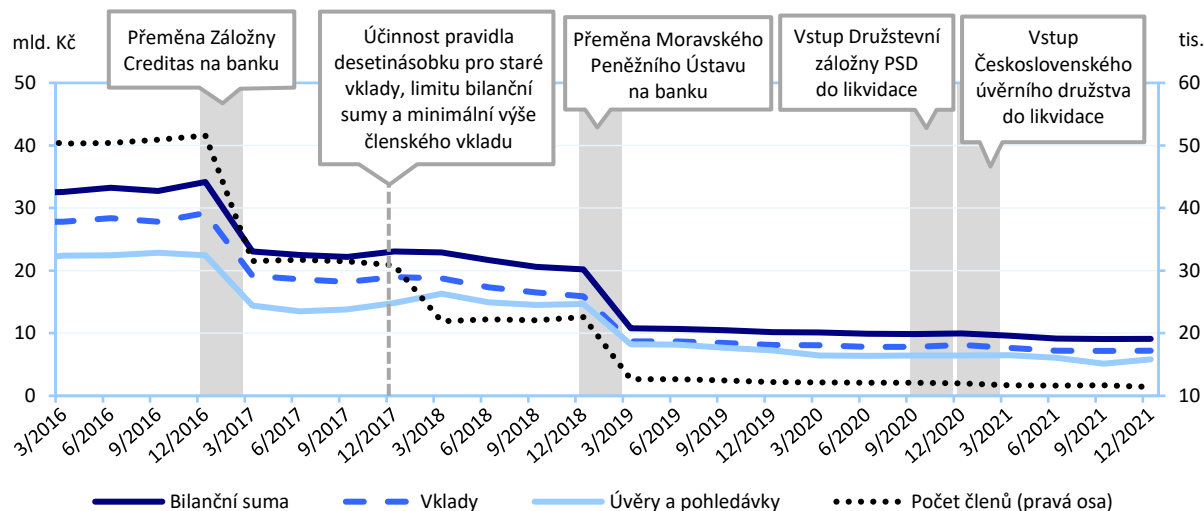
³⁴ Podíl nevýkonných úvěrů a pohledávek je vztažen k celkové expozici úvěrů a pohledávek jiných než k obchodování vyjádřených v účetní hodnotě brutto bez zahrnutí expozic vůči centrální bance. Úvěry a pohledávky, které jsou v tabulce vyjádřeny v mld. Kč, jsou uvedeny v účetní hodnotě netto, tj. u úvěrů a pohledávek oceňovaných naběhlou hodnotou v hodnotě kompenzované o opravné položky a oprávky.

Z hlediska stability sektoru družstevních záložen došlo meziročně k mírnému poklesu podílu nevykonných úvěrů a pohledávek k celkovým úvěrům a pohledávkám o 2,8 p. b. na 26,2 %, přičemž na tomto vývoji se z větší části podílel segment domácností. Nicméně výše celkového podílu nevykonných úvěrů v sektoru družstevních záložen nadále výrazně převyšovala hodnotu tohoto ukazatele v bankovním sektoru (viz kapitola 5.2). Podíl rychle likvidních aktiv na celkových aktivech poklesl o 3,2 p. b. na 46,0 % a celkový kapitálový poměr se snížil o 2,2 p. b. na 24,4 %, nicméně v případě těchto ukazatelů se jednalo o jejich stále nadprůměrné hodnoty v rámci sledovaného období od roku 2016 a současně i o vyšší hodnoty, než jaké zaznamenal v roce 2021 bankovní sektor.

Družstevní záložny jako celek poprvé ve sledovaném období dosáhly kladného výsledku hospodaření před zdaněním, a to ve výši 50,7 mil. Kč. Oproti roku 2020 družstevní záložny dokázaly významně snížit zejména své úrokové a správní náklady a v souhrnu nevykázaly žádné ztráty ze znehodnocení finančních aktiv, jejichž nárůst byl přitom jedním z hlavních důvodů prohloubení ztráty sektoru v roce 2020.

Počet členů družstevních záložen se meziročně mírně snížil o téměř 600 členů na 11,4 tis. členů. Pokles členské základny byl však částečně ovlivněn vstupem Československého úvěrního družstva do dobrovolné likvidace dne 25. 3. 2021 (graf 5.12).

Graf 5.12: Bilanční suma, výše přijatých vkladů, výše poskytnutých úvěrů a pohledávek a počet členů

Pramen: ČNB – ARAD

5.9 Nebankovní poskytovatelé financování

Z hlediska možnosti získání dluhového financování představují nebankovní poskytovatelé financování aktiv alternativu k úvěrovým institucím³⁵. Podíl celkových aktiv těchto poskytovatelů vůči bilanční sumě bankovního sektoru³⁶ se přitom od roku 2018 kontinuálně snižoval z cca 6 % na 4,9 % na konci roku 2021, což byla historicky nejnižší hodnota v historii. Bilanční suma sektoru přitom dosahovala přibližně stejné absolutní hodnoty jako v závěru roku 2020, když meziročně vzrostla jen o 0,2 % na 420,2 mld. Kč (tabulka 5.14).

Sektor je rozdělen do tří dílčích segmentů, a to společností finančního leasingu, společností ostatního úvěrování a faktoringových a forfaitingových společností. Podíly těchto dílčích segmentů na celkových aktivech sektoru byly dlouhodobě relativně stabilní. V roce 2021 podíl společností finančního leasingu na bilanční sumě sektoru meziročně poklesl o 1,3 p. b. ve prospěch faktoringových a forfaitingových společností, nicméně s téměř 77% podílem byly stále nejsilnějším zástupcem nebankovních poskytovatelů financování. Meziročně společnosti finančního leasingu zaznamenaly snížení své bilance o 4,6 mld. Kč (o 1,4 %) a společnosti ostatního úvěrování o 0,6 mld. Kč (o 0,9 %), zatímco společnosti faktoringové a forfaitingové svá celková aktiva zvýšily o 6,1 mld. Kč (o 24,8 %).

³⁵ Produktové portfolio nebankovních poskytovatelů financování částečně odpovídá struktuře bankovních úvěrů (splátkový prodej, neúčelový úvěr, kreditní karty, revolvingové produkty), disponují však i specifickými produkty či distribučními modely (leasing, tzv. peer to peer půjčky, zpětné hypotéky či různé formy online krátkodobých půjček). Tyto subjekty nicméně mnohdy bývají majetkově i finančně propojeny s bankovním sektorem v rámci finančních skupin.

³⁶ Bilance bankovního sektoru v roce 2021 činila 8,6 bil. Kč.

Tabulka 5.14: Struktura aktiv sektoru nebankovních poskytovatelů financování dle segmentů

K 31.12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
								abs.	(%)
Aktiva (mld. Kč)	Společnosti finančního leasingu	301,4	322,7	335,1	345,3	327,9	323,3	-4,6	-1,4
	Společnosti ostatního úvěrování	59,5	63,9	66,2	66,7	66,7	66,1	-0,6	-0,9
	Faktoringové a forfaitingové spol.	22,5	25,3	27,2	25,9	24,7	30,8	6,1	24,8
Podíl na aktivech sektoru (%)	Společnosti finančního leasingu	78,6	78,3	78,2	78,8	78,2	76,9	-1,3	-1,6
	Společnosti ostatního úvěrování	15,5	15,5	15,5	15,2	15,9	15,7	-0,2	-1,1
	Faktoringové a forfaitingové spol.	5,9	6,1	6,4	5,9	5,9	7,3	1,4	24,5
Aktiva celkem (mld. Kč)		383,4	411,9	428,6	437,9	419,3	420,2	0,9	0,2

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Celkový objem poskytnutých půjček v rámci sektoru (tabulka 5.15) se meziročně mírně zvýšil o 0,7 % na 324,8 mld. Kč, přičemž 254,9 mld. Kč tvořily půjčky nefinančním podnikům a 60,2 mld. Kč půjčky domácnostem. Celkový nárůst byl však způsoben výhradně půjčkami ze strany faktoringových a forfaitingových společností, jejichž objem po silném 27% růstu dosáhl historicky nejvyšší hodnoty 28,8 mld. Kč.

Tabulka 5.15: Struktura půjček sektoru nebankovních poskytovatelů financování dle segmentů

K 31.12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
								abs.	(%)
Poskytnuté půjčky (mld. Kč)	Společnosti finančního leasingu	219,0	234,2	243,6	254,5	249,7	246,3	-3,4	-1,4
	Společnosti ostatního úvěrování	44,9	48,9	51,6	51,1	49,9	49,7	-0,3	-0,6
	Faktoringové a forfaitingové spol.	20,1	23,2	25,1	24,0	22,8	28,8	6,1	26,6
Podíl na půjčkách sektoru (%)	Společnosti finančního leasingu	77,1	76,5	76,1	77,2	77,4	75,8	-1,6	-2,1
	Společnosti ostatního úvěrování	15,8	16,0	16,1	15,5	15,5	15,3	-0,2	-1,3
	Faktoringové a forfaitingové spol.	7,1	7,6	7,8	7,3	7,1	8,9	1,8	25,7
Poskytnuté půjčky celkem (mld. Kč)		284,0	306,2	320,3	329,6	322,4	324,8	2,3	0,7

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

5.10 Zadluženost domácností

Podíl domácností na celkových klientských bankovních úvěrech během sledovaného období setrval na rostl a dosáhl své nejvyšší hodnoty (53,1 %). Domácnosti jsou tak dlouhodobě klíčovým klientským sektorem bank, a je proto vhodné na něj uplatnit širší pohled nad rámec jeho vztahu k bankovnímu sektoru.

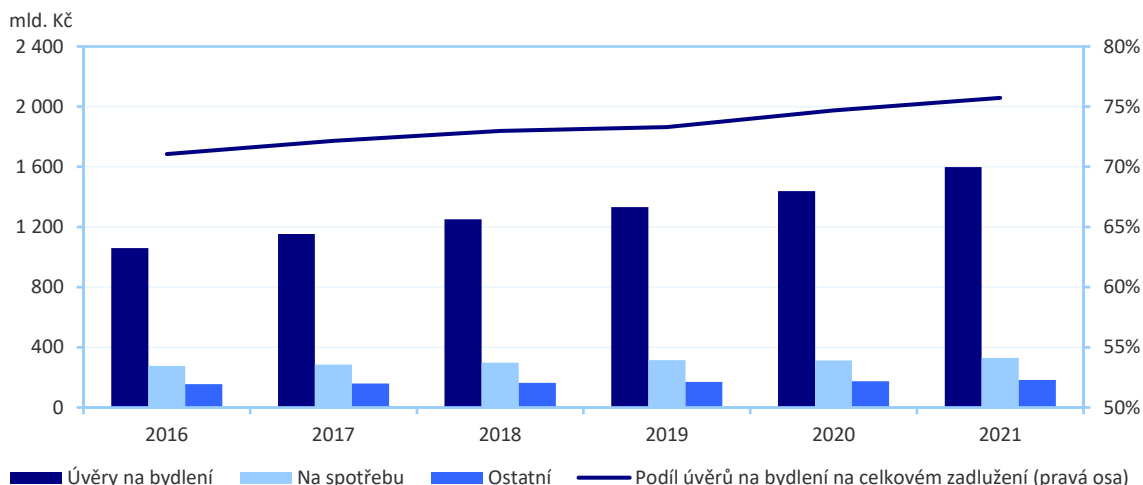
Celkové zadlužení domácností u bank a nebankovních finančních institucí vzrostlo o 183,3 mld. Kč na historicky nejvyšší hodnotu 2,1 bil. Kč (graf 5.13). Meziroční tempo růstu celkového zadlužení ve výši 9,5 % přesahovalo průměr sledovaného období (7,2 %).

Z hlediska struktury celkového zadlužení dle účelu dlouhodobě dominovaly úvěry na bydlení (1,6 bil. Kč³⁷) následované úvěry na spotřebu (329,6 mld. Kč) a ostatními úvěry (182,4 mld. Kč), které zahrnují zejména úvěry poskytnuté osobám samostatně výdělečně činným pro podnikatelské účely. Tempo růstu úvěrů na bydlení meziročně opět vzrostlo, a to o 3,1 p. b. na 11,1 %, tedy na výrazně vyšší hodnotu, než činilo průměrné tempo růstu sledovaného období (8,5 %). Úvěry na spotřebu vykázaly po stagnaci v roce 2020 růst o 5,1 %, což také znamenalo zřetelné překonání průměru sledovaného období (3,9 %). Dynamika růstu objemu tzv. ostatních úvěrů (4,7 %) také přesáhla průměr celého sledovaného období, který činil 3,2 %. Podíl úvěrů na bydlení na

³⁷ Tyto údaje se liší od ukazatelů v kapitole 5.6, neboť zahrnují nejen hypoteční úvěry, ale i všechny úvěry od stavebních spořitelců a spotřebitelské úvěry (vše za podmínky účelu pořízení či investování do bydlení, včetně stavby a úpravy bytových nemovitostí). Dalším důvodem odlišnosti dat je zahrnutí úvěrů poskytnutých domácnostem (tj. obyvatelstvo, živnostní, společenství vlastníků bytových jednotek a neziskové instituce sloužící domácnostem) od zprostředkovatelů financování aktiv.

celkovém zadlužení domácností opětovně meziročně vzrostl o 1,1 p. b. na 75,7 %, přičemž během sledovaného období se zvýšil o 4,7 p. b.

Graf 5.13: Celkové zadlužení domácností

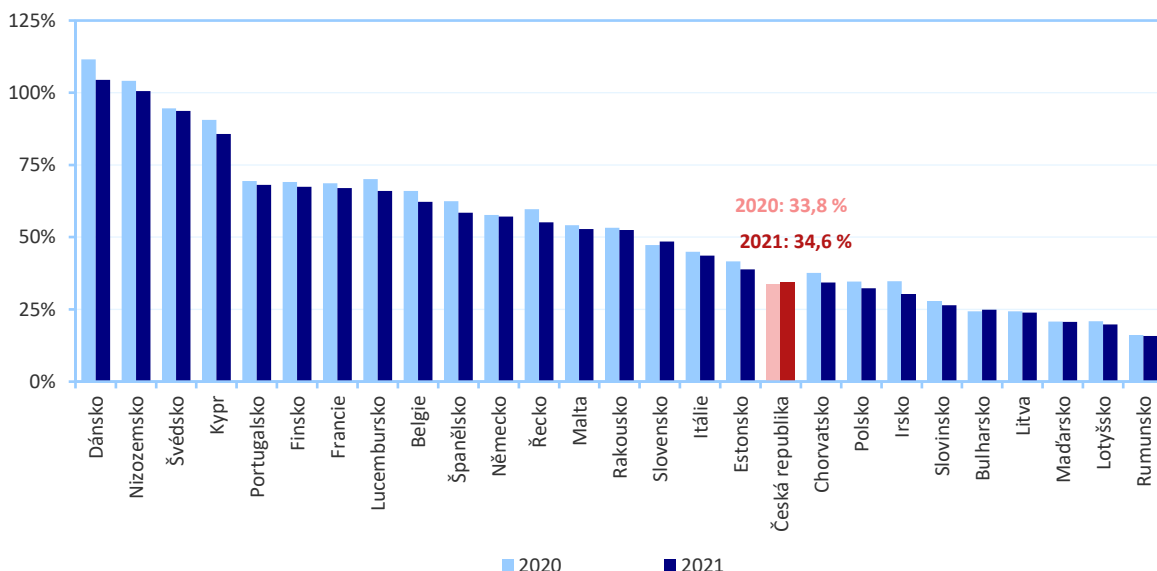

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Zadluženost domácností v ČR vztažená k velikosti HDP vzrostla meziročně o 0,8 p. b. na 34,6 % HDP³⁸. V rámci EU zaznamenaly růst dále již jen Bulharsko (o 0,5 p. b.) a Slovensko (o 1,3 p. b.). Ve zbytku EU přispěla kombinace hospodářského oživení a vývoje objemu zadlužení naopak k poklesu zadluženosti domácností vůči HDP.

Úroveň zadlužení v ČR ve srovnání se zbytkem EU (graf 5.14) zůstala relativně nízká, nicméně přírůstek za sledované období od konce roku 2016 (3,6 p. b.) patřil k těm vyšším při srovnání s vývojem v ostatních zemích v EU. Vyšší přírůstek než ČR vykázalo jen pět zemí – Německo (3,9 p. b.), Lucembursko (4,7 p. b.), Švédsko (8,0 p. b.), Francie (10,0 p. b.) a Slovensko (10,3 p. b.). Řada zemí naopak během tohoto období vykázala výrazný pokles, a to především Kypr (30,4 p. b.), Irsko (22,5 p. b.) a Dánsko (13,6 p. b.).

Graf 5.14: Objem zadlužení domácností vzhledem k HDP v zemích EU

Pramen: ESRB

³⁸ Meziroční vývoj tohoto ukazatele má omezenou interpretovatelnost v případě ekonomik s jinou domácí měnou, než je euro. V těchto případech může docházet k meziroční rozkolísanosti hodnot, pokud fluktuje kurz domácí měny.

6 KAPITÁLOVÝ TRH

6.1 Vývoj na světových kapitálových trzích

Vývoj na světových kapitálových trzích byl podobně jako v 2. pololetí roku 2020 ovlivněn především působením uvolněné měnové politiky hlavních centrálních bank ve světě (viz kapitola 1) a také nadějí na pozitivní hospodářské dopady vakcinace proti onemocnění COVID-19.

Všechny sledované akciové indexy (tabulka 6.1) vykazaly v roce 2021 meziroční růst. Hodnota globálního indexu MSCI ACWI Standard meziročně vzrostla o 20,1 %, k čemuž přispěl především růst hlavního akciového indexu v USA, S&P 500 (o 26,9 %), a to zejm. razantní růst cen v něm obsažených akcií globálních technologických firem.

Také v eurozóně index akcií, Euro Stoxx 50, výrazně rostl (o 21,0 %), přičemž hlavní akciový index v Německu (DAX) vzrostl o 15,8 %. Zotavení zažil hlavní index ve Spojeném království, FTSE 100, když vzrostl o 14,3 %, přičemž o rok dříve vykázal stejné tempo poklesu. Naopak asijským indexům se tolik nedařilo, v Číně i Japonsku vykazaly růst mírně pod 5 %. Rostoucí ceny energií a dalších surovin podpořily růst akcií v Rusku (o 15,1 %). Ve střední Evropě se dařilo především burzám v Rakousku a ČR (růst o cca 39 %). Více než pětina nárůst zaznamenaly ještě indexy v Maďarsku a Polsku a o 15,1 % rostl hlavní index slovenských akcií.

Tabulka 6.1: Roční výkonnost globálního akciového indexu a indexů sledovaných států

K 31. 12. (%)	Index	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Svět	MSCI ACWI	5,6	21,6	-10,4	25,2	14,1	20,1
USA	S&P 500	9,5	19,4	-6,2	28,9	16,3	26,9
Čína	SSE Index	-12,3	6,6	-24,6	22,3	13,9	4,8
Japonsko	Nikkei 225	0,4	19,1	-12,1	18,2	16,0	4,9
Spojené království	FTSE 100	14,4	7,6	-12,5	12,1	-14,3	14,3
Rusko	MOEX	26,8	-5,5	12,3	28,6	8,0	15,1
Eurozóna	Euro Stoxx 50	0,7	6,5	-14,3	24,8	-5,1	21,0
Německo	DAX	6,9	12,5	-18,3	25,5	3,5	15,8
Rakousko	ATX	10,6	29,1	-19,7	16,1	-12,8	38,9
Polsko	WIG	11,4	23,2	-9,5	0,2	-1,4	21,5
Česká republika	PX	-3,6	17,0	-8,5	13,1	-7,9	38,8
Maďarsko	BUX	33,8	23,0	-0,6	17,7	-8,6	20,5
Slovensko	SAX	9,0	2,2	2,1	5,6	-1,7	15,1

Pramen: organizátoři trhu, výpočty MF

Pozn.: Data představují meziroční změny uzavíracích cen daných indexů.

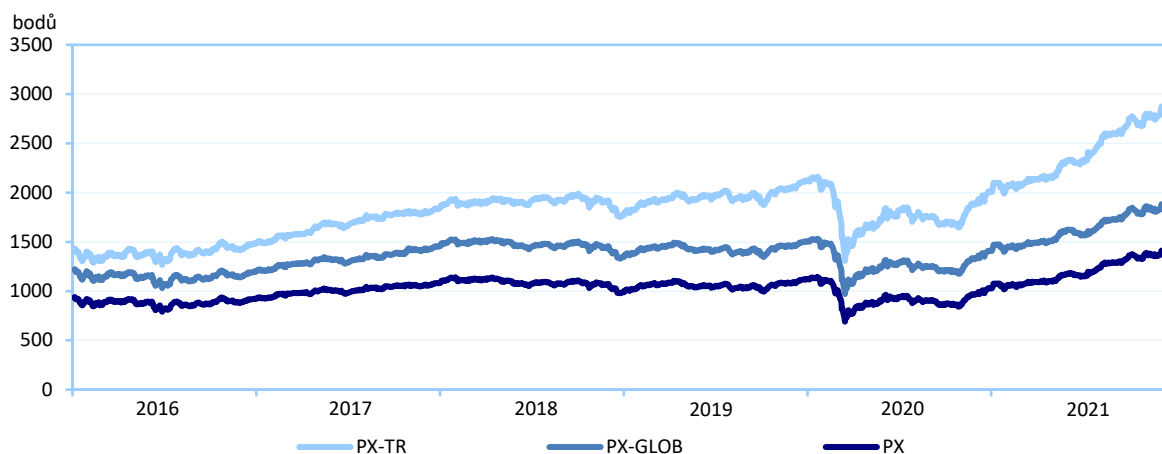
6.2 Regulovaný a mimoburzovní trh v ČR

Hlavní akciový index Burzy cenných papírů Praha, a.s. (BCPP) PX (graf 6.1) dosáhl v roce 2021 nejvyšší tempo meziročního růstu (38,8 %) od roku 2005, k čemuž přispěl především příznivý vývoj cen akcií v mezinárodním srovnání nadprůměrně zastoupeného bankovního a energetického sektoru.

Hodnota indexu PX vzrostla na 1 426,0 bodů, nejvýš od roku 2008. Podobně i index PX-GLOB, který zahrnuje všechny obchodované akcie na BCPP, vykázal silný meziroční růst, a to o 35,3 %. Poslední ze sledovaných indexů BCPP, který zohledňuje vedle kapitálového zhodnocení i další, především dividendové výnosy, tj. index PX-TR, zaznamenal oproti hlavnímu indexu PX růst navíc o 6,6 p. b.

Celková kapitalizace akcií pražské burzy meziročně vzrostla o 16,0 %. Srovnání napříč sledovaným obdobím a také vývoje kapitalizace hlavních domácích emitentů znesnadňuje zahájení obchodování v květnu 2018 s vybranými zahraničními akciovými tituly v segmentu Free Market, čímž jeho velikost vzrostla mnohasetnásobně a podíl na více než 90 % kapitalizace burzy. Pro sledování vývoje kapitalizace domácích, resp. více obchodovaných akcií, je proto vhodnější sledovat vývoj kapitalizace ostatních segmentů s výjimkou segmentu Free Market, která vzrostla o 19,5 %. Kumulativně během sledovaného období od začátku roku 2016 se pak zvýšila o 26,7 %.

Graf 6.1: Denní uzavírací hodnoty indexů na BCPP

Pramen: BCPP

Celkový objem burzovních obchodů (tabulka 6.2) vzrostl meziročně o 15,1 % především díky růstu objemu akcií, k čemuž přispěl růst jejich cen. Opačně působil pokles objemu obchodů s podnikovými dluhopisy. Akcie i podnikové dluhopisy tak meziročně pokračovaly ve směru svého vývoje z roku 2020. Podíl akcií na celkovém objemu obchodů však meziročně mírně klesl na 90,8 %, když došlo k silnému růstu obchodování s dosud poměrně marginálními ostatními aktivy, kde 85 % tvořily investiční fondy. V rámci sledovaného období došlo, i navzdory růstu v letech 2020 a 2021, k poklesu celkového objemu obchodů o více než 10 %.

Tabulka 6.2: Objem burzovních obchodů na BCPP

Ročně (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Akcie	168,0	138,8	142,6	108,8	125,3	140,5	15,2	12,1
Podnikové dluhopisy	4,2	6,2	9,2	11,9	8,5	7,0	-1,5	-17,7
Ostatní aktiva ³⁹	0,2	0,4	0,3	0,3	0,6	7,2	6,6	1107,1
Celkem	172,4	145,3	152,0	120,9	134,4	154,7	20,3	15,1

Pramen: BCPP, výpočty MF

Počet registrovaných emisí obchodovaných na BCPP meziročně vzrostl o 27 na 292 (tabulka 6.3), a vrátil se tak na hodnotu konce roku 2019. K tomuto vývoji přispěl především obrat předchozího poklesu počtu strukturovaných produktů, podnikových dluhopisů a investičních fondů. Opačně působil pokles počtu dluhopisů finančního sektoru.

Tabulka 6.3: Počty registrovaných emisí na BCPP

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Akcie	25	23	53	54	55	55	0	0,0
Dluhopisy	115	116	112	118	105	110	5	4,8
z toho veřejný sektor	25	25	24	21	24	25	1	4,2
podnikový sektor	49	54	55	63	51	60	9	17,6
finanční sektor	41	37	33	34	30	25	-5	-16,7
Strukturované produkty	71	61	72	84	73	91	18	24,7
Instrumenty investičních fondů	37	32	38	33	32	36	4	12,5
Ostatní produkty	-	-	3	3	-	-	-	-
Celkem	248	232	278	292	265	292	27	10,2

Pramen: BCPP, výpočty MF

Objem obchodů (tabulka 6.4) v rámci RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. (RM-S), jenž se zaměřuje především na drobné investory, se dlouhodobě pohybuje v nižším řádu než objem na BCPP. Tempo jeho

³⁹ Jedná se o dluhopisy finančního sektoru, strukturované produkty (investiční certifikáty a warranty) a investiční fondy.

meziročního růstu (5,9 %) bylo podstatně nižší než v případě BCPP a objem dosáhl 4,8 mld. Kč. Navzdory výraznému meziročnímu tempu růstu objemu obchodů s dluhopisy byl jejich význam i nadále zcela marginální.

Tabulka 6.4: Objem burzovních obchodů na RM-S

Ročně (mil. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Akcie	3 331,8	2 905,2	2 589,8	2 183,7	4 557,3	4 823,5	266,2	5,8
Dluhopisy	12,2	8,8	3,0	6,0	0,3	0,5	0,2	63,4
Celkem	3 346,6	2 917,4	2 599,5	2 190,4	4 557,7	4 824,8	267,1	5,9

Pramen: RM-S, výpočty MF

Objem mimoburzovních transakcí vypořádaných v rámci Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s. (CDCP) po celé sledované období řádově převyšoval aktivitu burzovních obchodů (tabulka 6.5).⁴⁰ Meziroční vývoj, s výjimkou poklesu v roce 2018, vykazoval po celé sledované období růst, který byl v roce 2021 druhý nejvyšší za sledované období, a byla tak dosažena nejvyšší hodnota za sledované období.

Tabulka 6.5: Objem mimoburzovních transakcí v rámci CDCP

Ročně (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Celkem	2 137,0	5 180,7	3 202,7	4 365,3	4 897,7	9 125,1	4 227,4	86,3

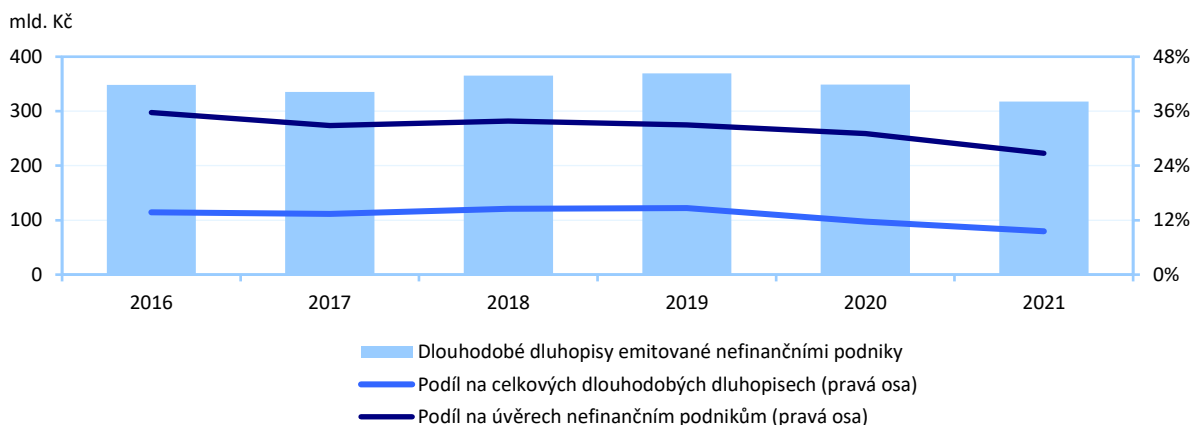
Pramen: CDCP, výpočty MF

6.3 Financování nefinančních podniků dlouhodobými dluhopisy

Dlouhodobé dluhopisy jsou doplňkovým zdrojem financování nefinančních podniků, tedy výrobních a obchodních společností, a významnou oblastí kapitálového trhu, která není detailněji popsána v předcházející kapitole. Celkový objem dlouhodobých dluhopisů emitovaných nefinančními podniky druhý rok v řadě meziročně klesl na 317,7 mld. Kč, a to na nejnižší hodnotu během sledovaného období (graf 6.2). Meziroční tempo poklesu přitom vzrostlo o více než polovinu (3,3 p. b.) na 8,9 %. Tento vývoj lze připsat pokračujícímu působení kombinace faktorů včetně meziročního nárůstu úrokových sazeb, doznívající hospodářské nejistoty v souvislosti s důsledky pandemie COVID-19 a částečnému vyčerpání potenciálu pro další růst v předchozích letech, když v období od konce roku 2008 do konce roku 2019 jejich objem vzrostl na více než čtyřnásobek.

Pro srovnání lze uvést, že celkový objem úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům bankami na konci 2021 činil 1,2 bil. Kč (viz kapitola 5.5). Prostřednictvím dlouhodobých dluhopisů tedy byly poskytnuty zdroje odpovídající 26,7 % celkového objemu úvěrů poskytnutých domácím bankovním sektorem. Pokles hodnoty tohoto poměrového ukazatele během sledovaného období (o 9,0 p. b.) byl způsoben především růstem bankovních úvěrů o téměř 22 % doprovázeným poklesem objemu dluhopisů o 8,8 %.

Graf 6.2: Celkový objem dlouhodobých dluhopisů emitovaných domácími nefinančními podniky

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

⁴⁰ Mimoburzovní transakce jsou z důvodu ukončení vykazování v rámci BCPP nově sledovány v širším pohledu CDCP.

6.4 Obchodníci s cennými papíry a správa aktiv

Objem aktiv domácích nebankovních OCP klesl o 18,5 % na 23,4 mld. Kč⁴¹, a vrátil se tak na hodnotu z konce roku 2018, která byla nejnižší za sledované období (tabulka 6.6). Objem aktiv poboček zahraničních subjektů naproti tomu vzrostl (o 55,6 %). V absolutním vyjádření tento přírůstek (o 0,5 mld. Kč) ani zdaleka nevykompenzoval pokles v případě domácích nebankovních OCP (o 5,3 mld. Kč). Podíl zahraničních subjektů na celkovém objemu aktiv se meziročně zvýšil téměř na dvojnásobek a dosáhl 6,1 %. Domácí nebankovní OCP nicméně i tak potvrdily dlouhodobě dominantní postavení na trhu.

Tabulka 6.6: Objem aktiv sektoru nebankovních OCP

K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Domácí OCP	23,7	24,1	23,4	25,8	28,6	23,4	-5,3	-18,5
Pobočky zahraničních OCP	0,5	0,5	0,3	0,5	1,0	1,5	0,5	55,6
Celkem	24,2	24,6	23,7	26,3	29,6	24,9	-4,7	-16,0

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Objem majetku svěřeného ke správě členům Asociace pro kapitálový trh ČR (AKAT) vzrostl o 10,6 % na celkových 1,8 bil. Kč (tabulka 6.7). Tempo růstu tak bylo přibližně o polovinu vyšší než průměr za sledované období (7,3 %). Koncentrace odvětví se meziročně zásadněji nezměnila. Tři největší správci aktiv, kteří jsou zároveň členy AKAT, i nadále spravovali téměř 56 % celkového majetku. Pět nejvýznamnějších subjektů pak více než 73 %.

Tabulka 6.7: Objem spravovaného majetku ve finančních skupinách AKAT

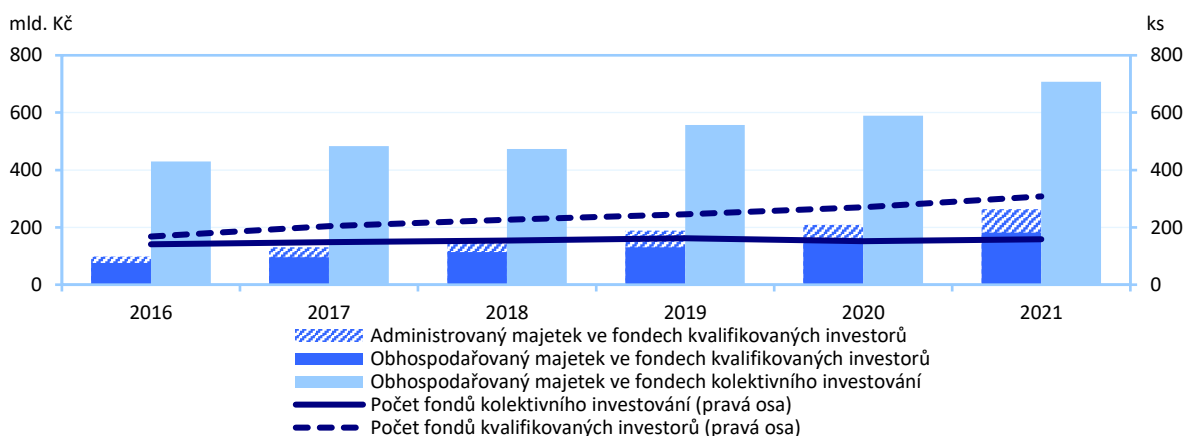
K 31. 12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Celkem	1 288,4	1 378,1	1 368,1	1 565,0	1 655,8	1 831,7	175,9	10,6

Pramen: AKAT, výpočty MF

6.5 Investiční fondy

Objem obhospodařovaného majetku v investičních fondech tvořených fondy kolektivního investování a fondy kvalifikovaných investorů⁴² dosáhl po silném bezmála 21% meziročním růstu nejvyšší úrovně za sledované období, a to 889,5 mld. Kč (graf 6.3). K tomuto přírůstku přispěl růstu cen aktiv na světových finančních trzích a rovněž čistý přítok investic klientů.

Graf 6.3: Struktura investičních fondů

Pramen: AKAT, ČNB – ARAD

⁴¹ ČNB upravila rozsah zveřejňování informací o sektoru, což se poprvé projevilo ve Zprávě o vývoji finančního trhu v roce 2019. Aktuálně jsou zveřejňovány objemy aktiv jen pro nebankovní OCP. Kromě toho bylo pozastaveno zveřejňování některých údajů, jako jsou např. objem obhospodařovaných prostředků či zákaznického majetku.

⁴² Fondy kolektivního investování shromažďují peněžní prostředky od veřejnosti upisováním akcií investičního fondu nebo vydáváním podílových listů, provádějí společné investice nebo správu majetku. Fondy kvalifikovaných investorů shromažďují peněžní prostředky od profesionálních zákazníků, a to v rozsahu obchodů nebo investičních služeb týkajících se nabízených cenných papírů.

Objem prostředků ve **fondech kolektivního investování** se meziročně zvýšil o 20,0 % na historicky nejvyšších 707,6 mld. Kč (tabulka 6.8). Z toho 439,7 mld. Kč (62,1 %) tvořily domácí fondy a 267,9 mld. Kč (37,9 %) se nacházelo ve fondech zahraničních. Prostředky v domácích fondech přitom meziročně vzrostly o 17,2 %. V zahraničních fondech pak nárůst o 24,8 % znamenal nejvyšší přírůstek ve sledovaném období, kontrastující s průměrným cca meziročním 4% růstem v období předchozích 5 let.

Z hlediska umístění prostředků do **jednotlivých druhů** podílových fondů přetrvávaly i v roce 2021 mezi domácími a zahraničními fondy rozdíly. Zároveň se u fondů výrazněji změnil podíl jednotlivých druhů fondů (tabulka 6.8). U domácích fondů došlo ke snížení podílu domácích dluhopisových fondů (o 5,0 p. b. na 22,2 %) a naopak k dalšímu posílení nadále dominantních fondů smíšených (o 2,5 p. b. na 46,0 %) i fondů akciových (o 2,1 p. b. na 19,8 %). Maxima za sledované období ve výši 11,9 % dosáhl po svém kontinuálním růstu podíl domácích nemovitostních fondů. Mezi zahraničními fondy významně (o 45,9 %) zvýšily svůj podíl akciové fondy, které přitom teprve v roce 2020 předstihly fondy smíšené. Akciové fondy tím posílily o 5,8 p. b. na 40,1% v portfoliu zahraničních fondů, zatímco smíšené fondy zvýšily svůj podíl jen o 0,5 % na 31,8 %. Nejvíce klesl podíl fondů dluhopisových, a to o 3,5 p. b. na 19,4 %. Zbývající fondy pak tvořily 8,7 %. V tomto vývoji se mj. odrážela klesající atraktivita a ocenění dluhopisů s pevným výnosem v prostředí zvyšující se inflace, spolu s rostoucím zhodnocením akcií a související oblibou akciových fondů.

Tabulka 6.8: Prostředky fondů kolektivního investování dle domicilu a dle druhu fondu

K 31.12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Domácí	234,6	280,2	284,0	351,3	375,0	439,7	64,7	17,2
z toho dluhopisové	70,7	71,1	60,1	106,6	102,0	97,6	-4,4	-4,3
z toho akciové	33,6	44,3	46,2	51,2	66,5	87,0	20,6	31,0
z toho strukturované	0,3	0,2	0,0	0,7	0,7	0,7	-0,1	-7,5
z toho smíšené	92,4	117,6	116,3	124,6	163,3	202,3	38,9	23,8
z toho fondy fondů	20,0	24,1	24,8	30,0	0,0	0,0	0,0	-
z toho peněžního trhu	0,5	0,4	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-
z toho nemovitostní	17,0	22,4	29,8	38,1	42,6	52,2	9,6	22,6
Zahraniční	195,5	203,3	189,0	205,6	214,6	267,9	53,2	24,8
z toho dluhopisové	53,4	47,6	39,6	45,7	49,1	51,8	2,8	5,7
z toho akciové	47,7	55,0	53,7	64,3	73,6	107,4	33,8	45,9
z toho strukturované	27,2	26,7	24,0	23,8	20,5	19,2	-1,3	-6,2
z toho smíšené	63,4	71,0	66,9	66,5	67,2	85,3	18,1	27,0
z toho fondy fondů	0,2	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	-
z toho peněžního trhu	2,6	2,2	4,1	4,5	3,5	2,8	-0,7	-20,7
z toho nemovitostní	1,1	0,5	0,4	0,4	0,9	1,4	0,6	65,7
Celkem	430,1	483,5	473,0	556,9	589,7	707,6	117,9	20,0

Pramen: AKAT, výpočty MF

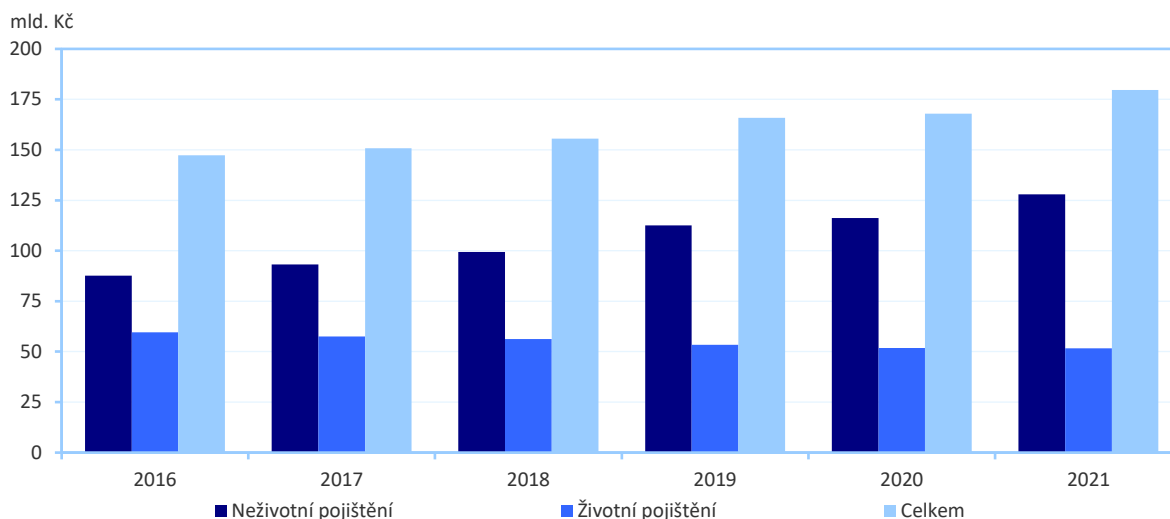
Fondy **kvalifikovaných investorů** zaznamenaly významný téměř 25% meziroční nárůst objemu **obhospodařovaných** prostředků o 35,9 mld. Kč na 181,9 mld. Kč (graf 6.3), a zvýšily tak svůj podíl na veškerém majetku obhospodařovaném celým sektorem investičních fondů o dalších 0,6 p. b. na 20,4 %. Od konce roku 2016 jejich podíl vzrostl o 5,5 p. b. Objem **administrovaného** majetku se rovněž významně meziročně zvýšil (o 9,4 mld. Kč) na 81,9 mld. Kč. Vzhledem k růstu jak obhospodařovaných prostředků, tak administrovaného majetku dosáhl objem celkových prostředků **obhospodařovaných a administrovaných** fondy kvalifikovaných investorů nejvyšší hodnoty za sledované období 263,8 mld. Kč, když se meziročně zvýšil o 55,3 mld. Kč. Od roku 2016 si přitom růst celkových prostředků udržoval dvouciferné tempo, které v roce 2021 dosáhlo 26,5 %. Podíl administrovaného majetku na celkových prostředcích ve fondech kvalifikovaných investorů se od konce roku 2016 zvýšil o 7,8 p. b. a v roce 2021 představoval dosud nejvyšších 31,0 %.

7 POJIŠŤOVNICTVÍ

7.1 Pojišťovny

Sektor pojišťoven v roce 2021 vykázal růst z pohledu vývoje objemu hrubého předepsaného pojistného, a navázal tak na vzestupný trend započatý v roce 2017. Celkový meziroční růst pojistného (6,9 %) byl tažen růstem neživotního pojištění (10,1 %), zatímco v rámci segmentu životního pojištění došlo k mírnému snížení objemu (o 0,3 %). Segment životního pojištění tak pokračoval v sestupném trendu, ačkoli meziroční snížení pojistného dosáhlo nižší hodnoty v porovnání s předchozími obdobími. V absolutním vyjádření dosáhl celkový objem hrubého předepsaného pojistného 179,6 mld. Kč (graf 7.1). Hrubé předepsané pojistného v životním pojištění dosáhlo 51,7 mld. Kč, přičemž 9,7 mld. Kč připadalo na smlouvy s jednorázově placeným pojistným. Objem hrubého předepsaného pojistného segmentu neživotního pojištění činil 127,9 mld. Kč. Ke zvýšení předepsaného pojistného nejvýznamněji přispěl růst pojistného v rámci pojištění ochrany příjmu (11,3 %) a dále pak pojištění motorových vozidel (8,5 %), ale také růst pojištění pro případ požáru a dalších škod na majetku (7,9 %). I přes relativně vyšší meziroční tempo růstu hrubého předepsaného pojistného v důsledku ekonomického oživení došlo v roce 2021 k téměř nezatelnému poklesu ukazatele propojištěnosti na 2,9 % HDP.

Graf 7.1: Objem hrubého předepsaného pojistného

Pramen: ČNB – ARAD

Ačkoli v meziročním porovnání zaznamenal segment životního pojištění jen mírný pokles hrubého předepsaného pojistného, pokračující růst segmentu neživotního pojištění vedl ke změně výše podílů obou segmentů na pojistném trhu. Ke konci roku 2021 činil poměr 72 : 28 % ve prospěch neživotního pojištění, a došlo tak k dalšímu prohloubení rozdílu mezi výšemi hrubého předepsaného pojistného obou segmentů pojistného trhu. Z dlouhodobé perspektivy byl tedy potvrzen trend dominance segmentu neživotního pojištění na českém pojistném trhu, který je opačný v porovnání s vyspělými zeměmi západní Evropy, kde dominuje segment životního pojištění. Vyšší podíl neživotního pojištění na pojistném trhu vykázaly i další země Visegrádské čtyřky.⁴³

Z pohledu celkového počtu pojistných smluv byl v segmentu životního pojištění identifikován nárůst, který v relativním vyjádření činil 5,5 % (tabulka 7.1). Obdobný vývoj byl zaznamenán v kategorii nově uzavřených smluv, u nichž došlo k meziročnímu růstu o 6,6 %. Tento vývoj tak přerušil poklesy počtů smluv životního pojištění vykázané v rámci sledovaného období.

Segment neživotního pojištění zaznamenal nárůst v celkovém počtu pojistných smluv o 7,5 %. Počet nově uzavřených smluv se zvýšil o 6,1 %. V kategoriích sledujících počty smluv tak došlo k nárůstu, který vystřídal poklesy počtů smluv v roce 2020, resp. nově uzavřených smluv v letech 2019 a 2020.

Poslední hlavní ukazatel, hrubá výše nákladů na pojistná plnění, meziročně vzrostl v obou segmentech pojištění (tabulka 7.1). V celkovém vyjádření dosáhl 101,9 mld. Kč, což představovalo meziroční růst o 9,9 mld. Kč. Větší

⁴³ Podíly neživotního a životního pojištění v dalších evropských zemích byly dle statistik evropského orgánu EIOPA ke konci roku 2021 následující: Francie 36 : 64 %; Německo 34 : 66 %; Maďarsko 55 : 45 %; Slovensko 56 : 44 %; Polsko 68 : 32 %.

měrou přispěl segment neživotního pojištění, v rámci kterého došlo ke zvýšení o téměř 8 mld. Kč. Růst objemu pojistných plnění v neživotním pojištění byl zejména způsoben nárůstem objemu škod v rámci pojistných událostí způsobených živly (graf 7.2).

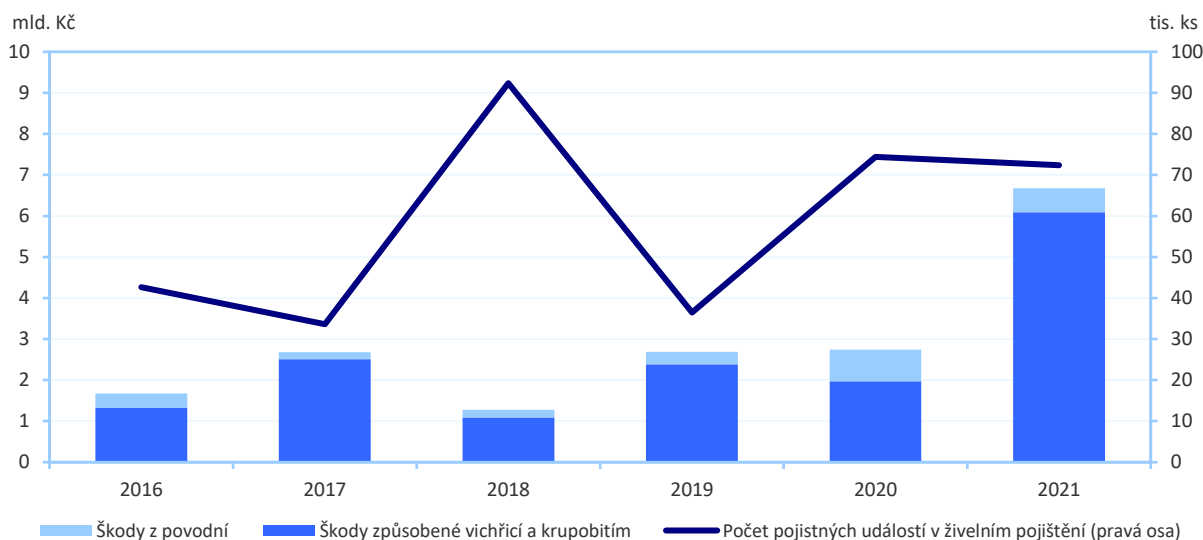
Tabulka 7.1: Hlavní ukazatele pojistného trhu

K 31. 12.	2016 ⁴⁴	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Pojistné smlouvy (tis. ks)	27 119	27 945	28 789	28 514	28 362	30 389	2 027	7,1
z toho neživotní pojištění	21 099	22 080	23 031	23 144	23 098	24 836	1 738	7,5
životní pojištění	6 020	5 865	5 758	5 370	5 264	5 553	289	5,5
Počet nově uzavřených poj. smluv (tis. ks)	11 353	12 006	13 138	12 651	9 584	10 173	589	6,1
z toho neživotní pojištění	10 669	11 372	12 516	12 108	9 120	9 679	559	6,1
životní pojištění	684	634	621	543	464	494	31	6,6
Předepsané pojistné (mld. Kč)	147,2	150,8	155,6	165,9	168,0	179,6	11,6	6,9
z toho neživotní pojištění	87,6	93,2	99,4	112,5	116,1	127,9	11,8	10,1
životní pojištění	59,6	57,6	56,2	53,4	51,8	51,7	-0,1	-0,3
Hrubá výše nákladů na poj. plnění (mld. Kč)	95,7	96,6	92,6	101,2	92,0	101,9	9,9	10,8
z toho neživotní pojištění	50,6	53,9	49,4	58,0	54,5	62,3	7,9	14,4
životní pojištění	45,1	42,6	43,2	43,2	37,5	39,6	2,1	5,5
Celková propojištěnost (% HDP)	3,1	3,0	2,9	2,9	3,0	2,9	-0,04	-1,3

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Z údajů České asociace pojišťoven (ČAP) vyplývá, že i když celkový počet škodních událostí způsobených živly se meziročně snížil o 7,9 %, vzrostl jejich celkový objem, a to o 147,4 % na 6,8 mld. Kč (graf 7.2). Ke skokovému růstu objemu škod způsobených živly nejvíce přispěly škody v kategorii vichřice a krupobití, které se meziročně zvýšily o 209,2 % a dosáhly objemu 6,1 mld. Kč. Objem škod v této kategorii tak dospěl k nejvyšší hodnotě od roku 2013. Tento vývoj byl nejvíce ovlivněn výskytem tornáda na jižní Moravě v měsíci červnu. Méně významnou kategorií byly škody z povodní, jejichž podíl na celkovém objemu škod způsobených živly činil 8,6 %. V meziročním srovnání došlo ke snížení jak objemu škod (o 24,5 %), tak počtu pojistných událostí (o 25,6 %) v této kategorii živelních pojistných událostí.

Graf 7.2: Živelné pojistné události

Pramen: ČAP, výpočty MF

⁴⁴ Údaje od roku 2016 nejsou zcela konzistentní s předchozí časovou řadou z důvodu odlišné metodiky výkaznictví podle druhů pojištění související s požadavkem Solventnost II.

Bilanční suma pojistného sektoru se v roce 2021 zvýšila o 6,7 % a dosáhla 526,2 mld. Kč (tabulka 7.2). Meziroční tempo růstu bilanční sumy bylo nejvyšší od roku 2013, přičemž v porovnání s rokem 2020 vzrostlo o 5,5 p. b. V případě nejvýznamnější položky aktiv, tj. objemu investic, u nichž nenese investiční riziko pojistník, došlo pouze k mírnému k meziročnímu zvýšení jejich objemu o 1,2 %. Jejich podíl na celkové bilanční sumě představoval 62,5 %. K růstu aktiv také přispělo zvýšení investic, u kterých je nositelem investičního rizika pojistník. Tyto investice představovaly druhou nejvýznamnější položku aktiv (podíl 21 %) a v porovnání s předchozím rokem se zvýšily o 10,6 %. Z pohledu výše technických rezerv (tj. pasivní strany rozvahy) byl identifikován nárůst o 3,5 %. Rezerva na nezasloužené pojistné meziročně vzrostla o 10,1 %, přičemž k růstu přispěly jak rezervy vztahující se k životnímu pojištění (16,6 %), tak rezervy vztahující se k neživotnímu pojištění (9,9 %). V případě rezervy na životní pojištění došlo k mírnému růstu o 2,5 %, který vystřídal její pokles započatý v roce 2015. V meziročním srovnání byl též zaznamenán nárůst rezervy na pojistná plnění nevyřízených pojistných událostí o 4,1 %, ke kterému pozitivně přispěl segment životního i neživotního pojištění (o 14,1 %, resp. o 2,0 %).

Tabulka 7.2: Hlavní položky rozvahy a výkazu zisku a ztráty pojistného trhu

K 31.12. (mld. Kč)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Aktiva celkem	491,8	511,7	520,1	487,1	493,0	526,2	33,2	6,7
Investice	346,7	355,0	364,9	326,1	324,7	328,7	4,0	1,2
z toho dluhové cenné papíry	274,4	259,2	253,8	238,9	240,8	245,5	4,7	1,9
Investice, je-li nositelem investičního rizika pojistník	88,2	93,3	88,2	98,3	100,1	110,7	10,6	10,6
Technické rezervy	270,4	266,3	257,1	250,0	249,7	258,4	8,8	3,5
z toho rezerva na nezasloužené pojistné	25,8	24,7	26,1	27,7	28,9	31,8	2,9	10,1
rezerva na životní pojištění	171,2	164,5	157,6	151,2	148,8	152,6	3,7	2,5
rezerva na pojistná plnění nevyřízených pojistných událostí	61,9	65,7	62,3	61,2	61,2	63,8	2,5	4,1
Zisk nebo (-) ztráta před zdaněním	13,2	10,4	17,4	20,1	17,8	30,9	13,1	73,6
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	3,4	0,4	6,5	4,1	8,4	16,2	7,8	93,3
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění	8,5	8,8	9,4	10,1	8,3	14,4	6,1	72,7

Pramen: ČNB - ARAD, výpočty MF

Z pohledu hospodaření vykázal pojistný sektor v roce 2021 kladný hospodářský výsledek ve výši 30,9 mld. Kč (tabulka 7.2). V meziročním srovnání tak došlo ke zvýšení o 73,6 % a jednalo se o nejvyšší zisk pojistného sektoru od roku 2008. Výsledek technického účtu k životnímu pojištění vzrostl o 72,7 %, což bylo způsobeno zejména zvýšením výnosů z investic (47,6 %) a současně poklesem nákladů na investice (8,8 %). Zároveň byl tento výsledek ovlivněn výrazným růstem hodnoty výnosů investic související s jednorázovými účetními operacemi v důsledku konsolidace jedné skupiny působící v sektoru pojišťoven. Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění taktéž vykázal silný růst (93,3 %). Tento výsledek byl způsoben zejména růstem předepsaného pojistného (7,8 %), který předstihl tempo růstu hrubé výše nákladů na pojistná plnění (4,1 %). Také zde však došlo mimořádnému efektu, a to z převodu výnosů z investic z netechnického účtu v souvislosti s realizací prodeje majetkové účasti jedné z entit.

Ziskovost pojistného sektoru je do značné míry determinována schopností jednotlivých pojišťoven odhalovat pojistné podvody. Z údajů ČAP vyplývá, že pojišťovny v roce 2021 prověřily celkem 11 407 podezřelých pojistných událostí (tabulka 7.3). Z celkového počtu prověřených událostí byly odhaleny pojistné podvody v objemu 1,2 mld. Kč, čímž došlo k mírnému nárůstu objemu prokázaných podvodů o 1,4 %. Průměrná výše odhaleného pojistného podvodu však meziročně poklesla o 39,1 tis. Kč na 249,2 tis. Kč. Ačkoli v meziročním srovnání došlo k poklesu průměrné výše prokázaného podvodu, z dlouhodobého pohledu byl v předchozích letech zaznamenán nárůst průměrné částky potvrzující využívání sofistikovaných metod pro odhalování podvodů. V porovnání s rokem 2015 byla průměrná výše podvodu v roce 2021 vyšší téměř o 100 tis. Kč.

Tabulka 7.3: Vývoj prověřených a odhalených pojistných podvodů

K 31.12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Objem odhalených podvodů (tis. Kč)	1 218,1	1 196,5	1 298,8	1 133,2	1 231,4	1 248,9	17,5	1,4
Průměrná výše (Kč)	146 459	196 305	232 225	230 653	288 306	249 180	-39 126	-13,6
Podezřelé události (ks)	16 043	18 141	10 325	8 474	9 632	11 407	1 775	18,4

Pramen: ČAP, výpočty MF

7.2 Zprostředkování pojištění

Celkový počet osob oprávněných zprostředkovat pojištění⁴⁵ meziročně významně poklesl a ke konci roku 2021 činil přibližně 31 tis. V porovnání s rokem 2020 došlo k poklesu celkového počtu oprávněných osob o více než 7 tis., přičemž snížení počtu zprostředkovatelů bylo zaznamenáno ve všech sledovaných kategoriích (tabulka 7.4). Vývoj počtu pojišťovacích zprostředkovatelů byl od roku 2019 významně ovlivněn změnami v regulatorním rámci v oblasti distribuce pojištění a zajištění⁴⁶ přijatými v roce 2018. Tyto změny měly za následek pokles osob oprávněných zprostředkovávat pojištění a zajištění mezi lety 2018 a 2019. Ke konci roku 2018 bylo evidováno více než 185 tis. licencí za celý rok, přičemž 95 % z nich tvořila oprávnění pro fyzické osoby.

Tabulka 7.4: Počet pojišťovacích zprostředkovatelů

K 31. 12.	2019	2020	2021	Meziroční změna	
				abs.	(%)
Samostatní zprostředkovatelé	1 164	1 121	829	-292	-0,3
Vázaní zástupci	35 049	34 648	28 473	-6 175	-0,2
Doplňkoví pojišťovací zprostředkovatelé	2 268	2 232	1 575	-657	-0,3
Celkem	38 481	38 001	30 877	-7 124	-0,2

Pramen: ČNB – JERRS, výpočty MF

⁴⁵ Kromě pojišťovacích zprostředkovatelů mohou podnikatelským způsobem nabízet zákazníkům pojištění také osoby v postavení pojistníků (tzv. flotilové pojištění). Tyto osoby mají povinnost pojišťovny evidovat u ČNB, jejich počty ČNB nezveřejňuje.

⁴⁶ Zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů.

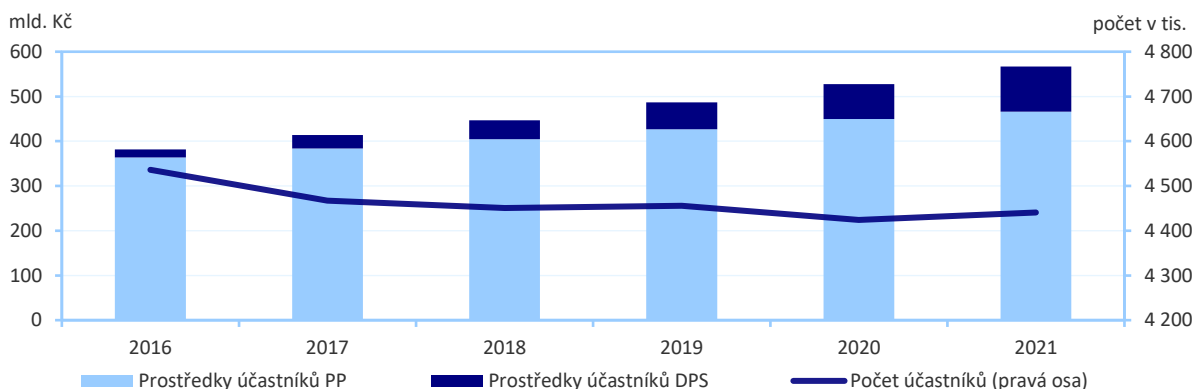
8 SOUKROMÝ PENZIJNÍ SYSTÉM

8.1 Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření

Objem prostředků a počet účastníků

V rámci III. penzijního pilíře⁴⁷, který je tvořen systémy penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření, byly ke konci roku 2021 spravovány prostředky účastníků v objemu 566,7 mld. Kč (graf 8.1) poté, co meziročně vzrostly o 7,4 %, tj. o 1,0 p. b. nižším tempem než v roce 2020. Většina prostředků byla nadále umístěna v rámci transformovaných fondů, když jejich objem ve výši 465,8 mld. Kč tvořil přibližně 82 % celkových prostředků. Do těchto fondů byly v souvislosti s reformou soukromého penzijního systému z roku 2013 účastníkům penzijního připojištění automaticky převedeny jejich úspory, a to při zachování původních podmínek smluv o penzijním připojištění (zejména garance tzv. nezáporného zhodnocení). Do transformovaných fondů již nemohou vstupovat žádní noví účastníci, přičemž od roku 2013 lze v rámci III. penzijního pilíře nově vstoupit pouze do systému doplňkového penzijního spoření, ve kterém se prostředky účastníků během roku 2021 zvýšily o 22,4 mld. Kč na 100,9 mld. Kč.

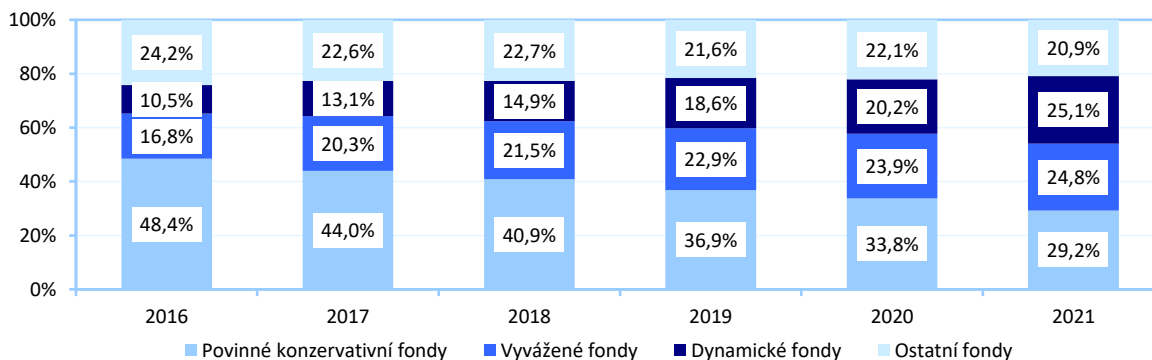
Graf 8.1: Prostředky⁴⁸ a počet účastníků ve III. pilíři

Pramen: APS ČR, MF

V systému doplňkového penzijního spoření jsou prostředky účastníků umísťovány do vybraných účastnických fondů, a to podle investiční strategie, kterou si účastníci předem zvolili z nabídky penzijní společnosti. Z hlediska rozdělení prostředků spravovaných v jednotlivých typech účastnických fondů v roce 2021 sice nejvyšší podíl stále zaujímaly povinné konzervativní fondy (graf 8.2), nicméně fondy s méně konzervativními investičními strategiemi, které přinejmenším část svých zdrojů investují do akcií, tj. vyvážené a dynamické fondy, postupně navyšovaly své zastoupení na celkových prostředcích. Dynamické a vyvážené fondy od roku 2016 zvýšily svůj podíl o 23 p. b. a v roce 2021 v nich byla umístěna již téměř polovina všech prostředků účastníků doplňkového penzijního spoření.

Graf 8.2: Struktura prostředků účastníků v jednotlivých typech účastnických fondů

Pramen: APS ČR, výpočty MF

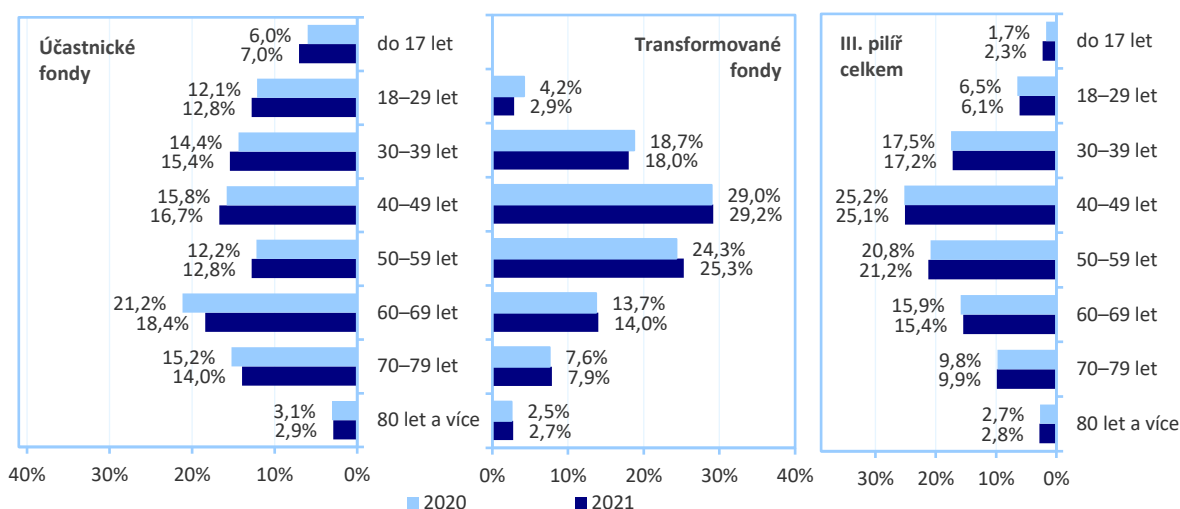
⁴⁷ I. pilíř představuje státní povinný průběžně financovaný důchodový systém. II. pilíř, který tvořilo nepovinné důchodové spoření, vznikl v roce 2013 a v roce 2016 byl ukončen.

⁴⁸ Zkratky: PP = penzijní připojištění a DPS = doplňkové penzijní spoření.

Celkový počet účastníků III. penzijního pilíře se meziročně zvýšil o 0,4 % (16,8 tis. osob) na 4,44 mil. (graf 8.1), což představovalo dosud nejvyšší absolutní i relativní nárůst od provedení reformy soukromého penzijního systému v roce 2013. Do účastnických fondů během roku 2021 vstoupilo téměř 256 tis. nových účastníků, tedy nejvyšší počet za dobu existence těchto fondů. Celkový počet účastníků v účastnických fondech tak vzrostl na 1,45 mil. osob, přičemž tento 14,3% nárůst byl o 1,7 p. b. vyšší než v roce 2020. Oproti tomu v transformovaných fondech počet účastníků klesl stejným 5,2% tempem jako v roce 2020 na 2,99 mil.

V rámci věkové struktury účastníků celého III. penzijního pilíře byli již tradičně nejvíce zastoupeni účastníci ve věku 40 až 49 let, jejichž podíl činil 25,1 % (graf 8.3). V systému doplňkového penzijního spoření nadále docházelo k omlazování věkové struktury účastníků vzhledem k pokračujícímu růstu podílu účastníků ve věku do 49 let mezi nově vstoupivšími účastníky, a to na 63,4 %, což bylo o téměř 26 p. b. více než v roce 2016. Mezi těmito novými účastníky opět navýšili své zastoupení účastníci do 17 let, kteří na konci roku 2021 tvořili 7,0 % všech účastníků v účastnických fondech.

Graf 8.3: Struktura účastníků dle věku ve III. pilíři

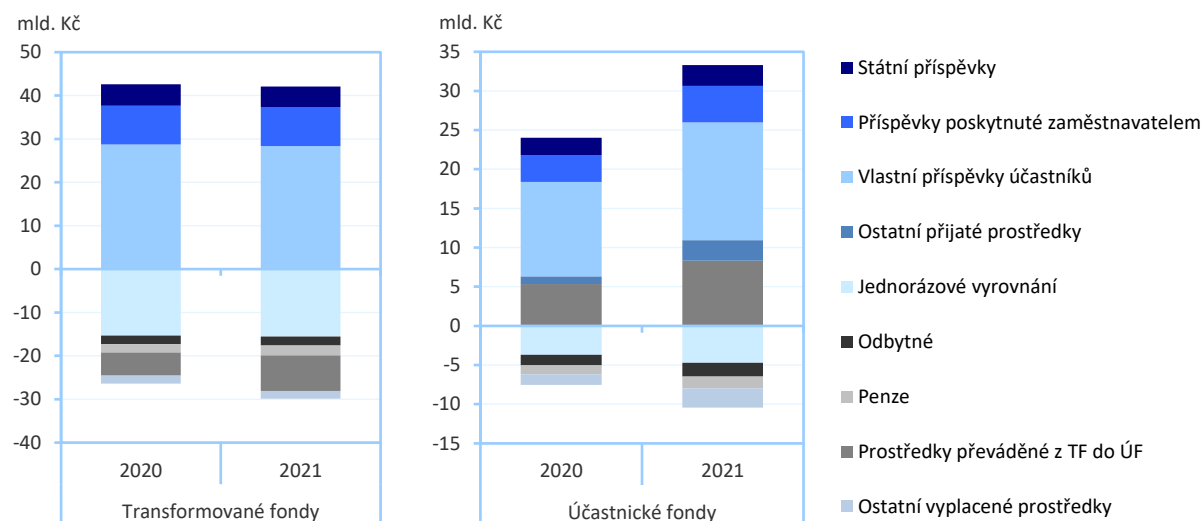

Pramen: MF

Příspěvky a vyplacené prostředky

Transformované fondy vykázaly z důvodu ukončeného vstupu nových účastníků opět pokles salda mezi přijatými a vyplacenými prostředky. Naproti tomu u účastnických fondů přijaté prostředky meziročně vzrostly o 9,3 mld. Kč a výrazně převyšovaly objem vyplacených prostředků (graf 8.4). Zvyšující se počet nových účastníků doplňkového penzijního spoření přispěl k navýšení ročního objemu vlastních příspěvků účastníků, a to oproti roku 2020 o cca 5 p. b. vyšším tempem (o 25,1 %) na 15,1 mld. Kč.

Graf 8.4: Přijaté a vyplacené prostředky v transformovaných (TF) a účastnických (ÚF) fondech

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Objem příspěvků poskytnutých zaměstnavatelem se v případě transformovaných fondů téměř nezměnil (9,0 mld. Kč), zatímco u účastnických fondů příspěvky poskytnuté zaměstnavatelem vykázaly oproti roku 2020 o 0,8 p. b. vyšší nárůst, a sice o 34,7 % na 4,6 mld. Kč. Struktura přijatých příspěvků a její vývoj byl v obou typech fondů obdobný, když podíl vlastních příspěvků účastníků pozvolna klesl na přibližně 67,3 %, podíl příspěvků poskytnutých zaměstnavatelem se naopak zvýšil v průměru na 21,2 %, přičemž zbylých 11,5 % přijatých příspěvků připadalo na státní příspěvky.

Vyplacené prostředky z transformovaných fondů⁴⁹ měly ze 71,5 % formu jednorázových vyrovnání, jejichž podíl tak oproti roku 2020 mírně (o 1,3 p. b.) klesl, zatímco podíl vyplacených penzí se zvýšil o 1,9 p. b. na 10,8 % a oproti roku 2016 pak o 5,7 p. b. V případě účastnických fondů se jednorázová vyrovnání podílela na všech vyplacených prostředcích v roce 2021 z 45,0 % a podíl penzí se snížil meziročně o 0,3 p. b. na 14,8 % a oproti roku 2016 o 4,0 p. b.

Průměrné výše měsíčních příspěvků účastníka i zaměstnavatele zaznamenaly v roce 2021 jak v transformovaných, tak v účastnických fondech z hlediska sledovaného období podprůměrné absolutní i relativní přírůstky. Průměrný měsíční příspěvek účastníka penzijního připojištění vzrostl o 27 Kč na 781 Kč, zatímco průměrná výše měsíčního účastnického příspěvku v systému doplňkového penzijního spoření se zvýšila pouze o 17 Kč na 829 Kč (tabulka 8.1). Tím pokračoval trend započatý v roce 2018 spočívající v postupném přibližování výše průměrného příspěvku účastníka v penzijním připojištění průměrné částce, kterou si spoří účastníci v systému doplňkového penzijního spoření (graf 8.6).

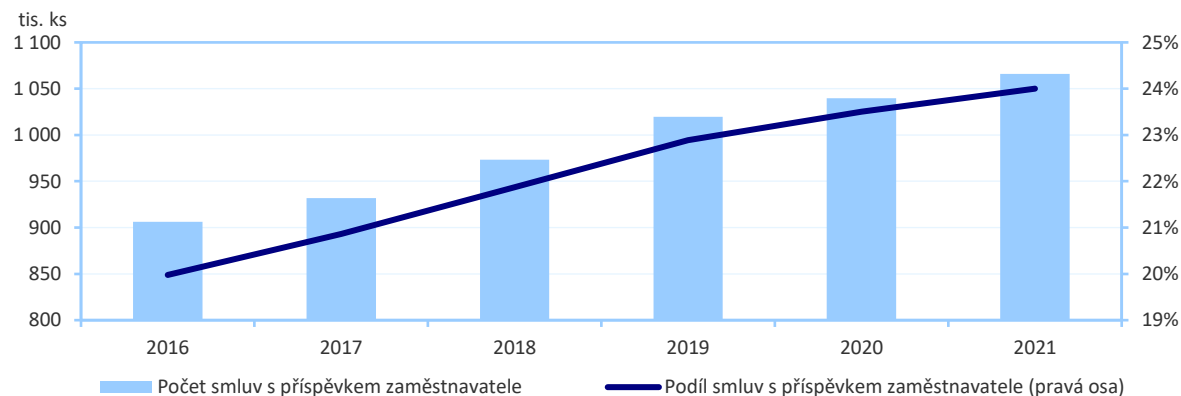
Tabulka 8.1: Průměrná výše měsíčních příspěvků v transformovaných (TF) a účastnických (ÚF) fondech

Průměr (Kč/měsíc)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Účastnický příspěvek	606	624	680	722	754	781	27	3,6
TF Příspěvek zaměstnavatele	770	837	877	914	1 017	1 055	38	3,7
Státní příspěvek	124	120	128	133	137	140	3	2,2
Účastnický příspěvek	741	776	790	800	812	829	17	2,1
ÚF Příspěvek zaměstnavatele	846	885	973	989	1 099	1 143	44	4,0
Státní příspěvek	156	159	160	160	161	161	0	0,0

Pramen: APS ČR, MF, výpočty MF

Počet účastníků, jimž při spoření na stáří ve III. penzijním pilíři přispíval zaměstnavatel, se již šestým rokem za sebou meziročně zvýšil. Ke konci roku 2021 mělo na svém penzijním účtu evidováno aktuálně vyplacený příspěvek zaměstnavatele celkem 1 065,8 tis. účastníků (graf 8.5), což znamenalo 2,5% meziroční nárůst a o 17,6 % více účastníků než v roce 2016. Dynamika růstu podílu těchto účastníků na celkovém počtu účastníků nicméně opět zpomalila, když se podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele meziročně zvýšil již jen o 0,5 p. b. na 24,0 %. V případě ekonomicky aktivních účastníků ve věku 18 až 64 let činil podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele 30,1 %, přičemž nejvyšší hodnoty pak tradičně dosahoval u účastníků ve věku 50 až 59 let (35,0 %).

Graf 8.5: Počet smluv ve III. pilíři, na které přispíval účastníkům zaměstnavatel

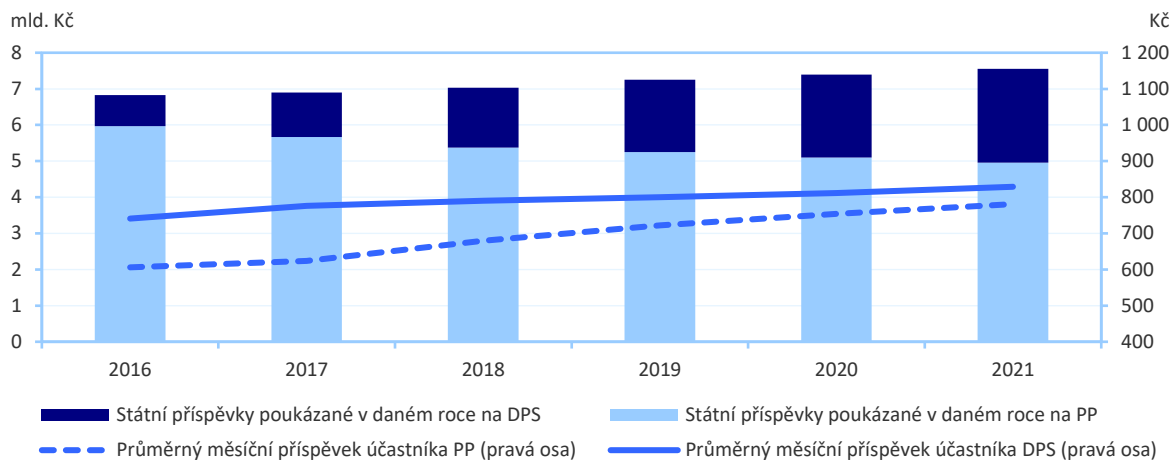

Pramen: MF

⁴⁹ Bez započtení prostředků převedených do účastnických fondů.

Celková výše státních příspěvků poukázaných účastníkům penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření za rok 2021 vzrostla o 160 mil. Kč na 7,6 mld. Kč (graf 8.6). Na tomto celkovém objemu přímé státní podpory se z 34,4 % podílely příspěvky vyplacené účastníkům doplňkového penzijního spoření.

Graf 8.6: Celková výše státních příspěvků a výše prům. účast. příspěvku v transformovaných a účastnických fondech

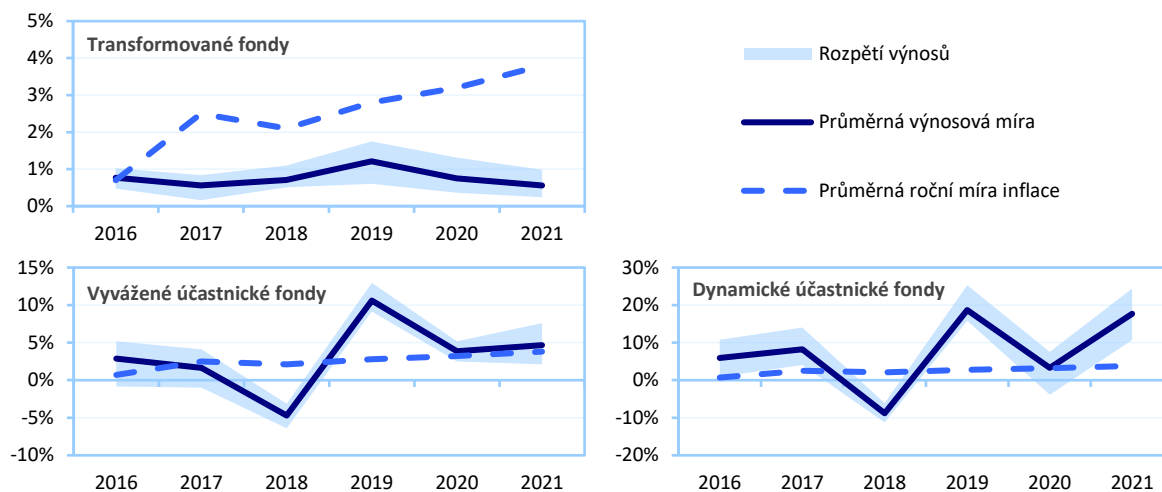
Pramen: MF

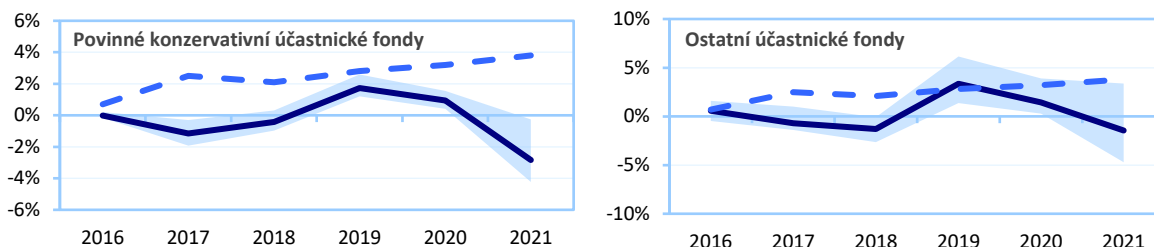
Výnosnost a struktura aktiv penzijních fondů

Celkový hospodářský výsledek penzijních fondů se oproti roku 2020 snížil o 20,1 % na 4,6 mld. Kč, a to z důvodu meziročního poklesu zisku transformovaných fondů o téměř 44 % v důsledku poklesu hodnoty dluhopisů, do kterých byly prostředky těchto fondů většinou alokovány (graf 8.8). Naopak účastnické fondy vykázaly druhý nejvyšší výsledek hospodaření za dobu své existence (2,4 mld. Kč). Vývoj na finančních trzích v roce 2021 přející spíše dynamičtějším strategiím zapříčinil, že podíl účastnických fondů na celkovém zisku penzijních fondů činil 53,3 %, ačkoliv prostředky v účastnických fondech tvořily jen 17,8 % všech prostředků ve III. penzijním pilíři.

Ke konci roku 2021 se většině vyvážených účastnických fondů a všem dynamickým účastnickým fondům podařilo svými výnosy překonat průměrnou roční míru inflace ve výši 3,8 %, když jejich průměrná výnosová míra dosáhla 4,6 %, resp. 17,7 % p. a. U obou typů fondů se jednalo o jejich druhou nejvyšší dosaženou průměrnou výnosovou míru za dobu jejich fungování od roku 2013. Naopak nejhorší výsledek za dobu své existence zaznamenaly povinné konzervativní účastnické fondy, když ani jeden z těchto fondů nepřinesl svým účastníkům kladný výnos a jejich průměrná výnosová míra klesla na -2,8 % p. a. v souvislosti s prostředím zvyšujících se úrokových sazeb, v jehož důsledku došlo k poklesu hodnoty dluhopisů tvořících převážnou část portfolia povinných konzervativních fondů. Stejně jako v letech 2017 až 2020 pak ani v roce 2021 žádný z transformovaných fondů nenabídl zhodnocení přesahující přírůstek průměrného ročního indexu spotřebitelských cen (graf 8.7). Z hlediska průměrné výnosnosti transformované fondy zopakovaly svůj nejhorší výsledek z roku 2017 (0,56 % p. a.).

Graf 8.7: Průměrná výnosová míra v jednotlivých typech penzijních fondů

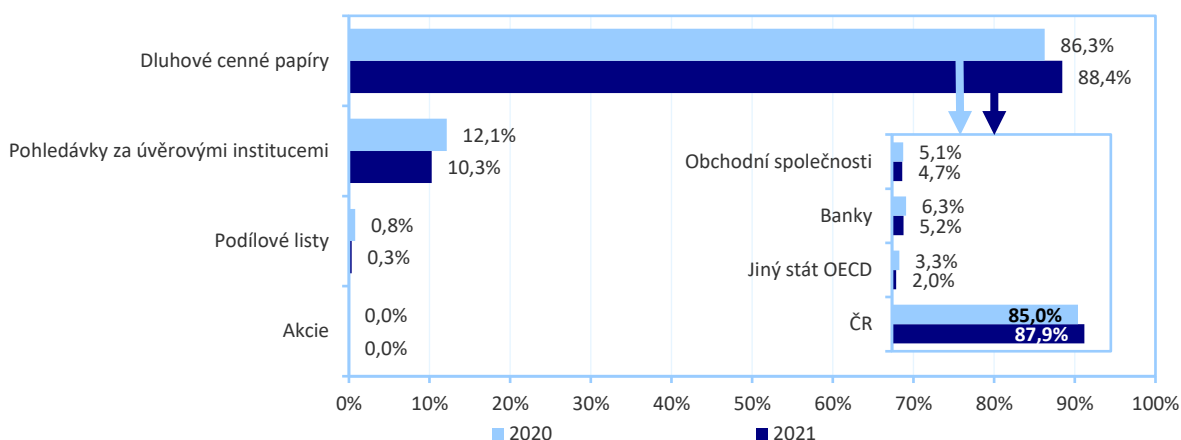

Pramen: APS ČR, výpočty MF

V rámci velmi konzervativního investičního portfolia transformovaných fondů došlo stejně jako v roce 2020 k mírnému nárůstu podílu dluhových cenných papírů (zejm. na úkor pohledávek za úvěrovými institucemi) a ke zvýšení zastoupení českých státních dluhopisů a pokladničních poukázek v portfoliu držaných cenných papírů (graf 8.8).

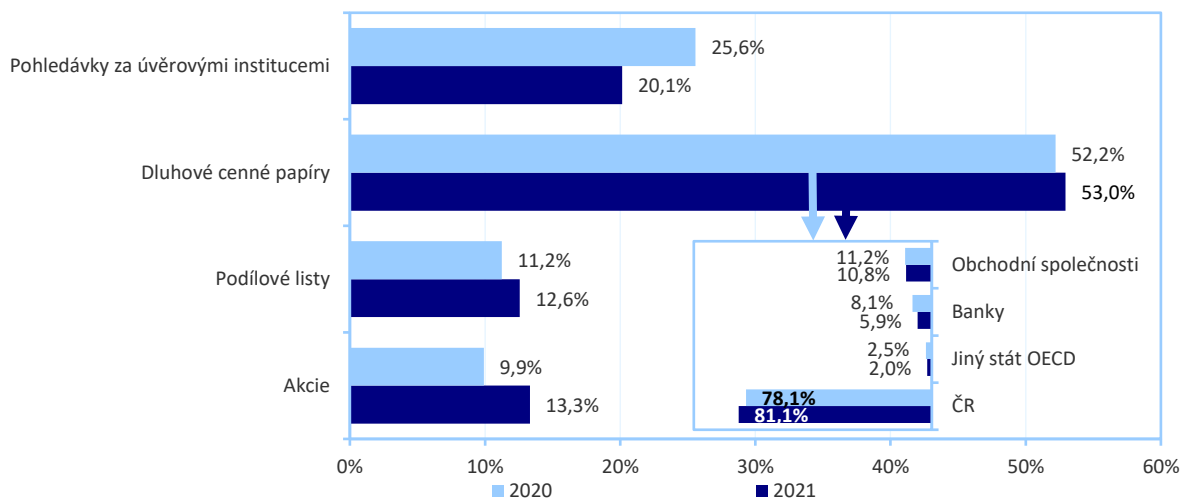
Graf 8.8: Struktura aktiv transformovaných fondů a struktura dluhopisů v transformovaných fondech dle emitenta

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

V investičním portfoliu účastnických fondů nastal razantnější pokles podílu vkladů uložených u úvěrových institucí než v případě transformovaných fondů, avšak nikoliv pouze ve prospěch dluhových cenných papírů, ale i navýšení objemu rizikovějších tříd aktiv v podobě podílových listů a akcií (graf 8.9). K tomu ovšem také přispělo výrazné zhodnocení těchto nástrojů během roku 2021, které se promítlo v nárůstu jejich ocenění v rámci bilance účastnických fondů. V portfoliu dluhových cenných papírů pak opět mírně upevnily svou převahu státní dluhopisy vydané ČR.

Graf 8.9: Struktura aktiv účastnických fondů a struktura dluhopisů v účastnických fondech dle emitenta

Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

Vybrané podrobnější informace o penzijním připojištění a doplňkovém penzijním spoření, které jsou pravidelně zveřejňovány na internetových stránkách www.mfcr.cz, obsahují tabulky P2.3 a P2.4 v příloze 2.

8.2 Penzijní společnosti

Penzijní společnosti působí na finančním trhu od roku 2013 jako správci prostředků evidovaných na osobních penzijních účtech účastníků v účastnických a transformovaných fondech. Zisk z běžné činnosti před zdaněním v sektoru penzijních společností po své stagnaci v roce 2020 vzrostl v roce 2021 o 11,6 % na 2,6 mld. Kč (tabulka 8.2), k čemuž napomohl zejména výrazný nárůst úplaty penzijním společností za zhodnocení majetku fondů, a to o téměř 65 % na 0,9 mld. Kč.

Poměr regulatorního kapitálu penzijních společností k jejich souhrnnému kapitálovému požadavku vykazoval ve sledovaném období rostoucí trend a v roce 2021 dosáhl své nejvyšší hodnoty (254,8 %) za dobu fungování penzijních společností. To bylo způsobeno jak mírným nárůstem objemu kapitálu, tak zejména poklesem kapitálových požadavků penzijních společností z důvodu změny struktury portfolia transformovaných fondů směrem k bezpečnějším nástrojům z hlediska rizikových vah (viz graf 8.8).

Tabulka 8.2: Vybrané ukazatele sektoru penzijních společností

K 31. 12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční změna	
							abs.	(%)
Zisk nebo (-) ztráta před zdaněním (mld. Kč)	1,4	1,6	1,7	2,3	2,3	2,6	0,3	11,6
Kapitál celkem (mld. Kč)	8,9	9,0	9,3	10,4	12,5	12,8	0,3	2,4
Kapitál ke kapitálovým požadavkům (%)	119,9	139,7	153,8	167,8	215,9	254,8	39,0	18,1

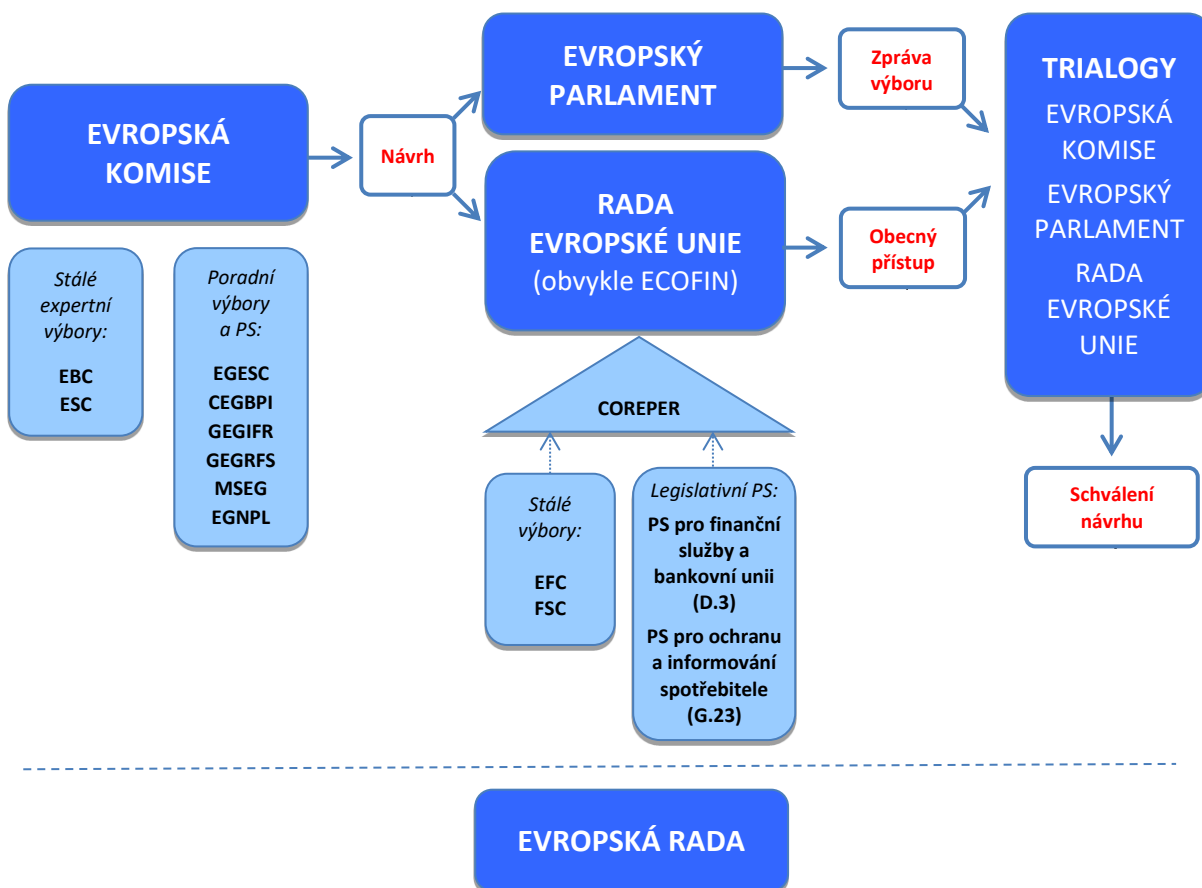
Pramen: ČNB – ARAD, výpočty MF

9 AKTIVITY MF A LEGISLATIVA V OBLASTI FINANČNÍHO TRHU

9.1 Aktivity na evropské úrovni

Aktivity MF na evropské úrovni jsou spojeny s legislativním procesem projednávání, resp. schvalování směrnic a nařízení regulujících finanční trh. Schéma 9.1 zobrazuje jeho základní průběh. Přípravou legislativních návrhů se zabývá Evropská komise (Komise), která má v této oblasti tzv. iniciační monopol. Své záměry či texty návrhů v řadě případů diskutuje se zástupci členských států na expertní úrovni, a to na platformách stálých expertních výborů (tzv. výborů druhé úrovně), poradních expertních výborů a pracovních skupin. Návrh Komise je následně dokončen, zveřejněn na internetových stránkách Komise a postoupen k paralelnímu projednávání v Evropském parlamentu a Radě Evropské unie (Radě EU). Na úrovni Evropského parlamentu jsou návrhy projednávány v příslušném výboru (návrhy upravující finanční trh jsou projednávány Hospodářským a měnovým výborem ECON), výstupem jednání je pak schválená zpráva výboru obsahující návrh úprav návrhu Komise. V rámci struktur Rady EU jsou návrhy projednávány zástupci členských států v příslušných pracovních skupinách, v případě finančních služeb je to skupina D.3 (PS pro finanční služby a bankovní unii), příp. ad-hoc zřízené pracovní skupiny (PS). Výsledkem jednání je návrh upraveného znění předložený ke schválení v podobě obecného přístupu Výborem stálých zástupců, obvykle ve složení II (COREPER II), a následně Radou EU, obvykle ve složení ministrů financí (Rada ECOFIN). Obecný přístup a zpráva příslušného výboru Evropského parlamentu jsou vstupem do tzv. dialogů, ve kterých je dojednáno kompromisní znění směrnice či nařízení mezi třemi stranami – Komisí, Radou EU a Evropským parlamentem. Konečné znění je poté formálně schváleno Radou EU a Evropským parlamentem a publikováno v Úředním věstníku EU (Věstníku).

Schéma 9.1: Základní struktura evropských institucí v souvislosti s legislativním procesem

Pramen: konstrukce MF

Následující pasáže kapitoly 9.1 popisují projednávaná témata ve strukturách Komise a Rady EU. Více informací k jednotlivým návrhům směrnic a nařízení pak přináší kapitola 9.3.

Komise

Komise je orgán EU nezávislý na členských státech a podporující zájmy EU. Pojem Komise je používán ve dvou významech: buď jako kolegium komisařů, nebo jako kolegium s celým administrativním aparátem. Komise se podílí takřka na všech úrovních rozhodování, má z orgánů EU největší administrativní a expertní aparát. Komise je především „strážkyní smluv“, tedy dbá na uplatňování zakládajících smluv EU a z úřední povinnosti podává žaloby v případě zjištěného porušení práva EU. Důležitou pravomocí je účast na tvorbě legislativy, kde pouze Komisi je vyhrazeno předkládat legislativní návrhy (iniciační monopol). Dalšími pravomocemi Komise jsou vydávání doporučení a stanovisek, výkon pravomocí v přenesené působnosti (delegovaná legislativní pravomoc) a zapojení do zastupování EU navenek, včetně udržování diplomatických styků a sjednávání mezinárodních smluv. Komise také spravuje z převážné části rozpočet EU.

V rámci struktur Komise působí jako její poradní orgány různé pracovní skupiny a výbory. Jejich jednání se účastní zástupci členských států, v případě finančních služeb obvykle zástupci ministerstev a někdy i centrálních bank. V roli pozorovatelů bývají v některých případech členy také zástupci Evropské centrální banky (ECB), evropských orgánů dohledu – Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA), Evropský orgán pro bankovnínictví (EBA) a Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA), zemí Evropského sdružení volného obchodu (EFTA), Evropského hospodářského prostoru (EEA) a kandidátských zemí na členství v EU.

Stálé expertní výbory Komise

Evropský bankovní výbor (EBC)

EBC plní úlohu poradního orgánu Komise při tvorbě návrhů prováděcích předpisů (tzv. implementing acts) EU v oblasti bankovníctví. V roce 2021 výbor nezasedal, konaly se pouze dvě tiché písemné procedury. V červnu 2021 proběhla tichá procedura k návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, které se týká prodloužení přechodných období ve vztahu k aplikaci kapitálových požadavků na expozice vůči centrálním protistranám. Vzhledem k tomu, že proces autorizace stávajících centrálních protistran na kvalifikované centrální protistrany stále nebyl ukončen, bylo výborem odsouhlaseno prodloužení přechodného období až do 28. 6. 2022. V září 2021 pak proběhla tichá procedura k návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, které se týká seznamu třetích zemí, jejichž požadavky na dohled a regulaci jsou rovnocenné pro účely přístupu k expozicím podle nařízení CRR⁵⁰. Do seznamu takových třetích zemí byla navržena Bosna a Hercegovina a Severní Makedonie. Toto prováděcí rozhodnutí Komise bylo posléze přijato pod číslem 2021/1753.

Evropský výbor pro cenné papíry (ESC)

ESC je výborem zástupců členských států, který hlasuje o prováděcích předpisech Komise v rámci regulativního postupu s kontrolou (tzv. regulatory procedure with scrutiny; netýká se technických standardů, které Komise jen formálně schvaluje). V roce 2021 hlasoval výbor ESC celkem jedenáctkrát. Osmkrát rozhodoval o rovnocennosti regulačního rámce několika třetích zemí s požadavky nařízení o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (nařízení EMIR) a třikrát v souvislosti s ukončením londýnské mezibankovní nabídkové sazby, tzv. LIBOR.

V oblasti rovnocennosti regulačního rámce byl v lednu 2021 schválen návrh prováděcího rozhodnutí o rovnocennosti regulačního rámce USA pro ústřední protistrany (CCP), které jsou povoleny Komisí Spojených států amerických pro cenné papíry a burzu a podléhají jejímu dohledu, s požadavky nařízení EMIR. Dále v březnu 2021 bylo novelizováno prováděcí rozhodnutí o rovnocennosti určených smluvních trhů v USA. V květnu 2021 byly potom odhlasovány návrhy prováděcího rozhodnutí o rovnocennosti právních, dohledových a vynucovacích předpisů v případě šesti jurisdikcí – Brazílie, Hongkongu, Kanady, Austrálie, USA a Singapuru s maržovými požadavky nařízení EMIR. V kontextu ukončení sazby LIBOR byla v červnu 2021 schválena úprava seznamu referenčních hodnot s kritickým významem, do něhož byla doplněna norská mezibankovní nabídková sazba, a naopak z něj odstraněna sazba LIBOR. Další dvě hlasování v této oblasti, konkrétně o nahrazení referenční hodnoty průměrné jednodenní eurové sazby, tzv. EONIA, a londýnské mezibankovní nabídkové sazby ve švýcarských francích, tzv. LIBOR CHF, se uskutečnila v říjnu 2021.

V roce 2022 zatím výbor ESC rozhodoval pouze jednou, a to v lednu 2022, kdy byl schválen z hlediska tržní infrastruktury významný návrh prováděcího rozhodnutí o prodloužení dočasné rovnocennosti regulačního rámce Spojeného království pro CCP s požadavky nařízení EMIR. Rovnocennost byla prodloužena do 30. 6. 2025.

⁵⁰ Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. 6. 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012, v platném znění.

Další vybrané platformy Komise

Expert Group of the European Securities Committee (EGESC)

Zasedání EGESC často probíhá ve stejný den jako zasedání ESC, je-li nutno, aby se ESC fyzicky sešel (viz výše), přičemž v roce 2021 proběhlo několik jednání.

V březnu 2021 se expertní skupina sešla, aby diskutovala situaci ohledně clearingů velkého množství derivátových obchodů v eurech ve Spojeném království, možnou revizi směrnice MiFID II⁵¹ a nařízení MiFIR⁵², situaci a přípravné práce na odklon od sazby LIBOR, a připravovanou úpravu související s evropským jedním přístupovým místem pro informace o finančních entitách (ESAP). Smyslem jednání bylo získat jednotlivé postřehy členských států a informovat je o připravované legislativě.

V květnu 2021 bylo na expertní skupině diskutováno provádění nařízení Komise doplňující směrnici MiFID, pokud jde o požadavky na informace, řízení produktů a limity pozic, a směrnici CRD, pokud jde o použití této směrnice v případě investičních podniků, s cílem napomoci oživení po krizi způsobené onemocněním COVID-19.

V červenci 2021 se expertní skupina zabývala možnou podobou budoucí revize nařízení o centrálních depozitářích cenných papírů (CSDR)⁵³. Bylo to podruhé, co se k tomu výbor sešel a diskutovaly se jednotlivé oblasti připravované revize CSDR. Smyslem jednání bylo získat přehled o postoji členských států k řadě cílených změn, které by mohly dle názoru Komise napomoci plnění účelu nařízení, tj. zvýšit bezpečnost a fungování vypořádacích systémů a centrálních depozitářů jako jejich provozovatelů, proporcionálnější, efektivnější a účinnější způsobem. Pozornost byla věnována mj. rozsahu působnosti nařízení, procesu udělování povolení, svobodě poskytování služeb, disciplíně vypořádání nebo vlivu technologických inovací. Výstup z diskuze k nařízení CSDR stejně jako výsledky veřejných konzultací poslouží Komisi jako vstup do zpráv, které je povinna při přípravě revize předpisu vyhotovit. V červenci 2021 byly diskutovány rovněž změny nařízení o evropských fondech dlouhodobých investic (ELTIF)⁵⁴.

V říjnu 2021 byly diskutovány změny nařízení MiFIR, přičemž tyto diskuze následně vyústily v publikaci revizí nařízení ELTIF a MiFIR v listopadu 2021 v rámci legislativního balíčku v rámci projektu unie kapitálových trhů. V říjnu 2021 expertní skupina rovněž diskutovala budoucí změny listingu v rámci revize nařízení o zneužívání trhu (MAR)⁵⁵ a okrajově rovněž sazby EONIA/LIBOR.

V únoru 2022 se expertní skupina věnovala otázce zákazu platby za tok objednávek (payment for order flow) v rámci aktuálně projednávaného nařízení MiFIR. V březnu 2022 se expertní skupina zabývala opět dalšími technickými aspekty s ohledem na probíhající vyjednávání nařízení MiFIR.

Commission Expert Group on Banking, Payments and Insurance (CEGBPI)

Expertní skupina CEGBPI byla vytvořena v roce 2013 a do značné míry nahradila Evropský výbor pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPC) a Evropský bankovní výbor (EBC). Jejím cílem je podpora a poradenství Komisi při přípravě legislativních návrhů a předpisů v přenesené pravomoci v oblasti bankovníctví, platebního styku a pojišťovnictví. Skupina představuje také platformu pro komunikaci a výměnu názorů mezi orgány členských států a Komisí.

Komise využívá CEGBPI ve formaci pro bankovníctví, resp. bankovní regulaci a dohled, mimo jiné pro konzultaci připravovaných předpisů v přenesené pravomoci (tzv. delegovaných nařízení) vycházejících ze směrnice (CRD⁵⁶) a nařízení o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (CRR). Ve formaci pro bankovníctví se skupina v roce 2021 sešla dvakrát. První schůzka formou videokonference proběhla v březnu

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. 5. 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU, v platném znění.

⁵² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014 ze dne 15. 5. 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně nařízení (EU) č. 648/2012, v platném znění.

⁵³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 909/2014 ze dne 23. 7. 2014 o zlepšení vypořádání obchodů s cennými papíry v Evropské unii a centrálních depozitářích cenných papírů a o změně směrnic 98/26/ES a 2014/65/EU a nařízení (EU) č. 236/2012, v platném znění.

⁵⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/760 ze dne 29. 4. 2015 o evropských fondech dlouhodobých investic, v platném znění.

⁵⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. 4. 2014 o zneužívání trhu (nařízení o zneužívání trhu) a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/6/ES a směrnic Komise 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES, v platném znění.

⁵⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2013/36/EU ze dne 26. 6. 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES, v platném znění.

2021 a byla na ní projednávána otázka dvojího započtení požadavku v rámci delegovaného aktu k LCR⁵⁷ a specifického požadavku na rezervu likvidity ve směrnici o krytých dluhopisech (CBD)⁵⁸. Na této schůzce byly rovněž diskutovány možné úpravy CRR v souvislosti s rámcem pro řešení krizí, konkrétně témata nepřímých úpisů interního MREL (tzv. daisy chains), a vyjasnění aspektů týkajících se zacházení se skupinami s decentralizovanou strategií řešení krize. Navrhované změny měly za úkol sladit režim CRR s mezinárodním standardem TLAC. Druhá schůzka formou videokonference proběhla v květnu 2021 a jejími tématy byly změny obezřetnostního rámce, mimo jiné v souvislosti se zacházením s inovativními společnostmi, obezřetnostní rámec pro pobočky ze třetích zemí a výměna informací mezi orgány dohledu a daňovými orgány.

Formace pro platební služby a platby během roku 2021 zasedala v březnu, červnu, listopadu a prosinci. Expertní skupina se zabývala především problematikou okamžitých plateb a zapojením poskytovatelů platebních služeb do schématu SEPA okamžitých plateb. Členské státy sdílely své poznatky k silnému ověření plateb kartou a proběhla diskuze k některým článkům druhé směrnice o platebních službách a nařízení o přeshraničních platbách. Členské státy byly informovány o plánované revizi druhé směrnice o platebních službách. Komise rovněž zveřejnila návrh digitální ID peněženky, která by měla umožnit občanům EU prokazovat svoji totožnost a sdílet elektronické dokumenty. Dvě jednání formace pro platební služby a platby byla zaměřena na mezinárodní sankce a okamžité platby. Klíčovým tématem těchto jednání byla problematika okamžitých plateb. Dále se členské státy vyjadřovaly k tomu, zda mají zavedený národní sankční seznam a jak mají rozdělené pravomoci nad dodržováním těchto seznamů. Na posledním jednání proběhla diskuze zaměřená na kontrolu klientů ve vztahu k mezinárodním sankcím a sankčním seznamům. Všechna jednání proběhla distančním způsobem.

Ve formaci pro pojišťovnictví expertní skupina zasedala v únoru a dvakrát v listopadu 2021. Klíčovým tématem únorového a prvního listopadového jednání byl přezkum směrnice Solventnost II, zejména oblastí týkajících se dlouhodobých záruk a dlouhodobých investic, proporcionality, přeshraniční spolupráce a skupinového dohledu, nastavení nových makroobezřetnostních nástrojů, reportingu a harmonizace rámce pro ozdravné procesy a řešení krize. Dále se řešily očekávané změny v nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 2015/35, a to dlouhodobé kapitálové investice a dlouhodobé záruky, zejména nastavení volatility a vyrovnávací úpravy, extrapolace bezrizikové úrokové křivky, rekalibrace podmodulu akciového rizika a výpočet rizikové přírážky. Druhé listopadové jednání se zaměřilo na nařízení o panevropském penzijním produktu (PEPP)⁵⁹, kdy členské státy informovaly Komisi o dosud provedených opatřeních, a to zejména v oblastech týkajících se dohledových pravomocí příslušného orgánu, dále podmínek akumulací a výplatní fáze PEPP a sankcí. Expertní skupina zhodnotila aktuální stav bilaterální smlouvy mezi EU a USA o obezřetnostních pravidlech týkajících se pojištění a zajištění.

Government Expert Group on the Interchange Fee Regulation (GEGIFR)

Expertní pracovní skupina byla založena v roce 2015 v souvislosti s implementací nařízení o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce (IFR)⁶⁰ a je zaměřena zejména na diskuzi o problémech, které se vyskytly v rámci implementačního procesu. Na jednáních jsou také prezentovány poznatky a zkušenosti členských států a je probírána spolupráce. V roce 2021 proběhlo jednání formou videokonference v březnu a říjnu, kdy se skupina se zabývala problematikou elektronické a vizuální identifikace platebních karet, poplatků schémat, acquiringovými maržemi a obcházením stanovených mezních hodnot. Komise informovala členské státy o záměru společností MasterCard a VISA neuplatňovat mezní hodnoty stanovené nařízením IFR z důvodu vystoupení Spojeného království z EU. Členské státy rovněž sdílely nejnovější zkušenosti související s implementací IFR.

Government Expert Group on Retail Financial Services (GEGRFS)

Expertní pracovní skupina složená ze zástupců členských států a Komise byla založena v roce 2007 a zabývá se otázkami poskytování retailových finančních služeb a jejich regulací. Od roku 2018 je hlavní agendou revize

⁵⁷ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/61 ze dne 10. 10. 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o požadavek na úvěrové instituce týkající se krytí likvidity.

⁵⁸ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2019/2162 ze dne 27. 11. 2019 o vydávání krytých dluhopisů a veřejném dohledu nad krytými dluhopisy a o změně směrnic 2009/65/ES a 2014/59/EU.

⁵⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238 ze dne 20. 6. 2019 o panevropském osobním penzijním produktu (PEPP).

⁶⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. 4. 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce.

směrnice o spotřebitelských úvěrech na bydlení (MCD)⁶¹, revize směrnice o platebních účtech (PAD)⁶² a finanční vzdělávání. Expertní skupina během roku 2021 zasedala v únoru a prosinci. Komise prezentovala závěry studie k transpozici PAD, byly nastíněny potenciální varianty změny účtu k zahraniční bance (switchingu), shrnuty a vyhodnoceny odpovědi členských států k problematice PAD a proběhla diskuze k provázanosti PAD a FATCA (The Foreign Account Tax Compliance Act). V průběhu roku 2021 byl dále při zvlášť ustavené podskupině pro finanční vzdělávání vytvořen společný OECD/EU rámec finančních znalostí a schopností dospělých, který byl následně zveřejněn v lednu 2022. Vznikl tak nezávazný standard finanční gramotnosti dospělých v EU. Tento materiál vznikl úpravou a aktualizací rámce OECD pro potřeby EU. Nově byly doplněny oblasti udržitelnosti a digitalizace.

Member States expert group on sustainable finance (MSEG)

Expertní skupina pro udržitelné financování je zřízena jako konzultační orgán Komise a členských států k připravované primární i sekundární legislativě (a případných nelegislativních aktivit) ze strany Komise v oblasti udržitelného investování. Expertní skupina se schází od června 2018, zhruba v tříměsíčních odstupech a častěji v období vypracovávání legislativních návrhů. V průběhu roku 2021 pokračovalo jednání k návrhu delegovaného aktu k nařízení o taxonomii⁶³, tzv. komplementární delegovaný akt, který do rámce posuzovaných ekonomických aktivit zahrnuje i výrobu energie z jádra a zemního plynu. Další jednání skupiny v dubnu 2022 se zabývalo zejména nově vydanou zprávou Platformy pro udržitelné finance, na jejímž základě chce Komise vydat delegovaný akt s posouzením udržitelnosti hospodářských aktivit pro zbylé čtyři cíle z nařízení o taxonomii: udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů, přechod na oběhové hospodářství, prevence a omezování znečištění, a ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů.

Rada Evropské unie / Rada ECOFIN

V Radě Evropské unie (Rada EU) se setkávají ministři členských států EU, kteří projednávají, resp. schvalují návrhy právních předpisů a dalších právních aktů a koordinují chod jednotlivých politik. Mezi hlavní úkoly Rady EU patří schvalování právních předpisů EU, koordinace hlavních směrů hospodářských politik členských států, ratifikace dohod mezi EU a dalšími zeměmi, schvalování ročního rozpočtu, rozvoj zahraniční a obranné politiky EU a koordinace spolupráce mezi soudními orgány a policejními složkami členských států. Rada EU se schází v různých formacích (celkem jich je 10) dle oblasti, do které spadají projednávané materiály. Členské státy posílají na každé zasedání Rady EU zástupce (ministra), který odpovídá za danou politickou oblast. Předsednictví v Radě EU a tím i předsedání jednotlivým formacím Rady EU rotuje každého půl roku na základě předem schváleného pořadí (ČR předsedala v 1. pololetí 2009 a bude opět předsedat ve 2. pololetí 2022, v roce 2021 předsedalo Portugalsko a Slovinsko, v 1. pololetí 2022 Francie), avšak výjimku představuje Rada pro zahraniční věci (FAC), které předsedá vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Tuto funkci v současnosti zastává Josep Borrell.

Rada ECOFIN je formací Rady EU složená z ministrů financí a hospodářství členských států EU (v případě, že se projednávají otázky rozpočtu, účastní se zasedání také ministři pro rozpočet). Do její kompetence spadá přijímání opatření v oblastech, jako je koordinace hospodářských politik a dohled nad těmito politikami, sledování rozpočtové politiky a stavu veřejných financí členských zemí, jednotná měna euro, daně, finanční trhy, volný pohyb kapitálu a hospodářská spolupráce se třetími zeměmi. Rada ECOFIN dále ve spolupráci s Evropským parlamentem každoročně připravuje a schvaluje rozpočet EU. Rada ECOFIN zasedá zpravidla jednou měsíčně, přičemž v každém půlroce se ministři financí a hospodářství také jednou setkávají neformálně v předsedající zemi. Těchto neformálních setkání se účastní rovněž guvernéři centrálních bank. Dále je zpravidla jednou ročně svolán rozpočtový ECOFIN.

Přípravným výborem pro jednání Rady EU je Výbor stálých zástupců (tzv. COREPER), který má rovněž 2 formace – pro oblast finančních trhů je věcně příslušný COREPER II.

V rámci Rady EU působí různé stálé či ad-hoc pracovní skupiny a expertní výbory, které připravují agendu Rady ECOFIN, vč. projednávaných legislativních návrhů. Pro oblast finančních služeb jsou relevantní výbory EFC a FSC a Pracovní skupina pro finanční služby označovaná jako D03.

⁶¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. 2. 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010, v platném znění.

⁶² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. 7. 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky.

⁶³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. 6. 2020, o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088.

Schválení legislativních návrhů ve všech formacích Rady EU má stejnou váhu – pokud u některého návrhu dojde ke shodě všech členských států již na nižších úrovních (pracovní skupina, COREPER), může být návrh postoupen Radě EU ke schválení bez diskuse (jako tzv. A-bod). Může jej pak schválit libovolná formace Rady EU (obvykle ta, která zasedá nejdříve); naopak na pořadu jednání Rady ECOFIN se mohou jako „A-body“ objevit i návrhy spadající do působnosti ostatních formací Rady EU.

Rada EU ve složení ECOFIN v průběhu roku 2021 schvalovala obecné přístupy k návrhům Komise, které byly projednávány v pracovní skupině pro finanční služby; dále zejména diskutovala a informovala o agendách týkajících se dokončení bankovní unie, prohlubování unie kapitálových trhů, nevýkonných úvěrů, boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu nebo opatřeních v souvislosti s pandemií COVID-19. Ministři byli pravidelně informováni na jednáních o pokroku při vyjednávání legislativních návrhů v oblasti finančních služeb a stavu implementace již přijaté legislativy v oblasti finančních trhů na národní úrovni.

Na jednotlivých jednáních Rada ECOFIN:

- vedla politickou rozpravu o akčním plánu pro řešení úvěrů v selhání v Evropě; zhodnotila práci na legislativních návrzích v oblasti finančních služeb, zejména nadcházející práci na návrzích týkajících se sekundárních trhů pro úvěry se selháním, evropského systému pojištění vkladů, směrnice o pojištění motorových vozidel a balíčku týkajícího se finančních technologií (19. 1. 2021);
- zhodnotila stávající hospodářskou situaci a ekonomický výhled; připravovala se na zasedání ministrů financí a guvernérů centrálních bank skupiny G20; proběhla informace o legislativních návrzích v oblasti finančních trhů (16. 2. 2021);
- věnovala se Memorandu o porozumění mezi EU a Spojeným královstvím v oblasti finančních služeb; byla informována o závěrech Rady EU ke Strategii EU pro maloobchodní platby, které byly neformálně přijaty na Radě AGRIFISH; diskutovala výzvy v oblasti daní vyplývající z digitalizace ekonomiky (16. 3. 2021);
- byla informována o současném stavu prací na unii kapitálových trhů s důrazem na vytvoření Evropského jednotného přístupového místa (ESAP); byla informována o současném stavu projednávání legislativních návrhů v oblasti finančních služeb a zdůraznila dokončení legislativního procesu v rámci balíčku obnovy kapitálových trhů (CMRP) (16. 4. 2021);
- vyslechla si informaci o vyjednávání dalších kroků směrem k dokončení bankovní unie; v rámci bodu o vyjednávání současných legislativních návrhů v oblasti finančních služeb informovalo předsednictví o úspěšně zakončeném vyjednávání legislativy u nevýkonných úvěrů a o téměř dokončeném legislativním procesu u směrnice o pojištění motorových vozidel; byly zmíněny předpokládané kroky k nalezení obecného přístupu v Radě EU u balíčku k digitálním financím; Komise poskytla informaci k přípravě revize směrnice Solventnost II (18. 6. 2021);
- obecně podpořila strategii financování přechodu EU na udržitelnou ekonomiku a návrh nařízení o evropských zelených dluhopisech; požadovala od Komise rychlé vypracování delegovaného aktu v rámci tzv. taxonomie, který by specifikoval oblast plynu a jaderné energetiky; předsednictví a Komise společně informovaly o stavu projednávání legislativy v oblasti finančních trhů (13. 7. 2021);
- zhodnotila balíček opatření proti praní peněz, který přijala Komise (26. 7. 2021);
- byla vyzvána, aby vyjádřila názor na revizi obezřetnostních pravidel pro pojišťovny a zajišťovny v mezích rámce Solventnost II; schválila závěry o financování opatření v oblasti klimatu s ohledem na 26. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, která se konala v Glasgow (5. 10. 2021);
- vedla politickou rozpravu o souboru legislativních návrhů, jež se zaměřují především na provádění zbývajících dohod Basel III; jednala o nedávném prudkém nárůstu cen energií a spotřebitelských cen a o souvisejících politických důsledcích (9. 11. 2021);
- vzala na vědomí pravidelnou zprávu předsednictví o pokroku v oblasti posilování bankovní unie, byla informována o aktuálním stavu projednávání legislativních návrhů v oblasti finančních služeb; Komise představila balíček legislativních návrhů k prohloubení unie kapitálových trhů; ocenila dosažený pokrok v projednávání legislativního balíčku k praní špinavých peněz a financování terorismu a zdůraznila nutnost regulace krypto aktiv (7. 12. 2021).

Výbor pro finanční služby (FSC) a Hospodářský a finanční výbor (EFC)

FSC a EFC patří mezi stálé výbory Rady ECOFIN. Mají stálého předsedu, není v nich praktikováno pravidlo rotujícího předsednictví. Výbor FSC je fórem pro předběžné projednávání otázek souvisejících s finančními

službami na vyšší expertní úrovni a společně s EFC se podílí na přípravě jednotlivých zasedání Rady ECOFIN. Práce výboru FSC se účastní zástupci ministerstev financí členských států EU, Komise, ECB a evropských orgánů dohledu (ESAs – EBA, ESMA a EIOPA). Výbor FSC se také věnuje problematice tzv. EU-US regulatorního dialogu, v rámci kterého je EU zastoupena Komisí. Předmětem činnosti výboru EFC je zejména sledovat hospodářskou a finanční situaci členských států eurozóny a EU jako celku, podávat zprávy Radě ECOFIN a Komisi a přispívat k přípravě činností Rady EU v hospodářském a finančním sektoru. Tematický záběr EFC je tedy podstatně širší než u FSC. Jednání výboru EFC se účastní zástupci ministerstev financí členských států EU, Komise, ECB a národních centrálních bank.

Mezi diskutovaná témata finančního trhu v rámci těchto výborů patřila v průběhu roku 2021 například revize směrnice Solventnost II a návrh směrnice, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize pojišťoven a zajišťoven, výsledky společných zátěžových testů v EU, monitorování pokroku v oblasti projektu unie kapitálových trhů, aktuální vývoj vztahů se Spojeným královstvím, budoucí vývoj regulace v oblasti platebního styku, závěry Rady EU ke strategii pro digitální finance, návrh správního ujednání ohledně finančních služeb se Spojeným královstvím, plnění a navazující kroky k řešení nevýkonných úvěrů v důsledku pandemie COVID-19, udržitelné financování, závěry Rady EU navazující na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 01/2021 ke krizovému plánování, současný stav diskusí o dokončování bankovní unie a plán dalších možných kroků.

Pracovní skupina pro finanční služby a bankovní unii (D.3)

Pracovní skupina Rady pro finanční služby a bankovní unii je jedním z přípravných orgánů Rady EU, v rámci které jsou projednávány příslušné legislativní návrhy Komise z oblasti finančních trhů, a to před jejich předložením COREPER II a Radě ECOFIN. Pracovní skupina se tak zabývá širším okruhem témat, jejichž konkrétní výčet závisí na tom, v jakém stadiu projednávání se jednotlivé legislativní návrhy nachází, a dále zda byly případně zveřejněny návrhy nové. Zasedání této pracovní skupiny se účastní experti jednotlivých členských států EU. Předsedání skupiny zajišťuje zástupce z aktuálně předsedající země. Zejména v pozdějších fázích projednávání návrhů jsou členské státy zastoupeny svými finančními attaché.

V roce 2021 probíhala jednání ke směrnici o pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, návrhu revize směrnice Solventnost II, návrhu směrnice upravující rámec pro ozdravné postupy a řešení krize u pojišťoven a zajišťoven, legislativě k řešení nevýkonných úvěrů k části mimosoudní realizace předmětu zajištění, nařízení o trzích s kryptoaktivy, nařízení o pilotním režimu pro tržní infrastrukturu vedenou na technologii sdíleného registru (DLT) a nařízení o digitální odolnosti finančních institucí, nařízení o evropských zelených dluhopisech, směrnici o spotřebitelských úvěrech, implementaci mezinárodního standardu Basel III, revizi nařízení o trzích finančních nástrojů, revizi směrnice o správcích alternativních investičních fondů, nařízení upravující evropské fondy dlouhodobých investic, návrhu vytvoření jednotného kontaktního místa pro informace o podnicích, které zakládá přístup k veřejně dostupným informacím o obchodních společnostech a investičních produktech, a legislativnímu balíčku revidujícímu předcházení praní špinavých peněz a financování terorismu.

V roce 2021 probíhala také jednání k posílení bankovní unie. Tuto agendu měla dříve na starost Ad hoc pracovní skupina k posílení bankovní unie (AHWP), jež fungovala od ledna 2016 za účelem projednávání návrhu Komise na zřízení Evropského systému pojištění vkladů (EDIS) a sdělení Komise k dokončení bankovní unie. Počátkem roku 2021 byla skupina AHWP zrušena a aktuálně je součástí nově přejmenované D.3 pracovní skupiny pro finanční služby a bankovní unii. Pracovní skupina v průběhu roku 2021 v agendě bankovní unie diskutovala mimo jiné o praktických aspektech operacionalizace tzv. hybridního modelu EDIS (více viz kapitola 9.3), interakci EDIS s plánovanou revizí rámce krizového řízení a pojištění vkladů či nastavení metodiky výpočtu rizikově vážených příspěvků bank včetně možných indikátorů pro svrchané expozice. Projednávalo bylo také zacházení v rámci EDIS s pobočkami bank z třetích zemí a se subjekty nepodléhajícími regulaci CRD/CRR. Diskutovalo se i téma tzv. opcí a národních diskrecí či preventivních a alternativních opatření v kontextu EDIS. V 2. pololetí 2021 byla otevřena i témata jako dostupnost nástrojů pro plnění minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky (MREL), bail-in vkladů, sdílení nákladů a likvidační podpora v režimu řešení krize (resoluce) a likvidace, či možná harmonizace postupů při likvidaci bank.

Pracovní skupina pro ochranu a informování spotřebitele (G.23)

Pracovní skupina Rady pro ochranu a informování spotřebitele je jedním z přípravných orgánů Rady EU, v rámci které jsou projednávány příslušné legislativní návrhy Komise z oblasti ochrany spotřebitele, a to před jejich předložením COREPER a Radě COMPET. Pracovní skupina se tak zabývá širším okruhem témat, jejichž konkrétní výčet závisí na tom, v jakém stadiu projednávání se jednotlivé legislativní návrhy nachází, a dále zda byly případně zveřejněny návrhy nové. Některá témata v ČR pokrývá Ministerstvo průmyslu a obchodu a některá MF.

Zasedání této pracovní skupiny se účastní experti jednotlivých členských států EU, přičemž v čele skupiny stojí expert z předsedající země EU. Zejména v pozdějších fázích projednávání návrhů mohou být členské státy zastoupeny svými finančními attaché. Z agendy v působnosti MF v roce 2021 probíhala jednání k návrhu nové směrnice o spotřebitelských úvěrech, přičemž tato pokračují i v roce 2022.

Více informací k jednotlivým projednávaným návrhům obsahuje kapitola 9.3.

Evropská rada

Evropská rada (ER) je orgánem EU, ve kterém jsou zastoupeni nejvyšší představitelé členských států (hlavy států nebo předsedové vlád), předseda ER a předseda Komise. ER se schází nejméně čtyřikrát do roka a určuje obecné politické směrování EU. Nevykonává legislativní funkce, výstupem z jednání ER jsou Závěry Evropské rady. Jejich účelem je určit konkrétní otázky, jež jsou pro EU důležité, a nastínit zvláštní opatření, jež je třeba přijmout, nebo cíle, jichž je třeba dosáhnout. Závěry ER také mohou stanovit lhůtu pro dosažení dohody o určité záležitosti nebo pro předložení legislativního návrhu. ER může tímto způsobem ovlivňovat politickou agendu EU a určovat její směrování. ER má stálého předsedu (tuto funkci v současnosti zastává Charles Michel), stálý předseda ani předseda Komise se však neúčastní hlasování ER. Rozhodování ER probíhá až na výjimečné případy konsenzem. Po každém svém zasedání je ER povinna předložit Evropskému parlamentu zprávu o jednání a každoročně písemnou zprávu o pokroku dosaženém EU (tu pak projedná jak Rada EU, tak Evropský parlament).

Na zasedáních ER v průběhu roku 2021 se vedoucí představitelé EU dohodli na prohlášení, v němž vyjádřili svou podporu posílení pozice eura na mezinárodní scéně s cílem posílit strategickou autonomii EU a současně zachovat otevřenou ekonomiku, přispět ke stabilitě celosvětového finančního systému a podpořit evropské podniky a domácnosti. V červnu 2021 vedoucí představitelé znovu zopakovali, že jsou plně odhodláni dokončit bankovní unii a vyzvali Euroskupinu v inkluzivním formátu, aby se neprodleně dohodla na pracovním plánu s jednotlivými kroky a harmonogramem prací. Zdůraznili také svou politickou podporu unii kapitálových trhů a vyzvali k urychlenému provedení akčního plánu pro tuto oblast. Shodli se na tom, že je třeba určit a řešit strukturální výzvy týkající se integrace a rozvoje kapitálových trhů, zejména ve vybraných oblastech právních předpisů upravujících problematiku insolvence podniků. Pokrok měl posoudit eurosummit na zasedání v prosinci 2021. Na tomto zasedání vedoucí představitelé uvedli, že se zájmem očekávají vstup dohody, kterou se mění smlouva o Evropském mechanismu stability, v platnost a zavedení jištění pro Jednotný fond pro řešení krizí co nejdříve. Připomněli politický závazek k bankovní unii a vyzvali Euroskupinu v inkluzivním formátu, aby finalizovala pracovní plán s jednotlivými kroky a harmonogramem, což vytyčí cestu k jejímu dokončení. Rovněž vyzvali k urychlení pokroku při prohlubování unie kapitálových trhů.

9.2 Aktivity na globální úrovni

OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj je mezivládní organizace 38⁶⁴ ekonomicky nejrozvinutějších států na světě, které přijaly principy demokracie a tržní ekonomiky. OECD vznikla v roce 1961 transformací Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC), která byla původně zřízena roku 1948 k administraci poválečného Marshallova plánu. Mezi hlavní cíle OECD patří koordinace politik za účelem dlouhodobého ekonomického rozvoje členských i nečlenských zemí. OECD koordinuje ekonomickou a sociálně-politickou spolupráci členských zemí, zprostředkovává nové investice, a jelikož OECD sdružuje ekonomicky nejvýznamnější země světa, má také důležitou roli v prosazování liberalizace mezinárodního obchodu. Cílem OECD je napomáhat k dalšímu ekonomickému rozvoji, potlačení nezaměstnanosti, stabilizaci a rozvoji mezinárodních finančních trhů. Mezi hlavní orgány OECD patří rada složená z ministrů zastupujících členské země a dále výkonný výbor, sekretariát v čele s generálním tajemníkem a několik odborných komisí.

Některé aktivity OECD překračují geografický rámec členských zemí. Příkladem je Mezinárodní síť pro finanční vzdělávání (INFE), jejíž členové jsou ze 132 zemí světa.

Committee for Financial Markets (CFM)

Výbor CFM je hlavním orgánem OECD zabývajícím se problematikou finančních trhů. Je platformou pro diskuzi vývojových trendů na finančních trzích a opatření usilujících o jejich lepší fungování v jednotlivých zemích a v širším nadnárodním měřítku. Členy CFM jsou zástupci ministerstev financí, centrálních bank či dalších orgánů regulace a dohledu. Jednání se také účastní zástupci celosvětových finančních institucí, jako je Mezinárodní

⁶⁴ Novým členem se stala Kostarika (květen 2021). V lednu 2022 se Rada OECD rozhodla zahájit přístupová jednání se šesti kandidátskými zeměmi na členství – Argentinou, Brazílií, Bulharskem, Chorvatskem, Peru a Rumunskem.

měnový fond, Světová banka nebo Banka pro mezinárodní platby v Basileji, dále pak také zástupci z přidružených rozvíjejících se ekonomik. Jedná se tedy o geograficky širší platformu pro debatu a sdílení zkušeností, než jsou např. diskuse mezi členskými státy EU. Specifickým prvkem zasedání výboru jsou pravidelná setkání se zástupci soukromé finanční sféry, na kterých se diskutují významná témata společného zájmu veřejného a soukromého sektoru, zejména vývojové tendence na světovém finančním trhu či další aktuální témata.

Několik jednání v roce 2021, která se konala vždy formou telekonference, bylo zaměřeno především na aktivity OECD v oblasti tzv. udržitelných financí a digitalizace (umělá inteligence a tzv. decentralizované finance). Důležitým bodem jednání byly i programy vládní podpory financování v reakci na pandemii COVID-19, vývoj na globálních finančních trzích, nebankovní poskytovatelé financování v oblasti obytných nemovitostí a strategie reakce na nevykonné úvěry. Jednání na začátku roku 2022 se věnovala podobným tématům – předmětem jednání byly zejm. opět udržitelné finance vč. reakce na klimatickou změnu a digitalizace ve financích.

Advisory Task Force on the OECD Codes of Liberalisation (ATFC)

Zasedání výboru CFM obvykle časově předchází jednání pracovní skupiny Advisory Task Force on the OECD Codes of Liberalisation. Jednání pracovní skupiny se účastní především někteří členové výboru CFM, výboru IPPC a Investičního výboru OECD z různých zemí. Obsahem diskuzí v roce 2021 konaných formou telekonferencí byla především opatření v jednotlivých státech v oblasti finančních trhů mající potenciální dopad na liberalizaci kapitálových toků.

Insurance and Private Pensions Committee (IPPC)

Výbor IPPC je hlavním orgánem OECD zabývajícím se problematikou pojistného trhu, dohledem v oblasti pojišťovnictví a problematikou soukromých penzí, tj. nevěřejného sektoru důchodového zabezpečení⁶⁵. IPPC se podílí na zajištění mezinárodní spolupráce, koordinace a větší kompatibility regulace uvedených sektorů finančního trhu. Členy jsou zástupci ministerstev financí a těch orgánů státní správy, které mají v gesci oblast pojišťovnictví a soukromých penzí. Dále se jednání účastní také zástupci dohledových orgánů členských států OECD a při jednáních, která jsou otevřená, i zástupci trhu nebo odborů. V roce 2021 výbor zasedal dvakrát formou telekonference. Na červnovém jednání byla projednána zejména problematika katastrofických rizik z hlediska jejich monitoringu, zmírňování a krytí mezer v jejich pojistném krytí. Prosincové jednání IPPC se věnovalo opět klimatickým rizikům, roli pojišťovnictví ve fázi zotavení po pandemii COVID-19, dopadům úmrtnosti v důsledku pandemie na očekávanou dobu dožití, úloze digitalizace v oblasti dlouhodobé a zdravotní péče a integraci dat spojených s ESG kritérii v penzijních fondech a pojišťovacích společnostech. Výbor rovněž prezentoval globální trendy na pojistném trhu na základě sběru dat OECD.

Working Party for Private Pensions (WPPP)

Pracovní skupina WPPP se věnuje obdobným tématům jako IPPC s větším zaměřením na sektor penzijních fondů, jejich správců a účastníků soukromých penzijních systémů, a to jak individuálních, tak zaměstnaneckých. V roce 2021 zasedal výbor virtuálně a řešil mimo jiné dopady pandemie COVID-19 na penzijní spoření, konkrétně na úmrtnost a naději dožití v souvislosti s úmrtnostními předpoklady ve vztahu k anuitám, dále zprávu o implementaci OECD doporučení k základním principům regulace u soukromých penzí, dokument Roadmap for the Good Design of Retirement Savings Plans, zapojení zaměstnavatelů u penzijních schémat, téma doživotních negarantovaných důchodových příjmových schémat, soutěž v oblasti fondových penzijních schémat, zkušenosti z implementační práce v zemích, kde rozvíjeli penzijní schéma a program práce na další období.

Task Force on Financial Consumer Protection (TFFCP)

Pracovní skupina TFFCP má za cíl zpracování mezinárodních standardů v oblasti ochrany spotřebitele na finančním trhu, především v oblasti týkající se architektury dohledu, pravidel jednání se zákazníkem, řešení spotřebitelských sporů, finančního vzdělávání a finanční inkluze. Tyto nejdůležitější zásady (tzv. high-level principles) do značné míry odrážejí příklady již funkční regulatorní praxe v EU, současně však zpětně fungují jako vzor nově vznikající regulace (zejména pro země OECD mimo EU). V roce 2021 se pracovní skupina zabývala především sběrem dat o opatřeních na pomoc finančním spotřebitelům postiženým pandemií COVID-19 a sdílením těchto údajů s členskými zeměmi nebo přípravou revize zmíněných zásad ochrany spotřebitele na finančním trhu.

International Network on Financial Education (INFE)

Mezinárodní síť pro finanční vzdělávání (INFE) je platformou institucí (zpravidla ministerstev financí a centrálních bank) nejen členských států OECD, která vytváří strategické dokumenty na globální úrovni. Internetové stránky

⁶⁵ Problematikou soukromých penzí se v rámci IPPC zabývá WPPP.

sítě⁶⁶ jsou branou k informacím o finančním vzdělávání, datům, zdrojům, výzkumům a zprávám. MF je členem a zároveň národním koordinátorem INFE od jejího založení v roce 2008. V roce 2021 byl vytvořen společný OECD/EU rámec finančních znalostí a schopností dospělých, nezávazný standard finanční gramotnosti dospělých v EU. Tento materiál vznikl úpravou a aktualizací rámce pro OECD pro potřeby EU. Nově byly doplněny oblasti udržitelnosti a digitalizace.

INFE se dále zabývala podporou seniorů pro zajištění finanční prosperity v pozdějším věku, zvyšování finanční gramotnosti na pracovišti a vyhodnocování národních strategií finančního vzdělávání. S ohledem na pandemii COVID-19 se objevilo téma zranitelných skupin občanů a finanční odolnost. Dalšími důležitými tématy jsou digitální finanční vzdělávání jak ve smyslu využívání digitálních nástrojů, tak ve smyslu přístupu k digitálním finančním službám a případné exkluze. V roce 2021 se INFE ve svých materiálech zaměřila na inkluzi žen, mladých lidí a malých a středních podniků, a to hlavně v kontextu pandemie COVID-19. INFE také vydala zprávu ohledně finanční odolnosti a digitální transformace, která obsahuje soubor návrhů a dobré praxe z oblasti digitálních způsobů šíření finančního vzdělávání. V roce 2021 se INFE stala poprvé celosvětovým koordinátorem březnového týdne finančního vzdělávání Global Money Week.

G20

Skupina G20 sdružující ministry financí a guvernéry centrálních bank 19 zemí⁶⁷ a EU (zastoupena aktuálně předsedající zemí a ECB) byla ustavena v roce 1999, aby poskytla fórum pro výměnu názorů nejvýznamnějších světových ekonomik na klíčové otázky týkající se globální ekonomiky. ČR není členem G20, ale je de facto reprezentována společným zástupcem za EU.

V roce 2021 předsedala G20 Itálie a summit se konal v září v Římě, kde vedoucí představitelé skupiny G20 mimo jiné:

- zavázali se k posílení odolnosti sektoru nebankovního finančního zprostředkování a snížení potřeby mimořádných intervencí centrálních bank implementací pracovního programu Rady pro finanční stabilitu (FSB) pro nebankovní finanční zprostředkování;
- zavázali se posoudit a řešit zranitelnost fondů peněžního trhu v jednotlivých jurisdikcích s využitím sady nástrojů obsažené v závěrečné zprávě FSB, přičemž uznali potřebu přizpůsobit opatření konkrétním jurisdikcím;
- uvítali pokrok plnění milníku cestovní mapy G20 pro posílení přeshraničních plateb a podpořili kvantitativní globální cíle pro řešení problémů nákladů, rychlosti, transparentnosti a přístupu do roku 2027 stanovené ve zprávě FSB;
- znovu zopakovali, že žádné tzv. globální stablecoiny by neměly být uvedeny do provozu, dokud nebudou odpovídajícím způsobem vyřešeny všechny regulační a dohledové požadavky prostřednictvím vhodného návrhu a dodržování příslušných norem;
- vyzvali výbor pro platby a tržní infrastrukturu, Banku pro mezinárodní platby, Mezinárodní měnový fond a Světovou banku, aby pokračovaly v analýze potenciální úlohy digitálních měn centrálních bank a možných důsledků pro mezinárodní měnový systém;
- uvítali plán výboru FSB k řešení finančních rizik vyplívajících ze změny klimatu, zprávu FSB o dostupnosti dat o rizicích finanční stability související s klimatem a zprávu FSB o podpoře globálně konzistentních, srovnatelných a spolehlivých finančních informací týkajících se klimatu; a
- podpořili doporučení Finančního akčního výboru ke zlepšení transparentnosti skutečného vlastnictví a vyzvali země, aby bojovaly proti praní špinavých peněz z ekologické kriminality.

FSB

Vznik a fungování Rady pro finanční stabilitu je úzce spjato se skupinou zemí G7 a G20. Přímý předchůdce FSB, Financial Stability Forum (FSF), bylo založeno v roce 1999 skupinou zemí G7. V dubnu 2009 z podnětu G20 vznikla Financial Stability Board (FSB), která se kromě podpory finanční stability zaměřila na podporu reforem v oblasti finanční regulace a dohledu. V praxi znamenala přeměna FSF na FSB rozšíření počtu členských zemí účastnících se na práci tělesa o instituce ze zemí G20. Jednotlivé země jsou v rámci FSB zastoupeny orgány, které mají za cíl udržovat finanční stabilitu (ministerstva financí, centrální banky, dohledové a regulatorní orgány). Jednání se dále účastní mezinárodní finanční instituce (BIS, MMF, OECD, Světová banka) a tělesa, která stanovují

⁶⁶ <http://www.oecd.org/finance/financial-education/>

⁶⁷ Členskými státy jsou Argentina, Austrálie, Brazílie, Kanada, Čína, Francie, Německo, Indie, Indonésie, Itálie, Japonsko, Mexiko, Rusko, Saudská Arábie, Jihoafrická republika, Jižní Korea, Turecko, Spojené království a USA.

mezinárodní standardy (Basilejský výbor pro bankovní dohled, Committee on Payment and Settlement Systems, Committee on the Global Financial System, IASC, IAIS, IOSCO).

S cílem zajistit celosvětový přesah FSB bylo vytvořeno 6 regionálních konzultačních skupin (tzv. RCGs). ČR je zastoupena v Regionální konzultační skupině pro Evropu.

V roce 2021 se zástupci z členských zemí pravidelně setkávali jak na úrovni FSB (tzv. pléna), tak jednotlivých regionálních konzultačních skupin. V rámci Regionální konzultační skupiny pro Evropu byly diskutovány celosvětové i regionální zranitelnosti pro finanční systém, odolnost sektoru nebankovních institucí finančního zprostředkování, dopady změn klimatu na finanční stabilitu a otázky regulace a dohledu týkající se outsourcingu a vztahů finančních institucí s třetími stranami.

Pracovní program FSB v roce 2021 byl zaměřen zejména na řešení zranitelností spojených s pandemií COVID-19, zvýšení odolnosti sektoru nebankovních institucí finančního zprostředkování, zlepšení přístupu k přeshraničním platbám a jejich efektivnosti, příspěvi k lepšímu pochopení finančních rizik souvisejících s klimatickými změnami a zajištění plynulého přechodu od sazby LIBOR k alternativním referenčním sazbám.

V souvislosti s pandemií COVID-19 vydala FSB souhrnnou zprávu týkající se poučení pro finanční stabilitu vyplývajících ze zkušeností s pandemií a doporučila vhodné způsoby ukončení podpůrných hospodářských opatření zavedených v důsledku pandemie. Co se týče zvýšení odolnosti sektoru nebankovních institucí finančního zprostředkování, předložila FSB ve spolupráci s IOSCO závěrečnou zprávu s návrhy opatření na zvýšení odolnosti fondů peněžního trhu a pokročila při posuzování zranitelností spojených s otevřenými fondy či výzvami k dodatkové úhradě (margin calls). S cílem dosažení efektivnějšího provádění přeshraničních plateb FSB stanovila kvantitativní cíle pro řešení problémů v oblasti nákladů, rychlosti a transparentnosti přeshraničních plateb, s nimiž se potýkají jejich koncoví uživatelé. Pokud jde o finanční rizika vyplývající z dopadů změny klimatu, FSB vydala doporučení, která mají pomoci při vytváření rámců pro zveřejňování informací o těchto rizicích ze strany podniků, a zkoumala dostupnost údajů, pomocí nichž lze sledovat a hodnotit rizika související s klimatickými změnami ve vztahu k finanční stabilitě.

FSB v roce 2021 rovněž zveřejnila svou závěrečnou zprávu z hodnocení dopadů reforem určených pro globální systémově významné banky za účelem omezení problému „too-big-to-fail“. V oblasti řešení krize FSB také zhodnotila fungování skupin pro řešení krize zřízených pro globální systémově významné banky a posoudila pokrok dosažený při implementaci účinných režimů řešení krize bank, pojištěoven a ústředních protistran. Dále se v tomto ohledu podrobněji zabývala i otázkami zajištění kontinuity přístupu k infrastruktuře finančního trhu pro instituce v režimu řešení krize a možnými problémy při provádění odpisu či konverze cenných papírů.

BCBS

Basilejský výbor pro bankovní dohled (BCBS), který působí při Bance pro mezinárodní platby (BIS), je hlavním tělesem, které vytváří standardy pro regulaci činnosti bank na celosvětové úrovni a zároveň představuje fórum pro spolupráci v záležitostech bankovního dohledu. Výbor vytváří také standardy a doporučení pro bankovní dohled. Mezi nejznámější standardy patří např. Mezinárodní standardy pravidel kapitálové přiměřenosti a Basilejské základní principy efektivního bankovního dohledu. Standardy BCBS nejsou formálně závazné, ale jsou v řadě zemí, a to nejen členských, respektovány a implementovány do národních právních norem. Kromě toho se výbor zaměřuje na zlepšení spolupráce a pravidelné výměny informací v oblasti bankovního dohledu. BCBS byl vytvořen centrálními bankami zemí G10 v roce 1974. V rámci 45 členů zahrnuje centrální banky a orgány dohledu ze 28 zemí, konzultace uskutečňuje také v rámci širší skupiny tzv. Basel Consultative Group, jíž se účastní zástupci dalších nečlenských zemí včetně ČNB. ČR není členem BCBS, ale je de facto reprezentována společným zástupcem za EU.

V rámci svého pracovního programu v roce 2021 se BCBS zaměřil na monitorování včasné a důsledné implementace standardů, hodnocení účinnosti jím navržených reforem přijatých po globální finanční krizi, posouzení nově vznikajících rizik a zranitelností a posílení spolupráce v oblasti dohledu. Vzhledem k pokračujícímu trvání pandemie COVID-19 BCBS nadále průběžně sledoval s ní související dopady na odolnost globálního bankovního systému.

Kromě pravidelného přezkumu dopadů zavádění standardů Basel III na banky a hodnocení stavu jejich implementace v jednotlivých jurisdikcích zveřejnil BCBS rovněž průběžnou hodnotící zprávu, zda dosud implementované basilejské standardy fungovaly ve světle pandemie COVID-19 tak, jak bylo zamýšleno.

Co se týče tvorby a úprav mezinárodních standardů, BCBS provedl v roce 2021 technické změny pravidel týkajících se dolních limitů srážek (haircut floors) v případě cenných papírů používaných k zajištění finančních

transakcí a upravil způsob přezkumu metodiky hodnocení globální systémové významnosti bank. S účinností od 1. 1. 2023 byly aktualizovány standardy týkající se požadavků zveřejňování informací o tržním riziku a vydány dobrovolné standardy pro zveřejňování informací o svrchovaných expozicích.

Mimo výše zmíněné činnosti BCBS dále:

- zveřejnil zásady ke zlepšení provozní odolnosti bank, jejichž cílem je posílit schopnost bank odolat událostem spojeným s operačním rizikem, jako jsou pandemie, kybernetické útoky, technologické poruchy nebo přírodní katastrofy, které by mohly způsobit významné provozní selhání bank nebo rozsáhlé narušení fungování finančních trhů;
- provedl technické revize svých zásad řádného řízení operačního rizika;
- zveřejnil zprávu zkoumající, jak mohou faktory spojené s riziky změny klimatu ovlivnit banky i bankovní systém prostřednictvím mikro- a makroekonomických přenosových kanálů;
- vydal zprávu poskytující přehled koncepčních otázek souvisejících s měřením finančních rizik spojených se změnou klimatu včetně přehledu metodik měření a jejich praktické implementace ze strany bank a dohledových orgánů; a
- zahájil veřejné konzultace k návrhu zacházení s expozicemi bank vůči kryptoaktivům a návrhu zásad účinného řízení finančních rizik souvisejících s klimatickými změnami a dohledu nad nimi, které mají vést ke zlepšení řízení rizik bank i postupů orgánů dohledu v této oblasti.

9.3 Evropská legislativa v oblasti finančního trhu

Řešení krize ústředních protistran (CCPRR)

V lednu 2021 bylo publikováno ve Věstníku nařízení o ozdravných postupech a řešení krize ústředních protistran⁶⁸, jehož cílem je přijetí jednotného přístupu, který bude systémové riziko CCP řešit úměrně, tak aby byla zabezpečena finanční stabilita, zachovány zásadní funkce finančního trhu a ochráněni daňoví poplatníci. V souladu s tímto cílem zavádí návrh nové instituty, z nichž jako nejdůležitější lze uvést orgán řešení krize a koncept kolegií, plány ozdravení a řešení krize, včasný zásah, opatření řešení krize a záruky, tzv. princip žádný věřitel se nesmí dostat do méně výhodného postavení (no creditor worse off). Pokud jde o výslednou podobu nařízení, je žádoucí zmínit, že přijatý text do značné míry zohledňuje dlouhodobé priority ČR, a to zejména v případě nástrojů k řešení krize. V průběhu se především podařilo prosadit intenzivnější sdílení ztrát ze strany akcionářů CCP a vytvořit tzv. second skin-in-the-game (další vrstvu vlastních zdrojů vyčleněných ke krytí potenciálních ztrát), a naopak před použitím za tímto účelem ochránit počáteční marži a rovněž prostředky členů clearingového systému, jejich klientů a klientů těchto klientů.

Revize nařízení o benchmarkích (BMR)

V únoru 2021 byla ve Věstníku publikována novela nařízení o benchmarkích, jenž reaguje na budoucí změny související s ukončením poskytování referenční hodnoty úrokové sazby LIBOR (London Interbank Offered Rate), na niž se odkazuje velké množství smluv a finančních nástrojů, a ukončení jejího poskytování tak pro fungování finančních trhů v EU potenciálně představuje značné riziko. Cílem nařízení je tedy legislativně ošetřit situaci, kdy dojde k ukončení poskytování široce užívané referenční hodnoty, tzv. referenční hodnoty s kritickým významem, pokud do ukončení poskytování příslušné referenční hodnoty nelze smlouvy nebo finanční nástroje, jejichž je referenční hodnota parametrem, sjednat znovu tak, aby obsahovaly záložní smluvní ustanovení.

Balíček týkající se oživení kapitálových trhů (CMRP)

V červenci 2020 Komise uveřejnila balíček týkající se oživení kapitálových trhů, resp. balíček CMRP (Capital Market Recovery Package), jehož cílem je mírnit ekonomické dopady pandemie COVID-19 a podpořit brzké ozdravení účastníků kapitálového trhu. Balíček zahrnuje adresné změny směrnice MiFID II, nařízení o prospektu, nařízení o sekuritizaci⁶⁹ a nařízení CRR. Jeho součástí se stala výhradně opatření, která nebyla kontroverzní a nevyžadovala důkladnou analýzu. V souladu s uvedeným cílem je smyslem revize pravidel týkajících se

⁶⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/23 ze dne 16. 12. 2020 o rámci pro ozdravné postupy a řešení krize ústředních protistran a o změně nařízení (EU) č. 1095/2010, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014, (EU) č. 806/2014 a (EU) 2015/2365 a směrnice 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2007/36/ES, 2014/59/EU a (EU) 2017/1132.

⁶⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. 5. 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU, v platném znění; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1129 ze dne 14. 6. 2017 o prospektu, který má být uveřejněn při veřejné nabídce nebo přijetí cenných papírů k obchodování na regulovaném trhu, a o zrušení směrnice 2003/71/ES, v platném znění; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2402 ze dne 12. 12. 2017, kterým se stanoví obecný rámec pro sekuritizaci a vytváří se zvláštní rámec pro jednoduchou, transparentní a standardizovanou sekuritizaci a kterým se mění směrnice 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU a nařízení (ES) č. 1060/2009 a (EU) č. 648/2012, v platném znění.

kapitálového trhu (směrnice MiFID II a nařízení o prospektu) usnadnit investice do reálné ekonomiky a umožnit rychlou rekapitalizaci EU společností. V rámci směrnice MiFID II dále dochází k úpravě režimu pro komoditní deriváty. Změny pravidel pro sekuritizaci (nařízení o sekuritizaci a nařízení CRR) by měly přispět ke zvýšení využití sekuritizace, a tím k uvolnění kapitálu bank, resp. ke zvýšení jejich kapacity poskytovat úvěry reálné ekonomice, aniž by došlo ke snížení obezřetnostních požadavků. Všechny návrhy byly počátkem roku 2021 schváleny a následně publikovány ve Věstníku (v únoru 2021 směrnice MiFID II a nařízení o prospektu, a v dubnu 2021 nařízení o sekuritizaci a nařízení CRR).

Přeshraniční platby (CBPR)

V březnu 2019 bylo ve Věstníku publikováno nařízení, kterým se mění nařízení o přeshraničních platbách⁷⁰, pokud jde o některé poplatky za přeshraniční platby v EU a poplatky za konverzi měny⁷¹. Nařízení sjednocuje poplatky za přeshraniční transakce v eurech s poplatky účtovanými za obdobné vnitrostátní platby v národním měně členského státu. Cílem nařízení je rovněž zvýšení transparentnosti poplatků účtovaných při konverzi měny. U karetních plateb je nově stanovena povinnost vyjadřovat výhodnost kurzu nabízeného vydavatelem karty a poskytovatelem služby dynamické konverze měn (DCC) jako procentní rozdíl (přirážku) k referenčnímu kurzu ECB (či kurzům ECB, jde-li o konverzi jiné měny EU než EUR), aby uživatelé platebních služeb mohli porovnat alternativní možnosti konverze měny a jejich příslušné náklady. Tyto informace mají být uživatelům zasílány i elektronickou formou po provedení karetní transakce zahrnující konverzi měny. Nařízení dále rozšiřuje informační povinnost při konverzi měny, když zavádí povinnost poskytovatelů platebních služeb informovat uživatele platebních služeb v případě, že zadávají platební příkaz prostřednictvím internetového či mobilního bankovníctví a jde o měny EU, o nákladech na konverzi měny před iniciací platební transakce.

Část nařízení týkající se informační povinnosti u služby DCC a při úhradách zahrnujících konverzi měny je účinná od 19. 4. 2020. V dubnu 2021 pak vstoupila v účinnost část nařízení týkající se zasílání elektronických zpráv s informacemi o směnných kurzech. Zaplatí-li plátce platební kartou v zahraničí, zašle mu poskytovatel platebních služeb elektronickou zprávou (např. SMS) informace o použitém směnném kurzu a odchylce od kurzu ECB. To zopakuje ještě jednou každý měsíc, ve kterém plátce zaplatí platební kartou v dané (cizí) měně. Jde o období roamingových SMS u mobilních operátorů. V červenci 2021 vyšla kodifikovaná verze nařízení o přeshraničních platbách pod č. 2021/1230 a nabyla účinnosti 19. 8. 2021.

Řešení rizik spojených s úvěry v selhání (NPLs)

V březnu 2018 Komise přijala návrh směrnice o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a vymáhání kolaterálu a návrh nařízení, kterým se mění nařízení CRR, pokud jde o minimální krytí ztrát z nevykonných expozic. Deklarovaným cílem legislativního balíčku je podpora rozvoje sekundárních trhů, snížení současného počtu NPLs a předcházení jejich možnému budoucímu hromadění v bilancích bank a usnadnění vymáhání pohledávek ze zajištěných úvěrů poskytnutých podnikatelům.

Návrh směrnice cílil na ochranu zajištěných věřitelů prostřednictvím efektivnější metody, jak mimosoudně získat zpět peníze ze zajištěných úvěrů poskytnutých podnikatelům, a dále odstranění překážek správy úvěrů třetími stranami a odprodávání úvěrů za účelem dalšího rozvoje sekundárního trhu s NPLs. Návrh nařízení byl veden snahou změnit chování úvěrových institucí *pro futuro* ve vztahu k nedostatečné tvorbě opravných položek a ponechávání NPL/NPE v jejich bilancích po příliš dlouhou dobu. Proto zavádí nástroj obezřetnostního jištění, který fakticky úvěrovým institucím ukládá, aby v rámci opatření Pilíře 1 povinně plně pokryly kmenovým kapitálem Tier 1 nezajištěné části nových nevykonných expozic.

Návrh směrnice rovněž zavádí úpravu správců úvěrů, obchodníků s úvěry a mimosoudní realizaci předmětu zajištění. První část směrnice je věnována úpravě a podpoře sekundárního trhu s nevykonnými úvěry. Působnost směrnice o sekundárních trzích je omezena pouze na úvěry poskytnuté úvěrovými institucemi. Správce úvěrů je osoba, která pro věřitele spravuje úvěry, a návrh dále vymezuje, co přesně se považuje za správu úvěrů a jaké požadavky jsou na správce úvěrů kladeny. Návrh rovněž upravuje, jaké požadavky se vztahují na obchodníky s úvěry. Druhá část návrhu se týká mimosoudní realizace předmětu zajištění, kdy požaduje po členských státech, aby do svého právního systému zavedly alespoň jeden ze systému mimosoudní realizace předmětu zajištění (veřejná dražba, prodej z volné ruky nebo propadnutí předmětu zajištění).

⁷⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. 9. 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001, v platném znění.

⁷¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2019/518 ze dne 19. 3. 2019, kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009, pokud jde o některé poplatky za přeshraniční platby v Unii a poplatky za konverzi měny.

K projednávání návrhů Radou EU se přistoupilo „dvourychlostně“. Návrh směrnice byl rozdělen na 2 části a část týkající se sekundárních trhů byla v březnu 2019 schválena na COREPER. Část mimosoudní realizace předmětu zajištění byla oddělena a v této části byl v listopadu 2019 na COREPER přijat obecný přístup a předpokládalo se také zahájení dialogů, nicméně k nim zatím nedošlo. V lednu 2021 přijala komise Evropského Parlamentu zprávu k části návrhu směrnice o sekundárních trzích a v únoru začaly dialogy pod vedením portugalského předsednictví. Evropský parlament sice vycházel z návrhu Rady EU, ovšem přijal k němu řadu dalších úprav. V červnu 2021 bylo dosaženo politické dohody. Směrnice byla publikována ve Věstníku v prosinci 2021⁷².

Návrh nařízení byl v březnu 2019 schválen v rámci prvního čtení v Evropském parlamentu a v dubnu 2019 Radou EU. Následně bylo nařízení publikováno ve Věstníku⁷³, přičemž zaváděný nástroj obezřetnostního jistění se použije na veškeré nevykonané expozice vzniklé po nabytí účinnosti nařízení.

Novela tzv. motorové směrnice (MID)

V prosinci 2021 byla ve Věstníku publikována novela⁷⁴ tzv. motorové směrnice. Obsahem novely jsou: reakce na vybraná rozhodnutí Soudního dvora EU týkající se povinnosti členských států zajistit, aby provoz každého motorového vozidla byl kryt pojištěním odpovědnosti, sjednocení minimálních částek pojistného plnění, které pojistné smlouvy musejí zajišťovat, umožnění členským státům provádět kontroly pojištění vozidel, která mají obvyklé stanoviště v jiném členském státě, bez jejich zastavení, zavedení povinnosti členských států zajistit úhradu nároků poškozených ze škodných událostí, které není schopen zajistit insolventní pojistitel, a úprava formuláře týkajícího se potvrzení o škodném průběhu pojištění odpovědnosti.

Panevropský osobní penzijní produkt (PEPP)

V červenci 2019 bylo publikováno ve Věstníku nařízení o panevropském osobním penzijním produktu (PEPP). Účinnost nařízení byla navázána na vydání prováděcích předpisů. V březnu 2021 vyšlo ve Věstníku nařízení Komise v přenesené pravomoci, kterým se doplňuje nařízení o PEPP, pokud jde o regulační technické normy upřesňující požadavky na sdělení informací, na náklady a poplatky zahrnované do maximální výše nákladů a na techniky snižování rizik v souvislosti s PEPP⁷⁵, které je oním aktem, od něhož se účinnost nařízení o PEPP odvíjí. Nařízení o PEPP tedy nabylo účinnosti v březnu 2022. V červnu 2021 byla ve Věstníku publikována další prováděcí nařízení k nařízení o PEPP⁷⁶.

Udržitelné financování (SusFin)

Cílem evropských iniciativ v oblasti udržitelného financování (sustainable finance) je zajištění dlouhodobé konkurenceschopnosti ekonomiky EU prostřednictvím integrace environmentálních, sociálních a správních faktorů (ESG) do ekonomických procesů a přechodu na nízkouhlíkové oběhové hospodářství, které účinněji využívá zdroje.

V roce 2021 byl přijat i zveřejněn první delegovaný akt⁷⁷ k nařízení o taxonomii k prvním dvěma cílům klimatické mitigace a adaptace, který byl na úplném sklonku roku 2021 doplněn o komplementární delegovaný akt s dalšími hospodářskými aktivitami souvisejícími s výrobou energie z jádra a zemního plynu⁷⁸. Tento komplementární

⁷² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2167 ze dne 24. 11. 2021 o správcích úvěru a obchodnících s úvěry a o změně směrnic 2008/48/ES a 2014/17/EU.

⁷³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/630 ze dne 17. 4. 2019, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o minimální krytí ztrát z nevykonaných expozic.

⁷⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2118 ze dne 24. 11. 2021, kterou se mění směrnice 2009/103/ES o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění.

⁷⁵ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/473 ze dne 18. 12. 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238, pokud jde o regulační technické normy upřesňující požadavky na sdělení informací, na náklady a poplatky zahrnované do maximální výše nákladů a na techniky snižování rizik v souvislosti s panevropským osobním penzijním produktem.

⁷⁶ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/895 ze dne 24. 2. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238, pokud jde o zasahování do produktů; Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/896 ze dne 24. 2. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238 s ohledem na dodatečné informace pro účely sblížení, pokud jde o oznamování orgánům dohledu; Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/897 ze dne 4. 3. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238, pokud jde o formát oznamování příslušným orgánům dohledu a o spolupráci a výměnu informací mezi příslušnými orgány a s Evropským orgánem pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění.

⁷⁷ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139 ze dne 4. 6. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852, pokud jde o stanovení technických screeningových kritérií pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů.

⁷⁸ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) ze dne 9. 3. 2022, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139, pokud jde o hospodářské činnosti v některých odvětvích energetiky, a nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2178, pokud jde o specifické zveřejňování informací v souvislosti s těmito hospodářskými činnostmi.

delegovaný akt má stanovenou účinnost k 1. 1. 2023, podmíněnou absencí veta ze strany Rady EU nebo Evropského parlamentu. Koncem roku 2022 se očekává, že Komise vydá druhý delegovaný akt, který pokryje zbylé čtyři cíle: udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů, přechod na oběhové hospodářství, prevence a omezování znečištění, a ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů.

V červnu 2021 přijala Komise Obnovenou strategii pro udržitelné financování, ve které zhodnotila dosavadní kroky své původní strategie a blíže vytyčila ty současné a plánované, zejména legislativní návrhy k zeleným dluhopisům nebo směrnic o udržitelném reportingu obchodních společností CSRD⁷⁹ a CSDD⁸⁰. Strategie obsahuje politický plán Komise na funkční období pod vedením Ursuly von der Leyen pro rozvoj udržitelného financování. Jedná se o dokument nelegislativní povahy.

Evropský systém pojištění vkladů (EDIS)

V listopadu 2015 zveřejnila Komise návrh nařízení, který doplňuje nařízení o jednotném postupu pro řešení krize úvěrových institucí (SRMR)⁸¹ za účelem zřízení Evropského systému pojištění vkladů (EDIS). Vytvořený systém má doplnit již existující pilíře bankovní unie, zvýšit ochranu vkladatelů napříč zúčastněnými státy, posílit finanční stabilitu a postupně omezit problematickou vazbu mezi bankami a národními vládami. Návrh EDIS by se měl vztahovat na systémy pojištění vkladů v členských státech účastnících se bankovní unie a na úvěrové instituce k nim přidružené. Na základě závěrů Rady EU z června 2016 pokračuje práce na EDIS v čistě technické rovině.

Diskuse o EDIS se v posledních letech i během roku 2021 soustředily na otázku tzv. hybridního modelu, který by spočíval pouze v návratném poskytování likvidity národním systémům pojištění vkladů, pokud by jejich prostředky nestačily na výplatu pojištěných vkladů při krachu banky v příslušném zúčastněném státě bankovní unie. Tento hybridní model by vedle zavedení určitých centrálních prvků na evropské úrovni, jako je společný fond, zachovával významnou roli i pro stávající decentralizovaný systém národních systémů ochrany vkladů. Finální podoba EDIS i jeho zavedení jsou však kvůli přetrvávajícím neshodám členských států nejisté.

Dohoda na plánu dokončení bankovní unie představitelů členských zemí v červnu 2022 vyzývá Komisi do konce roku 2022 ke zveřejnění návazných legislativních návrhů v oblasti rozšíření rámce krizového řízení bank a prohloubení harmonizace národních systémů pojištění vkladů. Tyto návrhy nemají dle dohody obsahovat ani zárodečnou podobu EDIS.

Balíček pro oblast digitálních financí

V září 2020 Komise vydala balíček pro oblast digitálních financí (Digital Finance Package), jehož součástí jsou čtyři legislativní návrhy, a to návrh nařízení o trzích s kryptoaktivy (nařízení MiCA), návrh nařízení o digitální odolnosti finančních institucí (nařízení DORA), návrh nařízení o pilotním režimu pro tržní infrastrukturu vedenou na technologii sdíleného registru (DLT) (nařízení o pilotním režimu) a návrh změnové směrnice, která reaguje na přijetí návrhů nařízení DORA, MiCA a o pilotním režimu. Součástí balíčku jsou dále dvě nelegislativní opatření, a to Strategie pro maloobchodní platby a Strategie pro digitální finance.

Návrh nařízení MiCA vytváří komplexní úpravu vydávání kryptoaktiv, která nespádají pod současnou evropskou úpravu na finančním trhu, a to zejména pod úpravu směrnice MiFID II nebo směrnice EMD2⁸². Návrh nařízení rozlišuje 3 druhy kryptoaktiv, a to tzv. tokeny podložené jinými aktivy (jejichž hodnota by se měla odvíjet od podkladového aktiva), e-money tokeny (tj. tokeny, jejichž právní úprava je navázána na úpravu elektronických peněz) a ostatní tokeny, mezi které spadají i převodní tokeny. Návrh obsahuje pravidla pro vydávání a nabízení kryptoaktiv a stanovuje pravidla pro získání oprávnění k vydávání tokenů podložených jinými aktivy nebo e-money tokenů. Dále obsahuje pravidla pro dohled nad jejich vydavateli včetně úpravy, kdy se z daného e-money či tokenu podloženého jiným aktivem stane významný token, kterému jsou přiřazeny další požadavky na vydávání a jeho následný dohled. Samostatně jsou upravena pravidla pro osoby, které poskytují služby související s kryptoaktivy. V návrhu jsou upraveny podmínky pro získání povolení k poskytování těchto služeb, upraven je i dohled nad těmito osobami. Speciální pravidla jsou věnována i ochraně integrity krypto trhu a předcházení zneužití krypto trhu. Slovinské předsednictví pořádalo k návrhu bilaterální jednání ve snaze

⁷⁹ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a nařízení (EU) č. 537/2014, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti.

⁸⁰ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. 2. 2022 o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937.

⁸¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. 7. 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010, v platném znění.

⁸² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. 9. 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o oběžnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES.

dosáhnout kompromisu a v listopadu 2021 byl na COREPER schválen mandát Rady EU pro vyjednávání s Evropským parlamentem. Evropský parlament svoji pozici přijal v březnu 2022 a obratem byly zahájeny trialogy. Pokud francouzské předsednictví dosáhne politické dohody, lze v rámci českého předsednictví očekávat práci na technické finalizaci návrhu.

Návrh nařízení DORA představuje komplexní úpravu digitální odolnosti finančních institucí se zaměřením na předcházení a řešení kybernetických rizik. Návrh má za cíl nahradit sektorové úpravy digitální odolnosti v jednotlivých směrnicích a nařízeních EU ve vztahu k finančním institucím jedním přímo účinným omnibus právním předpisem. Návrh nařízení DORA má po svém přijetí stát vedle současné úpravy jednotlivých finančních institucí, auditorů a auditorských společností a bude jednotným způsobem zakotvovat přístup k operačním rizikům plynoucím z využití informačních technologií, oznamovací povinnosti vůči dohledovým orgánům v případě významných incidentů (reporting), testování ICT rizik a také bude nově upraven vztah vůči poskytovatelům ICT služeb či zaveden dohled (oversight) nad kritickými poskytovateli ICT služeb. V neposlední řadě návrh nařízení podporuje sdílení informací o kybernetických hrozbách mezi finančními institucemi navzájem i s dohledovými orgány. V listopadu 2021 COREPER schválil mandát Rady EU pro vyjednávání s Evropským parlamentem. Francouzské předsednictví zahájilo vyjednávání trialogů a v lednu 2022 proběhla první přípravná skupina na Radě EU. Na třetím politickém trialogu, který proběhl v květnu 2022, došlo k politické dohodě mezi EP, Radou EU a Komisí a finální podoba textu bude doladěna za francouzského předsednictví, v rámci technických trialogů.

Návrh nařízení o pilotním režimu obsahuje speciální úpravu pro centrální depozitáře cenných papírů a mnohostranné obchodní systémy umožňující obchodování s převoditelnými cennými papíry evidovanými na DLT. Jedná se o speciální úpravu na časově omezenou dobu trvání pilotního režimu, nejdéle však na dobu šesti let od udělení povolení. V rámci pilotního režimu mohou tyto osoby požádat o předem stanovené výjimky ze současných evropských předpisů. Návrh nařízení stanovuje podmínky pro udělování, změny a odebrání povolení. Součástí jsou také pravidla pro udělování výjimek, stanovení dodatečných povinností a nápravných opatření. Součástí jsou také pravidla pro provozování tržní infrastruktury DLT a dohledu nad ní. Nastavena je také spolupráce mezi osobami provozujícími DLT tržní infrastrukturu, dohledovými orgány a ESMA. K návrhu v červnu 2021 COREPER schválil mandát Rady EU. Zároveň se předpokládá, že do návrhu bude přidáno řešení úpravy nařízení CSDR ve vztahu k otázce náhradní koupě. Vzhledem ke skutečnosti, že došlo k časovému rozdělení projednávání toho nařízení a změnové směrnice, zahrnuje se změna směrnice MiFID II do projednávaného nařízení. Touto změnou je změna v definici finančního nástroje. Nově bude explicitně stanoveno, že mezi finanční nástroje se řadí i ty, které jsou vydány prostřednictvím technologie DLT. Pod slovinským předsednictvím proběhly v září, říjnu a listopadu 2021 trialogy a v listopadu 2021 bylo dosaženo politické dohody s Evropským parlamentem. Návrh nařízení je v současné době překládán a jeho vydání ve Věstníku se předpokládá na jaře 2022.

Návrh změnové směrnice reaguje na přijetí návrhů nařízení DORA, MiCA a návrhu nařízení o pilotním režimu tím, že provádí nezbytné změny v několika směrnicích. Konkrétně se jedná o směrnici o povinném auditu, směrnici UCITS, směrnici Solventnost II, směrnici AIFMD, směrnici CRD, směrnici MiFID II, směrnici PSD II a směrnici IORP II. Nejzřetelnější změna je prováděna ve směrnici MiFID II. Smyslem provedených změn je sjednotit napříč finančním trhem požadavky na zabezpečení systémů finančních institucí před kybernetickými útoky. Požadavky budou nově vycházet z nařízení DORA, tj. nebudou v každém předpise upraveny zvlášť. Část současného reportingu incidentů bude vyjmuta ze směrnice PSD II a bude přesunuta pod nařízení DORA. Změnová směrnice je projednávána paralelně s nařízením DORA.

Směrnice o spotřebitelských úvěrech (CCD2)

V červnu 2021 Komise zveřejnila návrh směrnice o spotřebitelských úvěrech (CCD2), která má nahradit dosavadní směrnici CCD⁸³. Podle Komise návrh reaguje na digitalizaci ve finančních službách, nové formy poskytování úvěrů – crowdfunding (poskytování úvěrů mezi jednotlivými spotřebiteli prostřednictvím platformy), a rozdílné přístupy členských států k posuzování úvěruschopnosti žadatelů o spotřebitelský úvěr. Zohledněn je též vývoj na retailovém úvěrovém trhu v době pandemie COVID-19. Směrnice je (obdobně jako ta stávající) navržena v režimu maximální harmonizace a má být transponována do 24 měsíců od jejího uveřejnění. Návrh oproti dosavadní úpravě zejména rozšiřuje působnost o poskytování crowdfundingových úvěrových služeb a dále nově dopadá i na úvěry pod 200 EUR, bezúročné úvěry, operativní leasing, povolené přečerpání (kontokorent) nebo krátkodobé úvěry do 3 měsíců délky s minimálními poplatky. Zavádí se nový institut „shrnutí

⁸³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, v platném znění.

klíčových informací“ (SECCO). Nově se též navrhuje povinnost členských států zavést strop na cenu úvěru, a to s využitím alespoň jednoho z kritérií - stropu úrokové sazby, stropu RPSN nebo stropu celkové ceny úvěru. Návrh specifikuje postup věřitele při posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr a zavádí právo spotřebitele rozporovat výsledek posouzení, byl-li učiněn na základě automatizovaného zpracování dat. Nově se objevuje povinnost věřitele zavést mechanismy týkající se shovívavého postupu před zahájením soudního vymáhání dluhu vůči dlužníkům v prodlení, přičemž se jedná o úpravu převzatou z návrhu směrnice o kupcích a obsluhovatelích úvěrů (NPL směrnice). Členské státy mají rovněž zajistit patřičné finanční vzdělávání spotřebitelů a dostupné dluhové poradenství. Nebankovní poskytovatelé úvěrů, zprostředkovatelé úvěrů a poskytovatelé crowdfundingových úvěrových služeb mají mít příslušné povolení a podléhat dohledu.

K návrhu zatím proběhlo 20 jednání pracovní skupiny Rady EU a bylo předloženo 5 kompromisních návrhů (1 v rámci slovinského, 4 během francouzského předsednictví). V červnu 2022 schválila Rada COMPET obecný přístup. Hlavní navrhované změny oproti původnímu návrhu Komise se týkají zejména působnosti směrnice (vypuštění crowdfundingových úvěrových služeb, vyloučení operativního leasingu a plateb za zboží a služby s odloženou splatností 90 dnů, vyloučení všech hypoték, zavedení proporcionality pro úvěry zdarma a některé další úvěry), cenové regulace (obecnější formulace umožňující členským státům využít ke splnění povinnosti i platnou judikaturu) a provedení povinnosti posuzovat úvěruschopnost žadatele o úvěr. V Evropském parlamentu projednávají návrh výbory IMCO a ECON, které k němu formulovaly pozměňovací návrhy, o kterých by mělo plénum hlasovat v září 2022. V rámci českého předsednictví budou zahájeny trialogy.

Evropské zelené dluhopisy (EuGBS)

V červenci 2021 Komise uveřejnila návrh nařízení o evropských zelených dluhopisech, ve kterém jsou upraveny podmínky pro vydávání tzv. evropských zelených dluhopisů se stanovením požadavků pro emitenty dluhopisů, kteří chtějí používat označení „evropský zelený dluhopis“ (European Green Bond) nebo „EuGB“ pro své environmentálně udržitelné dluhopisy nabízené investorům v EU. Peněžní prostředky získané z evropských zelených dluhopisů by měly být použity na financování hospodářských činností, které mají trvalý pozitivní dopad na životní prostředí, což má být zajištěno navázáním na požadavky nařízení o taxonomii. Soulad evropských zelených dluhopisů s návrhem nařízení budou kontrolovat externí posuzovatelé registrovaní u orgánu ESMA. Emitentem evropských zelených dluhopisů může být jakákoli právnická osoba. K návrhu proběhlo během roku 2021 několik jednání na expertní úrovni. V lednu 2022 proběhlo jednání na úrovni attaché, kde byl představen kompromisní návrh. Návrh nařízení nyní spěje k obecnému přístupu Rady EU. V rámci českého předsednictví lze očekávat trialogy.

Revize směrnice Solventnost II

V září 2021 Komise zveřejnila návrh směrnice, kterou se mění směrnice Solventnost II. Tato směrnice je klíčovým právním nástrojem k bezproblémovému fungování jednotného trhu v rámci sektoru pojišťovnictví. Cílem přezkumu směrnice Solventnost II je zejména poskytnout lepší pobídky k dlouhodobě udržitelnému financování ekonomiky členských států i EU, řešit potenciální nárůst systémového rizika v sektoru pojišťovnictví, udržet stabilní celkovou úroveň kapitálových požadavků pro pojišťovací sektor, zajistit účinnější uplatňování zásady proporcionality, upravit požadavky na výkaznictví a zlepšit kvalitu, soudržnost a koordinaci dohledu nad pojišťovnami a zajišťovnami ve skupině a v rámci přeshraniční činnosti. Komise dále řeší úpravy již existujících výjimek z působnosti směrnice Solventnost II a v rámci proporcionality navrhuje nový koncept společností s nízkorizikovým profilem a skupin s nízkorizikovým profilem.

K návrhu proběhlo v 2. pololetí 2021 pět expertních jednání a za francouzského předsednictví do konce dubna 2022 sedm jednání. Francouzské předsednictví připravilo návrh kompromisních textů k ustanovením týkajícím se Evropské zelené dohody (zejména nová povinnost vypracování analýz scénářů změny klimatu a přezkoumání rizik udržitelnosti), dále návrh kompromisních textů k makroobezřetnostním nástrojům, výkaznictví a zveřejňování, kvalitě dohledu, proporcionalitě a k přeshraničnímu dohledu a v dubnu 2022 celkový návrh kompromisu, který se bude dále projednávat v květnu 2022. Schválení návrhu revize směrnice je úzce provázáno s delegovaným aktem, který se paralelně projednává na jednáních EGBPI. Řeší zejména opatření dlouhodobých záruk a dlouhodobé investice. Francouzské předsednictví dosáhlo obecného přístupu Rady EU v červnu 2022. V rámci českého předsednictví lze očekávat, že nejdříve v jeho závěru dospěje Evropský parlament ke stanovisku.

Ozdravné postupy a řešení krize u pojišťoven a zajišťoven (IRRD)

V září 2021 zveřejnila Komise návrh směrnice upravující rámec pro ozdravné postupy a řešení krize u pojišťoven a zajišťoven⁸⁴ (směrnice IRRD). Cílem návrhu je stanovení minimálního harmonizovaného rámce pro zvládnutí dopadů toho, že se pojišťovna nebo zajišťovna ocitne ve finančních problémech. Nastavení harmonizovaných zásad a postupů přispěje k včasnému a řádnému řešení nepříznivé situace pojistitele bez narušení finančního systému nebo reálné ekonomiky při současné minimalizaci dopadů na pojištěné osoby. Minimální harmonizace včetně definice společného přístupu k základním prvkům ozdravných postupů a řešení krize zamezí současné nejednotnosti a usnadní přeshraniční spolupráci. Zároveň bude ponechán prostor, aby členské státy přijaly dodatečná opatření na vnitrostátní úrovni, pokud jsou tato opatření slučitelná se zásadami, minimálními požadavky a cíli stanovenými na EU úrovni. Návrh směrnice je úzce propojen s revizí směrnice Solventnost II, zejména v oblasti upravující pravidla obezřetnostního dohledu.

Během pěti jednání v 2. pololetí 2021 slovinské předsednictví dokončilo první přezkum vybraných témat. Řešily se nástroje a pravomoci k řešení krize, a dále cíle, podmínky a obecné zásady řešení krize, oceňování a záruky. Navazující francouzské předsednictví zorganizovalo do konce března 2022 čtyři jednání k cílům a obecným zásadám řešení krize, posouzení způsobilosti k řešení krize, ozdravným plánům a plánům řešení krize, a to pro sólo pojistitele i pro skupiny. Dále se projednávala problematika financování řešení krize a nástrojů pro řešení krize. V rámci českého předsednictví bude pokračovat projednávání návrhu v pracovní skupině Rady EU.

Implementace mezinárodního standardu Basel III (CRR III/CRD VI)

V říjnu 2021 Komise uveřejnila návrh revidující směrnice a nařízení o kapitálových požadavcích označované jako CRD VI a CRR III. Návrh do evropského práva implementuje zbývající část mezinárodního standardu Basel III, z něž se implementuje mimo jiné nová úprava výstupních prahů (tzv. output floor – úprava, která má snížit variabilitu kapitálových požadavků vypočtených na základě tzv. interních modelů), úprava standardizovaného přístupu k měření úvěrového rizika (zvyšuje se riziková citlivost tohoto přístupu), přístupu k měření úvěrového rizika založeného na interním ratingu, stanovení minimálního kapitálového požadavku k riziku CVA (úprava ocenění derivátů s ohledem na úvěrové riziko protistrany), stanovení minimálního kapitálového požadavku k operačnímu riziku a úprava související s rezolučním rámcem především úprava nepřímého upisování interního MREL. Návrh obsahuje i některá témata nad rámec standardu Basel III, mezi která patří revize makrobezpečnostních nástrojů, revize úpravy správního trestání, revize pravomocí orgánů dohledu, úprava udržitelných financí, úprava v oblasti fit & proper, změna přístupu k pobočkám ze třetích zemí či úprava konsolidace v souvislosti s inovativními společnostmi nebo dalšími digitálními finančními podniky.

V listopadu 2021 proběhlo úvodní expertní jednání a návrh byl představen na Radě EU. Část návrhů souvisejících s rezolučním rámcem upravující především nepřímé upisování interního MREL byla vyčleněna k přijetí ve zrychleném procesu a v prosinci 2021 byl na jednání COREPER přijat mandát Rady EU pro jednání s Evropským parlamentem.

Do konce dubna 2022 zorganizovalo francouzské předsednictví celkem sedm jednání, na kterých měly členské státy možnost se vyjádřit k různým okruhům návrhu Komise a případně navrhnout legislativní změny, které by následně francouzské předsednictví prezentovalo ostatním členským státům. Návrhy směřující ke kompromisu předložilo francouzské předsednictví až ke konci svého mandátu. Na tuto práci bude navázáno v rámci českého předsednictví, jehož cílem je dosáhnout obecného přístupu.

Unie kapitálových trhů (CMU)

V listopadu 2021 Komise zveřejnila balíček dalších legislativních návrhů v rámci projektu unie kapitálových trhů (CMU), jehož cílem je integrovat kapitálové trhy. V rámci legislativního balíčku byly uveřejněny čtyři návrhy, a to návrh na vytvoření jednotného kontaktního místa pro informace o podnicích (ESAP), návrh revize nařízení upravující evropské fondy dlouhodobých investic (ELTIF), návrh revize směrnice o správcích alternativních investičních fondů (AIFMD) a návrh revize nařízení o trzích finančních nástrojů (MiFIR). Legislativní balíček k unii kapitálových trhů byl představen na Radě EU v prosinci 2021.

V současné době jsou finanční informace a informace související s udržitelností obchodních společností roztříštěny, objevují se v mnoha jazycích a na mnoha platformách. Tyto nedostatky představují bariéru pro přeshraniční investování. Komise proto navrhuje vytvoření jednotného kontaktního místa pro informace o podnicích (ESAP), který by byl zřízen orgánem ESMA. ESAP by shromažďoval veřejně dostupné informace o EU

⁸⁴ Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 22. 9. 2021, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize pojišťoven a zajišťoven a kterou se mění směrnice 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2009/138/ES, (EU) 2017/1132 a nařízení (EU) č. 1094/2010 a (EU) č. 648/2012.

obchodních společnostech a investičních produktech. Návrh nemá přinášet žádné nové informační povinnosti z hlediska obsahu, pouze centralizuje umístění a sjednocuje formát již zveřejňovaných údajů. Francouzské předsednictví avizovalo záměr dosáhnout obecného přístupu Rady EU. V případě neúspěchu převezme vyjednávání návrhů české předsednictví. Zahájení trialogů poté závisí na tom, kdy bude známa pozice Evropského parlamentu.

Trh s fondy dlouhodobých investic (ELTIF) je poměrně malý a málo využívaný. V současné době existuje pouze asi 57 fondů, které jsou pouze ve čtyřech státech EU. Revize nařízení upravující evropské fondy dlouhodobých investic si má klást především za cíl atraktivnější investování do fondů dlouhodobých investic. Zejména mají být liberalizovány některé požadavky, pokud jde o nabízení ELTIF profesionálním zákazníkům. Rovněž má být posílena role drobných investorů, aby do těchto fondů více investovali. Návrh nařízení byl projednáván do konce března 2022 na expertní úrovni. V březnu 2022 byl publikován kompromisní návrh. O dubna 2022 začaly probíhat jednání na attaché úrovni. Obecný přístup Rady EU lze očekávat do konce francouzského předsednictví. V rámci českého předsednictví budou probíhat trialogy.

Revize směrnice o správcích alternativních investičních fondů (AIFMD) má vést k vyšší efektivitě financování s ohledem na harmonizaci právního rámce pro fondy, které poskytují úvěry obchodním společnostem. Revidovaná ustanovení mají rovněž zajistit lepší ochranu investorům. To se má projevit např. v tom, že třetí osoby, na které správci fondů delegovali některé své činnosti, musí dodržovat stejná pravidla napříč EU. Návrh směrnice bude projednáván do poloviny dubna 2022 na expertní úrovni. V březnu 2022 byl publikován částečný kompromisní návrh. Od 2. poloviny dubna 2022 začala probíhat jednání na úrovni attaché. Obecný přístup Rady EU lze očekávat do konce francouzského předsednictví. V rámci českého předsednictví budou probíhat trialogy.

Revize nařízení o trzích finančních nástrojů (MiFIR) se má dotknout zejména dat. Dobře fungující trh je podle Komise založen na vysoce kvalitních tržních datech. Navržené změny v této souvislosti by měly zvýšit transparentnost. Nová pravidla by rovněž měla přinést komplexní pohled na podmínky obchodování na burzách napříč EU. Všichni investoři bez ohledu na to, zda jsou drobní nebo profesionální by měly mít přístup ke konsolidovaným datům napříč EU trhy bez ohledu na to, o jaké finanční nástroje se bude jednat. Částečný kompromisní návrh má být představen v květnu 2022. Francouzskému předsednictví se pravděpodobně nepodaří dosáhnout obecného přístupu Rady EU. V rámci českého předsednictví bude pokračovat projednávání návrhu v pracovní skupině Rady EU.

9.4 Domácí legislativa v oblasti finančního trhu

Česká národní banka

Během roku 2021 pokračoval legislativní proces novely zákona o ČNB, která byla předložena Poslanecké sněmovně v červnu 2019 (sněmovní tisk 532). Návrh obsahoval několik dílčích věcných změn a legislativně technické korekce směřující ke snazšímu a především jednotnému výkladu zákona o ČNB. V rámci věcných změn šlo zejména o rozšíření okruhu nástrojů měnové politiky a okruhu subjektů, se kterými může ČNB uzavírat obchody na volném trhu. Dále bylo navrhováno doplnění oprávnění pro ČNB stanovit horní hranici vybraných úvěrových ukazatelů týkajících se spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí, čímž by byly rozšířeny nástroje makroobezřetnostní politiky. Poslanecká sněmovna v březnu 2021 novelu schválila, Senát ji v dubnu 2021 po projednání vrátil s pozměňovacími návrhy, které byly následně Poslaneckou sněmovnou odmítnuty. Novela tak byla definitivně schválena ve znění odsouhlaseném v březnu 2021 Poslaneckou sněmovnou a nabyla účinnosti 1. 8. 2021 jako zákon č. 219/2021 Sb.

Úvěrové instituce

V roce 2021 pokračoval legislativní proces novely zákona o bankách a některých dalších zákonů, kterou Poslanecká sněmovna projednávala od června 2020 (sněmovní tisk 903). Návrh zákona do českého právního řádu implementuje změny směrnice CRD, která byla společně s novelou nařízení CRR přijata jako součást širšího balíčku opatření ke snížení rizik v bankovním sektoru, resp. balíček RRMP (Risk Reduction Measures Package). Mezi nejdůležitější věcné změny navrhovaného zákona patřily změny v pravidlech pro výpočet kapitálového požadavku na úrovni Pilíře 2, úpravy kapitálových rezerv, změny v regulaci finančních holdingových osob a smíšených finančních holdingových osob, změny v úpravě odměňování zaměřené především na zohlednění principu proporcionality či zavedení povinnosti zřídit tzv. zprostředkující ovládací osobu pro velké skupiny mimo EU. Součástí návrhu zákona byly také související dílčí úpravy systematiky zákona o bankách, zákona o spořitelních a úvěrních družstvech a zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Zejména z důvodu sladění terminologie bylo okrajově zasahováno do několika dalších předpisů. Poslanecká sněmovna v červnu 2021 novelu schválila, Senát ji v červenci 2021 po projednání vrátil s pozměňovacími návrhy, které byly následně

Poslaneckou sněmovnou přijaty. Novela byla vyhlášena pod číslem 353/2021 Sb.

Ozdravné postupy a řešení krize u úvěrových institucí

V roce 2021 pokračoval legislativní proces návrhu zákona, kterým se mění zákon o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu a některé další zákony⁸⁵ (sněmovní tisk 904), jímž se implementovala novela směrnice o ozdravných postupech a řešení krizí (BRRD II), jež byla součástí balíčku RRMP s cílem mj. zohlednit aktuální vývoj v rámci Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS) a Rady pro finanční stabilitu (FSB) do českého právního řádu. Cílem BRRD II a tedy i předkládaného návrhu zákona bylo dále posílit odolnost regulovaných subjektů vůči případným ekonomickým otřesům a přispět k upevnění finančního systému, a to pomocí zavedení či dalšího zpřesnění předmětných institutů, které si výše uvedené kladly za cíl. Mezi nejdůležitější věcné změny navrhovaného zákona patřily změny související s implementací globálního standardu pro absorpci ztrát (TLAC), rozlišení dvou hlavních modelů řešení krize instituce ve skupině, změny spočívající v harmonizaci nástroje pro odložení splatnosti závazků (tzv. moratorium) a úpravě ustanovení týkajících se smluvního uznání odpisu či konverze odepisovatelných závazků. Návrh zákona byl schválen Poslaneckou sněmovnou v červnu 2021 a Senátem v červenci 2021 a následně byl zákon vyhlášen pod číslem 298/2021 Sb.

Kapitálový trh

V souvislosti s přijetím Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR v roce 2019–2023 vládou v březnu 2019 byly započaty práce na novele, která do právního řádu implementuje legislativní opatření z koncepce vyplývající. V roce 2021 pokračoval legislativní proces návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu. Návrh zákona směřoval k zavedení zejména účtu dlouhodobých investic a alternativního účastnického fondu. Účet dlouhodobých investic by měl být novým produktem na finančním trhu a alternativou k existujícím a státem daňově podporovaným finančním produktům spoření na stáří, kterými jsou penzijní fondy a životní pojištění. Obdobně jako tyto produkty rovněž slouží k vytváření úspor na stáří. Nový typ účastnického fondu (tzv. alternativní účastnický fond) má být alternativou k již existujícím dynamickým fondům s tím, že u tohoto typu fondu má být poplatková politika nastavena tak volně, aby bylo penzijním společností umožněno investovat např. i do aktiv typu „private equity fondů“, a nabídnout účastníkům možné vyšší zhodnocení, byť za cenu vyšší rizikovosti takové investice. Návrh zákona dále zaváděl komanditní společnost na investiční listy, která bude moci vytvářet podfondy. Rovněž bylo navrhováno povinné používání XML formátu pro účely exekuce, které má vést ke snížení nákladů účastníků finančního trhu spojených se součinností s exekutory. V rámci boje proti rizikovým (podvodným) dluhopisům došlo k rozšíření emisních podmínek dluhopisů bez prospektu (konkrétně emise do 1 mil. EUR) o údaje o emitentovi tak, aby investor měl možnost dostatečně posoudit rizikovost emitenta, potažmo celé emise (dosud obsahují emisní podmínky, na rozdíl od prospektu, jen informace o dluhopisu). Osoby nabízející tyto dluhopisy budou publikovat emisní podmínky na svých webových stránkách. Dále se v zákoně o doplňkovém penzijním spoření navrhovala opatření k umožnění vyšší mobility mezi transformovanými fondy a účastnickými fondy. Legislativní proces sněmovního tisku 993 však nebyl do konce volebního období dokončen. Podle plánu legislativních prací vlády by měl být návrh zákona znovu předložen vládě do konce června 2022.

Další novelou v oblasti kapitálového trhu byl návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu zejména v souvislosti s implementací předpisů EU týkajících se unie kapitálových trhů, který schválila vláda v prosinci 2020 a následně byl postoupen Poslanecké sněmovně (sněmovní tisk 1117). Tento návrh obsahoval revizi právní úpravy kapitálových požadavků na obchodníky s cennými papíry. Dosud se obchodníci s cennými papíry řídili kapitálovými požadavky pro banky, což bylo pro většinu z nich zbytečně náročné, a proto došlo ke zmírnění tohoto režimu. Další oblastí byla právní úprava krytých dluhopisů, které na evropské úrovni dosud harmonizovány nebyly. Transpozice do českého právního řádu byla spíše minimalistická, protože národní právní úprava již požadavky směrnice z velké části splňovala. Dále bylo navrhováno do českého právního řádu implementovat novou úpravu přeshraničního nabízení fondů kolektivního investování, které mělo být nově značně usnadněno a zpřehledněno. Návrh zákona rovněž implementoval nařízení v oblasti udržitelného financování, známé jako takzvané zelené finance nebo poskytování služeb skupinového financování (crowdfunding). Dále se prováděly některé drobné změny v souvislosti s revizí předpisů upravujících evropský systém dohledu nad finančním trhem. Z důvodu konce volebního období návrh zákona nebyl projednán, a proto bylo identické znění návrhu zákona opětovně předloženo Poslanecké sněmovně v prosinci 2021 (sněmovní tisk 95), která ho v březnu 2022 schválila v prvním čtení. Návrh zákona byl v dubnu 2022 schválen Senátem a následně byl zákon vyhlášen pod číslem 96/2022 Sb.

⁸⁵ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Panevropský osobní penzijní produkt

V roce 2021 pokračovaly legislativní práce na návrhu adaptačního zákona o panevropském osobním penzijním produktu a o změně souvisejících zákonů (zákon o panevropském osobním penzijním produktu). Vláda návrh zákona schválila v lednu 2021 a Poslanecká sněmovna jej projednávala jako sněmovní tisk 1145. Nařízení o PEPP je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech. Cílem nové právní úpravy tak byla nezbytná adaptace právního řádu, přičemž se jednalo zejména o určení příslušného orgánu k výkonu pravomocí podle nařízení o PEPP, vymezení požadavků na odbornou způsobilost týkající se distribuce panevropského osobního penzijního produktu, doplnění některých informačních povinností, vymezení skutkových podstat přestupků za porušení povinností vyplývajících ze zákona a nařízení o PEPP a pokut a jiných opatření. Předmětem úpravy nařízení o PEPP bylo zavedení panevropského osobního penzijního produktu, kterým se umožnila nabídka harmonizovaného dlouhodobého finančního penzijního produktu s výhodami zejména pro občany EU pracující ve více členských státech. Nařízení se snaží o vytvoření nákladově efektivnějšího a transparentního trhu dobrovolných penzijních úspor spravovaných v celoevropském měřítku. Vzhledem k tomu, že není možné zasahovat do organizace národních penzijních systémů, cílem zavedení PEPP nebylo nahrazení ani harmonizace stávajících vnitrostátních důchodových systémů jednotlivých členských států EU. V daném případě se jedná o další doplňkový osobní penzijní produkt na bázi dobrovolné nabídky i dobrovolného účastenství, jenž může být nabízen širokou škálou finančních institucí. PEPP budou moci nabízet např. pojišťovny, banky nebo investiční společnosti, svojí povahou to tedy může být pojistný produkt, vklad nebo investiční produkt. Legislativní proces nebyl do konce volebního období dokončen a návrh zákona v totožném znění byl znovu předložen Poslanecké sněmovně v listopadu 2021 (sněmovní tisk 61), která ho v březnu 2022 schválila. V dubnu 2022 ho jako senátní tisk 218 schválil Senát. Následně byl zákon vyhlášen pod číslem 91/2022 Sb.

Novela zákona o platebním styku

V roce 2021 pokračoval legislativní proces návrhu novely zákona o platebním styku, který byl předložen Poslanecké sněmovně v květnu 2020 (sněmovní tisk 863). Navrhované změny jsou zejména reakcí na přijetí novely nařízení o přeshraničních platbách, jež se snaží vypořádat s rozšířením služby dynamické směny měn (DCC). Jde o směnu měn, kterou nabízejí provozovatelé bankomatů při výběru hotovosti nebo obchodníci při platbě kartou. Služba může být nabízena tehdy, je-li platba prováděna v jiné měně, než je měna platebního účtu, tedy čeští občané se s touto službou mohou setkat v zahraničí, naopak v České republice je nabízena zahraničním turistům. Jelikož může být tato služba pro spotřebitele nedostatečně transparentní, došlo k přijetí zmiňované novely nařízení o přeshraničních platbách, která stanoví pravidla, jak směnné kurzy prezentovat. Tato pravidla je nutné dohlížet a vynucovat, přičemž dohled by měla vykonávat ČNB nad provozovateli bankomatů a Česká obchodní inspekce nad obchodníky. Pro provozovatele nezávislých bankomatů se zavádí licenční režim tak, aby platilo, že ČNB dohlíží subjekty, které také licencuje.

Předložený návrh zákona dále mění licenční režim poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu. To má zaručit, aby příslušné oprávnění získaly jen prověřené osoby. Na druhou stranu návrh zajišťuje, že tyto subjekty budou mít lepší přístup k platebním účtům vedeným bankami, což pomůže zvýšit konkurenci na trhu platebních služeb. Provedeny byly také revize správního trestání a některé technické změny, které přispějí k bezproblémové aplikaci zákona.

Návrh zákona nebyl do konce volebního období projednán, a proto byl v prosinci 2021 předložen opětovně jako sněmovní tisk 68. Návrh zákona byl schválen v březnu 2022 Poslaneckou sněmovnou a v květnu Senátem (senátní tisk 232). Následně byl zákon vyhlášen pod číslem 129/2022 Sb.

9.5 Nelegislativní aktivity MF v oblasti finančního trhu

Finanční vzdělávání

Národní strategii finančního vzdělávání 2.0 (NSFV 2.0) vytyčuje základní směr, kterým by se finanční vzdělávání v ČR mělo v příštích letech ubírat. Na realizaci NSFV 2.0 se podílí Pracovní skupina pro finanční vzdělávání (PSFV), která napomáhá plnění cílů NSFV 2.0, umožňuje setkávání relevantních subjektů, výměnu informací a zkušeností. Členy PSFV jsou zástupci veřejného sektoru, profesních sdružení působících na finančním trhu, subjektů realizujících finančně vzdělávací projekty (neziskové organizace, spotřebitelská sdružení a dluhové poradny), akademické sféry a odborníci v oblasti vzdělávání. MF z mandátu plynoucího z NSFV 2.0 také spravuje Národní registr projektů finančního vzdělávání a každoročně koordinuje finančně-vzdělávací akci Global Money Week. V průběhu roku 2021 MF dále spolupracovalo s Českou školní inspekcí při tvorbě dotazníků určených pro měření finanční gramotnosti mladistvých (základní a střední školy) a tvorbě dotazníku určeného ředitelům škol k zjištění metody a rozsahu učení finanční gramotnosti.

Portál Finanční gramotnost aneb Proč se finančně vzdělávat?

MF průběžně spravuje rozcestníkový portál finanční gramotnosti „Finanční gramotnost aneb Proč se finančně vzdělávat?“ <https://financnigramotnost.mfcr.cz>, který je určen široké laické i odborné veřejnosti. Portál na jednom místě shromažďuje informace o fungování a rizicích finančního trhu a o systému finančního vzdělávání v ČR i v zahraničí. Obsahem jsou mj. rodinné finance včetně tvorby domácího rozpočtu; struktura, instituce a produkty finančního trhu; kontakty na spotřebitelské a dluhové poradny, které v případě sporů s institucemi finančního trhu či např. při složité životní situaci poskytují zdarma pomoc; řešení sporů, rady a návody zaměřené především na předlužení, oddlužení a exekuce a odkazy na zajímavé stránky s projekty, hrami a kalkulačkami v ČR i v zahraničí. Na portálu byl spuštěn také Národní registr projektů finančního vzdělávání. MF zde také pravidelně informuje o svých legislativních a nelegislativních aktivitách v oblasti ochrany spotřebitele a finančního vzdělávání, rovněž jako o aktualitách v související evropské legislativě.

Příprava otázek pro odborné zkoušky distributorů finančních produktů

MF ve spolupráci s ČNB zajišťuje přípravu a aktualizaci sady otázek k sektorovým zkouškám odborné způsobilosti distributorů finančních služeb organizovaným tzv. akreditovanými osobami. Aktualizace znění otázek probíhá průběžně, v návaznosti na identifikované podněty a v těsné spolupráci se sektorovými profesními sdruženími. V roce 2021 byly aktualizovány otázky ve všech regulovaných sektorech, tj. v pojišťovnictví, u spotřebitelských úvěrů i na kapitálovém trhu, v roce 2022 se připravuje zveřejnění otázek k panevropskému osobnímu penzijnímu produktu.

Překlady některých zákonů do anglického jazyka

V roce 2021 byl vyhotoven informativní aktualizovaný překlad zákona o investičních společnostech a investičních fondech ve znění jeho novely č. 33/2020 Sb., který je dostupný na internetových stránkách MF v části Legislativa a Legislativní dokumenty.

Inovace na finančním trhu

MF od března 2021 publikuje na svých internetových stránkách Bulletin inovací, který upozorňuje na aktuální vývoj v oblasti inovací na finančním trhu. Dále MF na internetových stránkách upozorňuje veřejnost na chystané webináře pořádané MF, na aktuální vývoj v oblasti finančních inovací a na rozvoj úpravy na poli digitální ekonomiky s dopady na finanční trh.

Konzultace k okamžitým platbám

Komise zveřejnila v dubnu 2021 dvě veřejné konzultace k okamžitým platbám. MF zveřejnilo odkaz na konzultace na svých internetových stránkách a vyzvalo příslušné subjekty, aby se zapojily do konzultace. MF se do konzultačního procesu nezapojilo, neboť otázky byly primárně určeny pro uživatele a poskytovatele platebních služeb.

Upozornění Ministerstva financí na rizika investičních tokenů

MF v listopadu 2021 upozornilo veřejnost na rizika investičních tokenů. V poslední době lze ve veřejném prostoru a médiích zaznamenat výrazný nárůst prezentace některých forem investování označovaných jako tzv. investiční tokeny. Investice do investičních tokenů nepodléhá regulaci kapitálového trhu a trh s investičními tokeny není dohlížen ČNB. Ztráty plynoucí z takové investice nejsou kryty FVP ani GFOCP.

Konzultace k transpozici směrnice o správcích úvěru a obchodnících s úvěry

MF připravilo v prosinci 2021 veřejnou konzultaci k transpozici směrnice o správcích úvěru a obchodnících s úvěry. Cílem konzultace bylo získat názory a náměty odborné veřejnosti na využití diskrecí obsažených v této směrnici. Přiložen byl rovněž pracovní překlad dané směrnice z období před publikací směrnice ve Věstníku. Po skončení termínu pro zasílání odpovědí byla konzultace vyhodnocena a vyhodnocení bylo rovněž publikováno na internetových stránkách MF.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.1: Meziroční růst reálného HDP	6
Tabulka 1.2: Základní makroekonomické a fiskální ukazatele ČR	6
Tabulka 1.3: Indexy spotřebitelských cen sledovaných ekonomik	7
Tabulka 1.4: Hlavní měnověpolitické úrokové sazby vybraných centrálních bank	7
Tabulka 1.5: Průměrný kurz koruny k hlavním a regionálním měnám	8
Tabulka 2.1: Umístění prostředků na finančním trhu	9
Tabulka 3.1: Struktura úspor domácností	10
Tabulka 4.1: Počty subjektů poskytujících služby na finančním trhu	12
Tabulka 4.2: Počet subjektů působících v ČR na základě jednotného pasu	13
Tabulka 4.3: Základní ukazatele FPV	14
Tabulka 4.4: Základní ukazatele FŘK	14
Tabulka 4.5: Základní ukazatele GFOCP	14
Tabulka 4.6: Počet zahájených řízení v jednotlivých letech	15
Tabulka 4.7: Výsledek hospodaření finančních institucí před zdaněním	15
Tabulka 5.1: Základní ukazatele bankovního sektoru	17
Tabulka 5.2: Vybrané položky výkazu zisku a ztráty bankovního sektoru	18
Tabulka 5.3: Průměrná úroková sazba	20
Tabulka 5.4: Vklady u bank dle sektorového hlediska	21
Tabulka 5.5: Úvěry u bank dle sektorového hlediska	21
Tabulka 5.6: Nově poskytnuté hypoteční úvěry podle účelu	22
Tabulka 5.7: Nově poskytnuté hypoteční úvěry (HÚ) na bytové nemovitosti obyvatelstvu	23
Tabulka 5.8: Hypoteční úvěry (HÚ) podle fixace úrokové sazby	24
Tabulka 5.9: Nesplacené hypoteční úvěry podle účelu pořízení	25
Tabulka 5.10: Hypoteční úvěry (HÚ) podle kategorizace	25
Tabulka 5.11: Hlavní ukazatele stavebního spoření – vklady	26
Tabulka 5.12: Hlavní ukazatele stavebního spoření – úvěry	27
Tabulka 5.13: Vybrané ukazatele sektoru družstevních záložeh	28
Tabulka 5.14: Struktura aktiv sektoru nebankovních poskytovatelů financování dle segmentů	30
Tabulka 5.15: Struktura půjček sektoru nebankovních poskytovatelů financování dle segmentů	30
Tabulka 6.1: Roční výkonnost globálního akciového indexu a indexů sledovaných států	32
Tabulka 6.2: Objem burzovních obchodů na BCPP	33
Tabulka 6.3: Počty registrovaných emisí na BCPP	33
Tabulka 6.4: Objem burzovních obchodů na RM-S	34
Tabulka 6.5: Objem mimoburzovních transakcí v rámci CDCP	34
Tabulka 6.6: Objem aktiv sektoru nebankovních OCP	35
Tabulka 6.7: Objem spravovaného majetku ve finančních skupinách AKAT	35
Tabulka 6.8: Prostředky fondů kolektivního investování dle domicilu a dle druhu fondu	36
Tabulka 7.1: Hlavní ukazatele pojistného trhu	38
Tabulka 7.2: Hlavní položky rozvahy a výkazu zisku a ztráty pojistného trhu	39
Tabulka 7.3: Vývoj prověřených a odhalených pojistných podvodů	40
Tabulka 7.4: Počet pojišťovacích zprostředkovatelů	40
Tabulka 8.1: Průměrná výše měsíčních příspěvků v transformovaných (TF) a účastnických (ÚF) fondech	43
Tabulka 8.2: Vybrané ukazatele sektoru penzijních společností	46
Tabulka P2.1: Přehled vybraných ukazatelů sektoru úvěrových institucí, nebankovních poskytovatelů financování, kapitálového trhu a pojišťoven	86
Tabulka P2.2: Základní ukazatele stavebního spoření	87
Tabulka P2.3: Základní ukazatele penzijního připojištění v transformovaných fondech	88
Tabulka P2.4: Základní ukazatele doplňkového penzijního spoření v účastnických fondech	88

SEZNAM GRAFŮ

Graf 2.1: Umístění prostředků na finančním trhu	9
Graf 3.1: Struktura úspor domácností	11
Graf 5.1: Celkový kapitálový poměr a čistá úroková marže	16
Graf 5.2: Podíl nevykonných úvěrů dle klientských sektorů a odvětví.....	17
Graf 5.3: Rentabilita vlastního kapitálu Tier 1.....	19
Graf 5.4: Úrokové sazby ČNB	19
Graf 5.5: RPSN nových korunových úvěrů poskytnutých bankami	20
Graf 5.6: Nově poskytnuté hypoteční úvěry podle účelu pořízení.....	22
Graf 5.7: Čistě nové hypoteční úvěry na bytové nemovitosti poskytnuté bankami obyvatelstvu.....	23
Graf 5.8: Úrokové sazby nově poskytnutých hypotečních úvěrů (HÚ) a vybrané úrokové sazby.....	24
Graf 5.9: Počet smluv o stavebním spoření	26
Graf 5.10: Úrokové sazby čistě nových hypotečních úvěrů poskytnutých obyvatelstvu na nákup bytových nemovitostí	27
Graf 5.11: Podíl nových úvěrů od stavebních spořitelen na celkových úvěrech na bydlení	28
Graf 5.12: Bilanční suma, výše přijatých vkladů, výše poskytnutých úvěrů a pohledávek a počet členů	29
Graf 5.13: Celkové zadlužení domácností	31
Graf 5.14: Objem zadlužení domácností vzhledem k HDP v zemích EU.....	31
Graf 6.1: Denní uzavírací hodnoty indexů na BCPP.....	33
Graf 6.2: Celkový objem dlouhodobých dluhopisů emitovaných domácími nefinančními podniky	34
Graf 6.3: Struktura investičních fondů	35
Graf 7.1: Objem hrubého předepsaného pojistného	37
Graf 7.2: Živelné pojistné události	38
Graf 8.1: Prostředky a počet účastníků ve III. pilíři	41
Graf 8.2: Struktura prostředků účastníků v jednotlivých typech účastnických fondů	41
Graf 8.3: Struktura účastníků dle věku ve III. pilíři	42
Graf 8.4: Přijaté a vyplacené prostředky v transformovaných (TF) a účastnických (ÚF) fondech.....	42
Graf 8.5: Počet smluv ve III. pilíři, na které přispíval účastníkům zaměstnavatel	43
Graf 8.6: Celková výše státních příspěvků a výše prům. účast. příspěvku v transformovaných a účastnických fondech	44
Graf 8.7: Průměrná výnosová míra v jednotlivých typech penzijních fondů	44
Graf 8.8: Struktura aktiv transformovaných fondů a struktura dluhopisů v transformovaných fondech dle emitenta.....	45
Graf 8.9: Struktura aktiv účastnických fondů a struktura dluhopisů v účastnických fondech dle emitenta.....	45

SEZNAM SCHÉMÁT

Schéma 9.1: Základní struktura evropských institucí v souvislosti s legislativním procesem	47
--	----

SEZNAM ZKRATEK

AHWP	Ad Hoc Working Party on the Strengthening of the Banking Union (pracovní skupina k posílení bankovní unie)
AIFMD	Alternative Investment Fund Managers Directive (směrnice o správcích alternativních investičních fondů)
AKAT	Asociace pro kapitálový trh ČR
AML/CFT	Anti-Money Laundering/Combating the Financing of Terrorism (boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu)
APS ČR	Asociace penzijních společností České republiky
ARAD a.s.	Databáze časových řad ČNB akciová společnost
ATFC	Advisory Task Force on the OECD Codes of Liberalisation (pracovní skupina)
ATX	Austrian Traded Index (rakouský akciový index)
BCBS	Basilejský výbor pro bankovní dohled
BCPP	Burza cenných papírů Praha, a.s.
BIS	Bank for International Settlement (Banka pro mezinárodní platby)
BMR	Benchmarks Regulation (nařízení o benchmarcích)
BoE	Bank of England (centrální banka Spojeného království)
BoJ	Bank of Japan (centrální banka Japonska)
BRRD	Bank Recovery and Resolution Directive (směrnice o ozdravných postupech a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků)
BUX	Budapest Stock Exchange Index (maďarský akciový index)
CBPR	Cross Border Payments Regulation (nařízení o přeshraničních platbách)
CCP	Central Counterparty Clearing House (ústřední protistrana)
CCPRR	Central Counterparties Recovery and Resolution Proposal (návrh nařízení o ozdravných postupech a řešení krize ústředních protistran)
CDCP	Centrální depozitář cenných papírů, a.s.
CEGBPI	Commission Expert Group on Banking, Payments and Insurance (expertní skupina)
CFM	Committee for Financial Markets OECD (Výbor pro finanční trhy OECD)
CMRP	Capital Market Recovery Package (balíček k oživení kapitálových trhů)
CMU	Capital Markets Union (Unie kapitálových trhů)
CNY	čínské renminbi (mezinárodní kód měny)
COMPET	Competitiveness Council (Rada ministrů členských zemí EU pro konkurenceschopnost)
COREPER	Comité des Représentants Permanents (Výbor stálých zástupců)
CP	cenný papír
CRD	Capital Requirements Directive (směrnice o kapitálových požadavcích)
CRR	Capital Requirements Regulation (nařízení o kapitálových požadavcích)
CSDD	Directive on Corporate Sustainability Due Diligence (směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti)
CSDR	Central Securities Depositories Regulation (nařízení o centrálních depozitářích cenných papírů)
CZK	koruna česká (mezinárodní kód měny)
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
D.3	Pracovní skupina pro finanční služby a bankovní unii
DAX	Deutscher Aktienindex (německý akciový index)
DCC	Dynamic Currency Conversion (dynamická konverze měn)
DLT	Distributed Ledger Technology (technologie distribuovaných záznamů)
DORA	nařízení o digitální odolnosti finančních institucí
DPS	doplňkové penzijní spoření
DSTI	Debt Service to Income (úvěrový ukazatel poměřující obsluhu dluhu vzhledem k výši příjmu)
DTI	Debt to Income (úvěrový ukazatel poměřující výši dluhu vzhledem k výši příjmu)
EBA	European Banking Authority (Evropský orgán pro bankovníctví)

EBC	European Banking Committee (Evropský bankovní výbor)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ministrů hospodářství a financí členských zemí EU)
ECON	Committee on Economic and Monetary Affairs (Hospodářský a měnový výbor Evropského parlamentu)
EDIS	European Deposit Insurance Scheme (Evropský systém pojištění vkladů)
EEA	European Economic Area (Evropský hospodářský prostor)
EFC	Economic and Financial Committee (Hospodářský a finanční výbor)
EFTA	European Free Trade Association (Evropské sdružení volného obchodu)
EGESC	Expert Group of the European Securities Committee (expertní skupina Evropského výboru pro cenné papíry)
EGNPL	Expert Group on non-performing loans (expertní skupina pro řešení NPLs)
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority (Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění)
EIOPC	European Insurance and Occupational Pensions Committee (Evropský výbor pro pojišťovnu a zaměstnanecké penzijní fondy)
ELTIF	European Long-Term Investment Funds (evropské fondy dlouhodobých investic)
EMD2	Electronic Money Directive (směrnice o elektronických penězích)
EMIR	European Market Infrastructure Regulation (nařízení o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů)
EONIA	Euro Overnight Index Average (referenční úroková sazba)
ER	Evropská rada
ESAs	European supervisory authorities (Evropské orgány dohledu)
ESC	European Securities Committee (Evropský výbor pro cenné papíry)
ESG	Environmental, Social and Governance (environmentální, sociální a správní)
ESMA	European Securities and Markets Authority (Evropský orgán dohledu pro cenné papíry a trhy)
ESRB	European Systemic Risk Board (Evropská rada pro systémová rizika)
EU	Evropská unie
EUR	euro – měna eurozóny (mezinárodní kód měny)
Euro Stoxx 50	index akcií 50 klíčových firem eurozóny
FA	Finanční arbitr
FAC	Foreign Affairs Council (Rada pro zahraniční věci)
Fed	Federal Reserve System (centrální banka USA)
FPV	Fond pojištění vkladů
FŘK	Fond pro řešení krize
FSB	Financial Stability Board (Rada pro finanční stabilitu)
FSC	Financial Services Committee (Výbor pro finanční služby)
FSF	Financial Stability Forum (Forum pro finanční stabilitu)
FTSE 100	Financial Times Stock Exchange 100 Index
G.23	Pracovní skupina pro ochranu a informování spotřebitele
G20	Skupina největších ekonomik světa představovaná ministry financí a guvernéry centrálních bank
GBP	britská libra (mezinárodní kód měny)
GEGIFR	Government Expert Group on the Interchange Fee Regulation (expertní skupina k implementaci nařízení o mezibankovních poplatcích)
GEGRFS	Government Expert Group on Retail Financial Services (expertní skupina pro retailové finanční služby)
GFOCP	Garanční fond obchodníků s cennými papíry
GSFT	Garanční systém finančního trhu
HDP	hrubý domácí produkt
HÚ	hypoteční úvěr
HUF	maďarský forint (mezinárodní kód měny)
IAIS	International Association of Insurance Supervisors (Mezinárodní sdružení orgánů dohledu v pojišťovnictví)
IASC	International Accounting Standards Committee (Výbor pro mezinárodní účetní standardy)
ICT	informační a komunikační technologie

IFR	Interchange Fee Regulation (nařízení o mezibankovních poplatcích)
IMCO	Committee on the Internal Market and Consumer Protection (Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů Evropského parlamentu)
INFE	International Network on Financial Education (Mezinárodní síť pro finanční vzdělávání)
IORP	Institutions for Occupational Retirement Provision (instituce zaměstnaneckého penzijního pojištění)
IOSCO	International Organization of Securities Commissions (Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry)
IPPC	Insurance and Private Pensions Committee
IRRD	Insurance Recovery and Resolution Directive (směrnice pro ozdravné postupy a řešení krize u pojišťoven a zajišťoven)
JERRS	Databáze regulovaných a registrovaných subjektů finančního trhu ČNB
JPY	japonský jen (mezinárodní kód měny)
LIBOR	London Inter-bank Offered Rate (referenční úroková sazba)
LTV	Loan to Value (úvěrový ukazatel poměřující výši úvěru vzhledem k hodnotě zastavené nemovitosti)
MCD	Mortgage Credit Directive (směrnice o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení)
MF	Ministerstvo financí
MiCA	nařízení o trzích s kryptoaktivy
MID	Motor Insurance Directive (směrnice o pojištění motorových vozidel)
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive (směrnice o trzích finančních nástrojů)
MiFIR	Markets in Financial Instruments Regulation (nařízení o trzích finančních nástrojů)
MMF	Mezinárodní měnový fond
MNB	Magyar Nemzeti Bank (centrální banka Maďarska)
MOEX	Moscow Exchange Index (ruský akciový index)
MSCI ACWI	Morgan Stanley Capital International All Country World Index (globální akciový index)
MSEG	Member States expert group on sustainable finance (expertní skupina pro udržitelné financování)
NBP	Narodowy Bank Polski (centrální banka Polska)
Nikkei 225	Japan's Nikkei 225 Stock Average (japonský akciový index)
NPE	Non-performing exposure (nevýkonná expozice)
NPLs	Non-performing loans (nevýkonné úvěry)
NSFV	Národní strategie finančního vzdělávání
OCP	obchodník s cennými papíry
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OEEC	Organisation for European Economic Co-operation (Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci)
OTC	over-the-counter (mimoburzovní vypořádání obchodů)
O/N	overnight (přes noc)
p. a.	per annum (za rok)
p. b.	procentní bod
PAD	Payment Account Directive (směrnice o platebních účtech)
PEPP	Pan-European Personal Pension Products (Panevropský osobní penzijní produkt)
PLN	polský zlotý (mezinárodní kód měny)
Pozn.	poznámka
PP	penzijní přípojištění
PRIBOR	Prague Inter-bank Offered Rate (referenční úroková sazba)
PS	pracovní skupina
PSD II	Payment Service Directive (směrnice o platebních službách na vnitřním trhu)
PSFV	Pracovní skupina pro finanční vzdělávání
PX	hlavní akciový index BCPP
PX-GLOB	akciový index BCPP se širokouází
PX-TR	akciový index BCPP zohledňující dividendy (Total Return)
RCGs	Regional Consultative Groups (regionální konzultační skupiny)
RM-S	RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s.

RPSN	roční procentní sazba nákladů
RRMP	Risk Reduction Measures Package (balíček pěti legislativních návrhů Komise ke snižování rizik a posílení bankovního sektoru v EU)
RUB	ruský rubl (mezinárodní kód měny)
S&P 500	Standard and Poor's 500 (akciový index v USA)
SAX	Slovenský akciový index
SusFin	Sustainable finance (udržitelné financování)
SRMR	Single Resolution Mechanism Regulation (nařízení o jednotném mechanismu pro řešení krizí)
SSE Index	Shanghai Stock Exchange Composite Index (šanghajský akciový index)
TF	transformovaný fond
TFFCP	Task Force on Financial Consumer Protection (pracovní skupina k ochraně spotřebitele na finančním trhu)
Tier 1	Část kapitálu banky, která představuje součet splaceného základního kapitálu zapsaného v obchodním rejstříku, splacené emisní ažio, povinné rezervní fondy, ostatní rezervní fondy ze zisku (bez účelově vytvořených), nerozdělený zisk z předchozích období po zdanění, zisk ve schvalovacím řízení snížený o předpokládané dividendy, zisk běžného období snížený o předpokládané dividendy a snížený o odečitatelné položky.
TLAC	Total Loss-Absorbing Capacity (kapacita bank absorbovat ztráty)
UCITS	Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities (subjekty kolektivního investování do převoditelných cenných papírů)
ÚF	účastnický fond
USA	Spojené státy americké
USD	americký dolar (mezinárodní kód měny)
WIG 20	Warszawski Indeks Giełdowy (akciový index Varšavské burzy)
WPPP	Working Party on Private Pensions (pracovní skupina)
2T	dvoutýdenní
3M	tříměsíční

PŘÍLOHA 1: LEGISLATIVA FINANČNÍHO TRHU

Legislativa ČR a EU doznala v roce 2021 v oblasti finančního trhu následujících úprav (přehled odpovídá stavu ke dni 30. 4. 2022):

P1.1 Průřezové předpisy v oblasti finančního trhu

1) Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2021:

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/517 ze dne 11. 2. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/2361, pokud jde o způsoby placení příspěvků na správní výdaje Jednotného výboru pro řešení krizí;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1118 ze dne 26. 3. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o regulační technické normy upřesňující metodiku, již mají používat orgány příslušné k řešení krize k odhadu požadavku uvedeného v článku 104a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU a požadavku kombinovaných kapitálových rezerv pro subjekty řešící krizi na konsolidované úrovni skupiny řešící krizi v případech, kdy se na skupinu řešící krizi tyto požadavky podle uvedené směrnice nevztahují;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1340 ze dne 22. 4. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o regulační technické normy, kterými se určuje obsah smluvních podmínek týkajících se uznání pravomocí pozastavit nebo omezit práva a povinnosti;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1527 ze dne 31. 5. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o regulační technické normy pro smluvní uznání pravomocí k odpisu a konverzi;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/622 ze dne 15. 4. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o jednotné šablony, pokyny a metodiku pro podávání zpráv o minimálním požadavku na kapitál a způsobilé závazky;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1751 ze dne 1. 10. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o jednotné formáty a šablony pro oznámení o zjištění neproveditelnosti;
- Rozhodnutí Jednotného výboru pro řešení krizí (EU) 2021/789 ze dne 31. 3. 2021 o udělení absolutoria za plnění rozpočtu a o účetní závěrce Jednotného výboru pro řešení krizí (SRB) za rozpočtový rok 2019 (SRB/PS/2021/03).

2) Přípravované evropské právní předpisy (vč. již zveřejněných po 31. 12. 2021) a další iniciativy Komise:

- Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o obezřetnostní dohled nad skupinami globálně systematicky významných institucí se strategií více vstupních bodů pro řešení krize a metodologii nepřímého upisování nástrojů způsobilých pro plnění minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky;
- Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se zřizuje jednotné evropské přístupové místo poskytující centralizovaný přístup k veřejně dostupným informacím o finančních službách, kapitálových trzích a udržitelnosti;
- Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se mění některá nařízení, pokud jde o zřízení a fungování jednotného evropského přístupového místa;
- Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU, kterou se mění některé směrnice, pokud jde o zřízení a fungování jednotného evropského přístupového místa;
- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o spotřebitelských úvěrech;
- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2011/83/EU, pokud jde o smlouvy o finančních službách uzavřených na dálku, a zrušuje směrnice 2002/65/ES;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/365 ze dne 3. 3. 2022, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2018/1624, kterým se podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o postupy, standardní formuláře a vzory k poskytování informací pro účely plánů řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků;
- Podání Evropského orgánu pro bankovníctví - návrh regulační technické normy podle čl. 9a odst. 1 a 3 Nařízení (EU) 1093/2010 zakládajícího centrální databázi AML/CTF (EBA-2021-D-3737).

3) Zákony, které nabýly účinnosti v roce 2021:

- Zákon č. 298/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

4) Připravované zákony (vč. již přijatých, které nabýly nebo nabydou účinnosti po 31. 12. 2021):

- Zákon č. 96/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu zejména v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie týkajících se unie kapitálových trhů (účinnost od 29. 5. 2022).

5) Sekundární legislativa:

- Úřední sdělení České národní banky č. 1/2021 ze dne 4. 2. 2021, kterým se stanovuje roční cílová úroveň příspěvků do Fondu pro řešení krize pro rok 2021;
- Úřední sdělení České národní banky č. 3/2022 ze dne 7. 2. 2022, kterým se stanovuje roční cílová úroveň příspěvků do Fondu pro řešení krize pro rok 2022.

P1.2 Legislativa v oblasti kapitálového trhu

1) Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2021:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/337 ze dne 16. 2. 2021, kterým se mění nařízení (EU) 2017/1129, pokud jde o unijní prospekt pro oživení a cílené změny pro finanční zprostředkovatele, a směrnice 2004/109/ES, pokud jde o používání jednotného elektronického formátu pro podávání zpráv v souvislosti s výročními finančními zprávami, s cílem podpořit oživení po krizi způsobené onemocněním COVID-19;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/557 ze dne 31. 3. 2021, kterým se mění nařízení (EU) 2017/2402, kterým se stanoví obecný rámec pro sekuritizaci a vytváří se zvláštní rámec pro jednoduchou, transparentní a standardizovanou sekuritizaci, s cílem napomoci oživení po krizi způsobené onemocněním COVID-19;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2259 ze dne 15. 12. 2021, kterým se mění nařízení (EU) č. 1286/2014, pokud jde o prodloužení přechodného opatření pro správcovské společnosti, investiční společnosti a osoby, které poskytují poradenství týkající se podílových jednotek subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP) a jiných subjektů než SKIPCP nebo tyto podílové jednotky prodávají;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/527 ze dne 15. 12. 2020, kterým se mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/565, pokud jde o prahové hodnoty pro týdenní podávání zpráv o pozicích;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/528 ze dne 16. 12. 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1129, pokud jde o minimální informační obsah dokumentu, který má být uveřejněn pro účely výjimky z povinnosti uveřejnit prospekt v souvislosti s převzetím pomoci výměnné nabídky, fúzí nebo rozdělení;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/529 ze dne 18. 12. 2020, kterým se stanoví regulační technické normy, kterými se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/583, pokud jde o úpravu prahových hodnot likvidity a obchodních percentilů používaných k určení konkrétního objemu pro daný nástroj použitelného pro určité nekapitálové nástroje;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1253 ze dne 21. 4. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/565, pokud jde o začlenění faktorů udržitelnosti a rizik a preferencí týkajících se udržitelnosti do určitých organizačních požadavků a provozních podmínek investičních podniků;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1254 ze dne 21. 4. 2021, kterým se opravuje nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/565, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU, pokud jde o organizační požadavky a provozní podmínky investičních podniků a o vymezení pojmů pro účely zmíněné směrnice;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1255 ze dne 21. 4. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 231/2013, pokud jde o rizika týkající se udržitelnosti a faktory udržitelnosti, které berou do úvahy správci alternativních investičních fondů;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1415 ze dne 5. 5. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2402, pokud jde o regulační technické normy týkající se povinností spolupráce a výměny informací a oznamovací povinnosti mezi příslušnými orgány a orgány ESMA, EBA a EIOPA;

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1348 ze dne 6. 5. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o regulační technické normy, kterými se stanoví kritéria, podle nichž mohou příslušné orgány požadovat změny prohlášení o shodě týkajícího se referenčních hodnot bez značného významu;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1349 ze dne 6. 5. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o regulační technické normy, kterými se stanoví kritéria pro posouzení souladu příslušnými orgány s ohledem na povinnou administraci referenční hodnoty s kritickým významem;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1350 ze dne 6. 5. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o regulační technické normy, kterými se stanoví požadavky na zajištění dostatečně spolehlivého systému správy a řízení administrátora;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1351 ze dne 6. 5. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o regulační technické normy, kterými se stanoví vlastnosti systémů a kontrol pro zjišťování a oznamování jednání, které by mohlo představovat manipulaci či pokus o manipulaci s referenční hodnotou;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1352 ze dne 6. 5. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011, pokud jde o regulační technické normy, kterými se stanoví podmínky za účelem zajištění toho, aby metodika stanovující referenční hodnotu byla v souladu s požadavky na kvalitu;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1383 ze dne 15. 6. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2018/990, pokud jde o požadavky na aktiva obdržená fondy peněžního trhu na základě reverzního repa;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139 ze dne 4. 6. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852, pokud jde o stanovení technických screeningových kritérií pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2153 ze dne 6. 8. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2034, pokud jde o regulační technické normy, kterými se stanoví kritéria, za nichž se na určité investiční podniky vztahují požadavky nařízení (EU) č. 575/2013;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2154 ze dne 13. 8. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2034, pokud jde o regulační technické normy, jimiž se upřesňují vhodná kritéria pro určení kategorií pracovníků, jejichž pracovní činnosti mají podstatný dopad na rizikový profil investičního podniku nebo aktiv, která spravuje;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2155 ze dne 13. 8. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2034, pokud jde o regulační technické normy, jimiž se upřesňují třídy nástrojů, které odpovídajícím způsobem odrážejí úvěrovou kvalitu investičního podniku při jeho trvání a možné alternativní způsoby, jež jsou vhodné k použití pro účely pohyblivé složky odměny;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2178 ze dne 6. 7. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 upřesněním obsahu a struktury informací, které mají zveřejňovat podniky podle článků 19a nebo 29a směrnice 2013/34/EU v souvislosti s environmentálně udržitelnými hospodářskými činnostmi, a upřesněním metodiky za účelem plnění této povinnosti zveřejňování informací;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/955 ze dne 27. 5. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1156, pokud jde o formuláře, šablony, postupy a technické podmínky pro zveřejňování a oznamování pravidel pro nabízení, poplatků a nákladů, a kterým se upřesňují informace sdělované za účelem vytvoření a vedení centrální databáze o přeshraničním nabízení alternativních investičních fondů a SKIPCP, jakož i formuláře, šablony a postupy pro sdělování těchto informací;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1122 ze dne 8. 7. 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2016/1368 za účelem doplnění norské mezibankovní nabídkové sazby na seznam referenčních hodnot s kritickým významem používaných na finančních trzích stanovený podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011 a odstranění londýnské mezibankovní nabídkové sazby z tohoto seznamu;

- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2284 ze dne 10. 12. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033, pokud jde o podávání zpráv pro účely dohledu a zpřístupňování informací investičními podniky;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/338 ze dne 16. 2. 2021, kterou se mění směrnice 2014/65/EU, pokud jde o požadavky na informace, řízení produktů a limity pozic, a směrnice 2013/36/EU a (EU) 2019/878, pokud jde o použití těchto směrnic v případě investičních podniků, s cílem napomoci oživení po krizi způsobené onemocněním COVID-19;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2261 ze dne 15. 12. 2021, kterou se mění směrnice 2009/65/ES, pokud jde o používání sdělení klíčových informací správcovskými společnostmi subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP);
- Směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1269 ze dne 21. 4. 2021, kterou se mění směrnice v přenesené pravomoci (EU) 2017/593, pokud jde o začlenění faktorů udržitelnosti do povinností při řízení produktů;
- Směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1270 ze dne 21. 4. 2021, kterou se mění směrnice 2010/43/EU, pokud jde o rizika týkající se udržitelnosti a faktory udržitelnosti, které je třeba zohlednit v případě subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP);
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů ze dne 6. 7. 2021 Strategie financování přechodu k udržitelnému hospodářství;
- Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 253/2018 ze dne 5. 12. 2018, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) Dohody o EHP [2021/1518];
- Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 254/2018 ze dne 5. 12. 2018, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) Dohody o EHP [2021/1519];
- Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 255/2018 ze dne 5. 12. 2018, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) Dohody o EHP [2021/1520].

2) Přípravované evropské právní předpisy (vč. již zveřejněných po 31. 12. 2021) a další iniciativy Komise:

- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských zelených dluhopisech;
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 600/2014 ze dne 15. 5. 2014 o trzích finančních nástrojů;
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/760 ze dne 29. 4. 2015 o evropských fondech dlouhodobých investic;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/25 ze dne 22. 9. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033, pokud jde o regulační technické normy vymezující metody pro měření K-faktorů uvedené v článku 15 uvedeného nařízení;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/26 ze dne 24. 9. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033, pokud jde o regulační technické normy upřesňující koncept oddělených účtů s cílem zajistit ochranu peněz zákazníků v případě úpadku investičního podniku;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/27 ze dne 27. 9. 2021, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 236/2012, pokud jde o úpravu příslušné prahové hodnoty pro oznamování významných čistých krátkých pozic v akciích;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/76 ze dne 22. 9. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033, pokud jde o regulační technické normy upřesňující úpravy koeficientů K-faktoru „denní objem obchodování“ (K-DTF);
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/244 ze dne 24. 9. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2033, pokud jde o regulační technické normy upřesňující výši celkové marže pro výpočet K-faktoru „marže požadovaná pro účely clearingů“ (K-CMG);
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/352 ze dne 29. 11. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/815, pokud jde o aktualizaci taxonomie stanovené v regulačních technických normách specifikace jednotného elektronického formátu pro podávání zpráv provedenou v roce 2021;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/466 ze dne 17. 12. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014 a upřesňují kritéria k použití odchylky ze zásady, že schválený systém pro uveřejňování informací a schválené mechanismy pro hlášení obchodů podléhají dohledu Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy;

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci ze dne 9. 3. 2022, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139, pokud jde o hospodářské činnosti v některých odvětvích energetiky, a nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/2178, pokud jde o specifické zveřejňování informací v souvislosti s těmito hospodářskými činnostmi;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/389 ze dne 8. 3. 2022, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2034, pokud jde o formát, strukturu, obsah a datum každoročního zveřejnění informací, které mají zveřejnit příslušné orgány;
- Návrh směrnice, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/61/EU ze dne 8. 6. 2011 o správcích alternativních investičních fondů.

3) **Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2021:**

- žádné

4) **Připravované zákony (vč. již přijatých, které nabyly nebo nabydou účinnosti po 31. 12. 2021):**

- Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů (předpokládaná účinnost od 1. 1. 2023).

5) **Sekundární legislativa:**

- Nařízení vlády č. 432/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 243/2013 Sb., o investování investičních fondů a o technikách k jejich obhospodařování, ve znění pozdějších předpisů (účinnost od 1. 1. 2022);
- Vyhláška č. 570/2020 Sb., o informačních povinnostech některých osob podnikajících na kapitálovém trhu vůči Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry (účinnost od 1. 1. 2021);
- Vyhláška č. 354/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění vyhlášky č. 392/2017 Sb. (účinnost od 1. 10. 2021);
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 246/2013 Sb., o statutu fondu kolektivního investování (předpokládaná účinnost od 31. 7. 2022);
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 244/2013 Sb., o bližší úpravě některých pravidel zákona o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění vyhlášky č. 52/2016 Sb. (předpokládaná účinnost od 31. 7. 2022);
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 308/2017 Sb., o podrobnější úpravě některých pravidel při poskytování investičních služeb (předpokládaná účinnost od 22. 11. 2022);
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 2/2019 Sb., o evidenci krytých bloků (předpokládaná účinnost od 1. 1. 2023).

P1.3 Legislativa v oblasti bankovníctví, stavebního spoření a družstevních záložen

1) **Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2021:**

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/558 ze dne 31. 3. 2021, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o úpravy rámce pro sekuritizaci na podporu hospodářského oživení v reakci na krizi způsobenou onemocněním COVID-19;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/539 ze dne 11. 2. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 1222/2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU, pokud jde o regulační technické normy pro upřesnění metodiky určování globálních systémově významných institucí a vymezení podkategorií globálních systémově významných institucí;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/930 ze dne 1. 3. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o regulační technické normy vymezující povahu, závažnost a trvání hospodářského poklesu uvedeného v čl. 181 odst. 1 písm. b) a v čl. 182 odst. 1 písm. b) téhož nařízení;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/931 ze dne 1. 3. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o regulační technické normy, které stanoví způsob identifikace derivátových transakcí s jedním nebo více než jedním významným rizikovým faktorem pro účely čl. 277 odst. 5, vzorec pro výpočet dohledové delty kupních a prodejních opcí přiřazených ke kategorii úrokového rizika a způsob určení toho, zda je transakce dlouhou nebo krátkou pozicí v primárním rizikovém faktoru nebo v nejvýznamnějším rizikovém faktoru v dané

kategorii rizika pro účely čl. 279a odst. 3 písm. a) a b) ve standardizovaném přístupu k úvěrovému riziku protistrany;

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/923 ze dne 25. 3. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU, pokud jde o regulační technické normy, které stanoví kritéria vymezující manažerskou odpovědnost, kontrolní funkce, významné obchodní jednotky a podstatný vliv na rizikový profil významné obchodní jednotky, a které stanoví kritéria pro určení pracovníků nebo kategorií pracovníků, jejichž pracovní činnosti mají vliv na rizikový profil instituce, který je srovnatelně podstatný jako u pracovníků nebo kategorií pracovníků uvedených v čl. 92 odst. 3 uvedené směrnice;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1527 ze dne 31. 5. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o regulační technické normy pro smluvní uznání pravomocí k odpisu a konverzi;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/249 ze dne 17. 2. 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/2197, pokud jde o silně korelované měny, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/453 ze dne 15. 3. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o zvláštní požadavky na podávání zpráv pro tržní riziko;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/637 ze dne 15. 3. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o způsob, jakým instituce zveřejňují informace uvedené v části osmé hlavách II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, a zrušuje prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1423/2013, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1555, prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/200 a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2295;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/763 ze dne 23. 4. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU s ohledem na podávání zpráv pro účely dohledu a zveřejňování minimálních požadavků na kapitál a způsobilé závazky;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1018 ze dne 22. 6. 2021, kterým se mění prováděcí technické normy stanovené v prováděcím nařízení (EU) 2021/637, pokud jde o zpřístupňování informací o ukazatelích globálního systémového významu, a zrušuje prováděcí nařízení (EU) č. 1030/2014;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1043 ze dne 24. 6. 2021 o prodloužení přechodných ustanovení týkajících se kapitálových požadavků pro expozice vůči ústředním protistranám stanovených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1971 ze dne 13. 9. 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2016/2070, kterým se stanoví prováděcí technické normy o šablonách, definicích a řešeních v oblasti informačních technologií, které mají instituce používat při podávání zpráv Evropskému orgánu pro bankovnínictví a příslušným orgánům podle čl. 78 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2017 ze dne 13. 10. 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2016/2070, pokud jde o srovnávací portfolia, šablony pro podávání zpráv a pokyny k podávání zpráv, které se mají v Unii používat při podávání zpráv podle čl. 78 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2005 ze dne 16. 11. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy, jimiž se mění prováděcí nařízení (EU) 2016/1799, pokud jde o tabulky upřesňující přiřazování hodnocení úvěrových rizik od externích ratingových agentur ke stupňům úvěrové kvality stanoveným v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013;
- Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2021/325 ze dne 22. 2. 2021 o jmenování místopředsedy Rady dohledu Evropské centrální banky;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1753 ze dne 1. 10. 2021 o rovnocennosti požadavků na dohled a regulaci v některých třetích zemích a územích pro účely zacházení s expozicemi v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2014;
- Doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 24. 3. 2021, kterým se mění doporučení ESRB/2015/2 o hodnocení přeshraničních účinků opatření makroobezřetnostní politiky a o jejich dobrovolné reciprocitě (ESRB/2021/2);
- Doporučení Evropské Rady pro Systémová Rizika ze dne 30. 4. 2021, kterým se mění doporučení ESRB/2015/2 o hodnocení přeshraničních účinků opatření makroobezřetnostní politiky a o jejich dobrovolné reciprocitě (ESRB/2021/3);

- Doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 26. 7. 2021, kterým se mění doporučení ESRB/2015/2 o hodnocení přeshraničních účinků opatření makrobezpečnostní politiky a o jejich dobrovolné reciprocitě (ESRB/2021/6).

2) Přípravované evropské právní předpisy (vč. již zveřejněných po 31. 12. 2021) a další iniciativy Komise:

- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. 11. 2015, kterým se mění nařízení (EU) 806/2014 za účelem zřízení evropského systému pojištění vkladů;
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o požadavky týkající se úvěrového rizika, rizika úvěrové úpravy v ocenění, operačního rizika, tržního rizika a minimální výstupní úrovně;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/192 ze dne 20. 10. 2021, kterým se mění regulační technické normy stanovené v nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1151/2014, pokud jde o informace, jež mají být oznamovány při výkonu práva usazování a volného pohybu služeb;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/439 ze dne 20. 10. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o regulační technické normy pro upřesnění metodiky posuzování, podle níž příslušné orgány posuzují, zda úvěrové instituce a investiční podniky dodržují požadavky na použití přístupu založeného na interním ratingu;
- Návrh nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) ze dne 10. 2. 2022, kterým se mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/61, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o požadavek na úvěrové instituce týkající se krytí likvidity;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/185 ze dne 10. 2. 2022, kterým se opravují některá jazyková znění prováděcího nařízení (EU) 2021/451, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu, a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) č. 680/2014;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/193 ze dne 17. 11. 2021, kterým se mění prováděcí technické normy stanovené prováděcím nařízením (EU) č. 926/2014, jimiž se stanoví standardní formuláře, šablony a postupy, pokud jde o informace, jež mají být oznamovány při výkonu práva na usazování a volného pohybu služeb;
- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2013/36/EU, pokud jde o pravomoci dohledu, sankce, pobočky ze třetích zemí a environmentální, sociální a správní rizika, a směrnice 2014/59/EU.

3) Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2021:

- Zákon č. 49/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (účinnost od 1. 1. 2021);
- Zákon č. 174/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (změna zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, účinnost od 12. 5. 2021);
- Zákon č. 219/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (účinnost od 1. 8. 2021);
- Zákon č. 353/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (účinnost od 1. 10. 2021).

4) Přípravované zákony (vč. již přijatých, které nabyly nebo nabydou účinnosti po 31. 12. 2021):

- Zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci (změna zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů, (účinnost od 1. 2. 2022).

5) Sekundární legislativa:

- Vyhláška č. 209/2021 Sb., o odměně a náhradě hotových výdajů likvidátora banky a spořitelního a úvěrního družstva (účinnost od 27. 5. 2021).

P1.4 Legislativa platebního styku a tržní infrastruktury

1) Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2021:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1230 ze dne 14. 7. 2021 o přeshraničních platbách v Unii (kodifikované znění);
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/731 ze dne 26. 1. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012, pokud jde o procesní pravidla týkající se sankcí ukládaných ústředním protistranám ze třetích zemí nebo spřízněným třetím osobám Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/732 ze dne 26. 1. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 667/2014, pokud jde o obsah spisu, který má vyšetřující úředník předložit Evropskému orgánu pro cenné papíry a trhy, právo vyjádřit se v souvislosti s prozatímními rozhodnutími a ukládání pokut a penále na účty;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/822 ze dne 24. 3. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 1003/2013 a (EU) 2019/360, pokud jde o roční poplatky za dohled účtované Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy registrům obchodních údajů za rok 2021;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/962 ze dne 6. 5. 2021 o prodloužení přechodného období uvedeného v čl. 89 odst. 1 prvním pododstavci nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1456 ze dne 2. 6. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 upřesněním podmínek, za nichž se obchodní podmínky clearingových služeb pro OTC deriváty považují za spravedlivé, přiměřené, nediskriminační a transparentní;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1722 ze dne 18. 6. 2021, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366, pokud jde o regulační technické normy definující rámec pro spolupráci a výměnu informací mezi příslušnými orgány domovského a hostitelského členského státu v souvislosti s dohledem nad platebními institucemi a institucemi elektronických peněz poskytujícími přeshraniční platební služby;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2167 ze dne 24. 11. 2021 o správcích úvěru a obchodnících s úvěry a o změně směrnic 2008/48/ES a 2014/17/EU;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/85, ze dne 27. 1. 2021 o rovnocennosti regulačního rámce Spojených států amerických pro ústřední protistrany, které jsou povoleny Komisí Spojených států amerických pro cenné papíry a burzu a podléhají jejímu dohledu, s požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/583 ze dne 9. 4. 2021, kterým se mění prováděcí rozhodnutí (EU) 2016/1073 o rovnocennosti určených smluvních trhů ve Spojených státech amerických v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1103 ze dne 5. 7. 2021, kterým se právní, dohledové a vynucovací předpisy Brazílie pro derivátové obchody uzavírané brazilskými institucemi podléhajícími regulaci ze strany Brazílské centrální banky uznávají za rovnocenné některým požadavkům článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1104 ze dne 5. 7. 2021, kterým se právní, dohledové a vynucovací předpisy Kanady pro derivátové obchody, nad nimiž vykonává dohled Úřad dohledu nad finančními institucemi (the Office of the Superintendent of Financial Institutions – OSFI), uznávají za rovnocenné některým požadavkům článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1105 ze dne 5. 7. 2021, kterým se právní, dohledové a vynucovací předpisy Singapuru pro derivátové obchody, nad nimiž vykonává dohled Měnový orgán Singapuru (Monetary Authority of Singapore), uznávají za rovnocenné některým požadavkům článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1106 ze dne 5. 7. 2021, kterým se právní, dohledové a vynucovací předpisy Austrálie pro derivátové obchody, nad nimiž vykonává dohled Australský úřad pro obezřetnostní regulaci (Australian Prudential Regulation Authority), uznávají za rovnocenné některým požadavkům článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů;

- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1107 ze dne 5. 7. 2021, kterým se právní, dohledové a vynucovací předpisy Hongkongu pro derivátové obchody, nad nimiž vykonává dohled Hongkongský měnový orgán (Hong Kong Monetary Authority – HKMA), uznávají za rovnocenné některým požadavkům článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů;
 - Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1108 ze dne 5. 7. 2021, kterým se právní, dohledové a vynucovací předpisy Spojených států amerických pro derivátové obchody, nad nimiž vykonává dohled Rada guvernérů Federálního rezervního systému (the Board of Governors of the Federal Reserve System), Úřad ministerstva financí regulující centrální národní banku a vydávání nových bankovek (the Office of the Comptroller of the Currency), Federální pojišťovna vkladů (the Federal Deposit Insurance Corporation), Úřad pro regulaci úvěrů farmářům (the Farm Credit Administration) a Federální úřad pro financování bydlení (the Federal Housing Finance Agency), uznávají za rovnocenné některým požadavkům článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů.
- 2) Přípravované evropské právní předpisy (vč. již zveřejněných po 31. 12. 2021) a další iniciativy Komise:**
- Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady ze dne 16. 3. 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 909/2014, pokud jde o disciplínu při vypořádání, přeshraniční poskytování služeb, spolupráci v oblasti dohledu, poskytování bankovních doplňkových služeb a požadavky na centrální depozitáře cenných papírů ze třetích zemí;
 - Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. 7. 2021 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu;
 - Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/174 ze dne 8. 2. 2022, kterým se na omezenou dobu stanoví, že právní rámec použitelný na ústřední protistrany ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku je v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 rovnocenný.
- 3) Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2021:**
- žádné
- 4) Přípravované zákony (vč. již přijatých, které nabyly nebo nabydou účinnosti po 31. 12. 2021):**
- Zákon č. 129/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (účinnost od 1. 7. 2022).
- 5) Sekundární legislativa:**
- Vyhláška č. 401/2021 Sb., o předkládání některých výkazů v oblasti platebního styku České národní bance (účinnost od 1. 1. 2022);
 - Vyhláška č. 485/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 141/2018 Sb., o hlášení závažných bezpečnostních a provozních incidentů osobami oprávněnými poskytovat platební služby (účinnost od 1. 1. 2022);
 - Vyhláška č. 1/2022 Sb., o žádostech a oznámeních k výkonu činnosti podle zákona o platebním styku (účinnost od 1. 7. 2022);
 - Vyhláška č. 2/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 7/2018 Sb., o některých podmínkách výkonu činnosti platební instituce, správce informací o platebním účtu, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatele elektronických peněz malého rozsahu (účinnost od 1. 7. 2022).

P1.5 Legislativa v oblasti pojišťovnictví a soukromých penzijních systémů

- 1) Evropské právní předpisy a další iniciativy, které byly zveřejněny v roce 2021:**
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/473 ze dne 18. 12. 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238, pokud jde o regulační technické normy upřesňující požadavky na sdělení informací, na náklady a poplatky zahrnované do maximální výše nákladů a na techniky snižování rizik v souvislosti s panevropským osobním penzijním produktem;
 - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/526 ze dne 23. 10. 2020, kterým se opravuje české znění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/35 ze dne 10. 10. 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II);
 - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/895 ze dne 24. 2. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238, pokud jde o zasahování do produktů;

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/896 ze dne 24. 2. 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238 s ohledem na dodatečné informace pro účely sblížení, pokud jde o oznamování orgánům dohledu;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/897 ze dne 4. 3. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1238, pokud jde o formát oznamování příslušným orgánům dohledu a o spolupráci a výměnu informací mezi příslušnými orgány a s Evropským orgánem pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1256 ze dne 21. 4. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/35, pokud jde o začlenění rizik týkajících se udržitelnosti do oblasti řízení a kontroly pojišťoven a zajišťoven;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1257 ze dne 21. 4. 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 a (EU) 2017/2359, pokud jde o začlenění faktorů udržitelnosti a rizik a preferencí týkajících se udržitelnosti do požadavků na dohled nad produktem a jeho řízení vztahujících se na pojišťovny a distributory pojištění a do pravidel pro výkon činnosti a investiční poradenství pro pojistné produkty s investiční složkou;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2268 ze dne 6. 9. 2021, kterým se mění regulační technické normy stanovené nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/653, pokud jde o příslušnou metodiku a prezentaci scénářů výkonnosti, prezentaci nákladů a metodiku pro výpočet souhrnných ukazatelů nákladů, prezentaci a obsah informací o dosavadní výkonnosti a prezentaci nákladů ze strany strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou nabízejících řadu možností pro investice a uvedení do souladu přechodného opatření pro tvůrce produktů s investiční složkou nabízející podílové jednotky fondů uvedené v článku 32 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1286/2014 jako možnost podkladových investic s prodlouženým přechodným opatřením stanoveným v uvedeném článku;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/178 ze dne 8. 2. 2021, kterým se stanoví technické informace pro výpočet technických rezerv a primárního kapitálu pro vykazování s referenčními daty od 31. 12. 2020 do 30. 3. 2021 v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/744 ze dne 6. 5. 2021, kterým se stanoví technické informace pro výpočet technických rezerv a primárního kapitálu pro vykazování s referenčními daty od 31. 3. 2021 do 29. 6. 2021 v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1354 ze dne 6. 8. 2021, kterým se stanoví technické informace pro výpočet technických rezerv a primárního kapitálu pro vykazování s referenčními daty od 30. 6. 2021 do 29. 9. 2021 v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1964 ze dne 11. 11. 2021, kterým se stanoví technické informace pro výpočet technických rezerv a primárního kapitálu pro vykazování s referenčními daty od 30. 9. 2021 do 30. 12. 2021 v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2006 ze dne 16. 11. 2021, kterým se stanoví prováděcí technické normy, jimiž se mění prováděcí nařízení (EU) 2016/1800, pokud jde o přidělování úvěrových hodnocení od externích ratingových agentur podle stupnice úvěrového hodnocení v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES;
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1145 ze dne 30. 6. 2021 o uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES, pokud jde o kontroly pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, která mají obvyklé stanoviště v Černé Hoře a ve Spojeném království.

2) Přípravované evropské právní předpisy (vč. již zveřejněných po 31. 12. 2021) a další iniciativy Komise:

- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/186 ze dne 10. 2. 2022, kterým se stanoví technické informace pro výpočet technických rezerv a primárního kapitálu pro vykazování s referenčními daty od 31. 12. 2021 do 30. 3. 2022 v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu;
- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. 11. 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu;
- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady nastavující rámec pro ozdravné postupy a řešení krize u pojišťoven a zajišťoven.

3) Zákony, které nabyly účinnosti v roce 2021:

- Zákon č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů (změna zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, účinnost od 1. 1. 2021).

4) Připravované zákony (vč. již přijatých, které nabyly nebo nabydou účinnosti po 31. 12. 2021):

- Zákon č. 91/2022 Sb. o panevropském osobním penzijním produktu a o změně souvisejících zákonů (účinnost od 11. 5. 2022);
- Návrh zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

5) Sekundární legislativa:

- Vyhláška č. 115/2022 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o panevropském osobním penzijním produktu a kterou se mění související vyhlášky o odborné způsobilosti (účinnost od 11. 5. 2022).

PŘÍLOHA 2: DOPLŇUJÍCÍ TABULKY

Tabulka P2.1: Přehled vybraných ukazatelů sektoru úvěrových institucí, nebankovních poskytovatelů financování, kapitálového trhu a pojišťoven

Banky	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Bilanční suma	8 018,0 mld. Kč	5,2 % ↑	8 603,4 mld. Kč	7,3 % ↑
Celkový kapitálový poměr	24,4 %	3,1 p. b. ↑	23,5 %	-0,8 p. b. ↓
Poměr klientských vkladů k úvěrům	143,6 %	6,2 p. b. ↑	143,0 %	0,6 p. b. ↑
Podíl nevykonných úvěrů	2,8 %	0,3 p. b. ↑	2,4 %	-0,4 p. b. ↓
Klientské vklady	5 162,0 mld. Kč	8,9 % ↑	5 502,3 mld. Kč	6,6 % ↑
Klientské úvěry	3 595,6 mld. Kč	4,2 % ↑	3 847,8 mld. Kč	7,0 % ↑

Stavební spořitelny	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Počet smluv	3,24 mil.	0,5 % ↑	3,27 mil.	0,7 % ↑
Naspořená částka	362,7 mld. Kč	0,8 % ↑	366,3 mld. Kč	1,0 % ↑
Státní podpora	4,1 mld. Kč	3,5 % ↑	4,2 mld. Kč	2,9 % ↑
Celkové úvěry	293,5 mld. Kč	5,5 % ↑	319,3 mld. Kč	8,8 % ↑
Nové úvěry	65,4 mld. Kč	36,8 % ↑	109,8 mld. Kč	68,0 % ↑
Poměr úvěrů k naspořené částce	80,9 %	3,6 p. b. ↑	87,2 %	6,3 p. b. ↑

Hypoteční úvěry	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Čisté nové hypoteční úvěry	216,8 mld. Kč	34,3 % ↑	367,9 mld. Kč	69,7 % ↑
Celkový nesplacený objem	2 184,1 mld. Kč	10,0 % ↑	2 390,0 mld. Kč	9,4 % ↑

Družstevní záložny	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Počet členů	12,0 tis.	-1,9 % ↓	11,4 tis.	-4,8 % ↓
Bilanční suma	10,0 mld. Kč	-1,7 % ↓	9,1 mld. Kč	-9,0 % ↓
Podíl nevykonných úvěrů	28,9 %	4,8 p. b. ↑	26,2 %	-2,8 p. b. ↓
Celkový kapitálový poměr	26,7 %	-2,6 p. b. ↓	24,4 %	-2,2 p. b. ↓

Nebankovní poskytovatelé financování	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Bilanční suma	419,3 mld. Kč	-4,2 % ↓	420,2 mld. Kč	0,2 % ↑
Poskytnuté půjčky	322,4 mld. Kč	-2,2 % ↓	324,8 mld. Kč	0,7 % ↑

Regulovaný a mimoburzovní trh	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Index PX	1 027,1 bodů	-7,9 % ↓	1 426,0 bodů	38,8 % ↑
Objem burzovních obchodů na BCPP	134,4 mld. Kč	11,2 % ↑	154,7 mld. Kč	15,1 % ↑
Objem burzovních obchodů na RM-S	4,6 mld. Kč	108,1 % ↑	4,8 mld. Kč	5,9 % ↑
Objem mimoburzovních obchodů	4 897,7 mld. Kč	12,2 % ↑	9 125,1 mld. Kč	86,3 % ↑

Investiční fondy	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Obhospodařovaný majetek ve fondech kolektivního investování	589,7 mld. Kč	5,9 % ↑	707,6 mld. Kč	20,0 % ↑
Obhospodařovaný majetek ve fondech kvalifikovaných investorů	146,0 mld. Kč	11,7 % ↑	181,9 mld. Kč	24,6 % ↑

Pojišťovny	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Bilanční suma	493,0 mld. Kč	1,3 % ↑	526,2 mld. Kč	6,7 % ↑
Hrubé předepsané pojistné	168,0 mld. Kč	1,2 % ↑	179,6 mld. Kč	6,9 % ↑
Hrubá výše nákladů na pojistná plnění	92,0 mld. Kč	-9,1 % ↓	101,9 mld. Kč	10,8 % ↑
Celková propojištěnost	3,0 %	0,1 p. b. ↑	2,9 %	-0,04 p. b. ↓

Penzijní fondy	2020	Meziroční změna	2021	Meziroční změna
Počet účastníků	4 424,0 tis.	-0,7 % ↓	4 440,8 tis.	0,4 % ↑
Prostředky účastníků	527,9 mld. Kč	8,4 % ↑	566,7 mld. Kč	7,4 % ↑
Podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele	23,5 %	0,6 p. b. ↑	24,0 %	0,5 p. b. ↑
Průměrný měsíční příspěvek účastníka penzijního připojištění	754 Kč	4,4 % ↑	781 Kč	3,6 % ↑
Průměrný měsíční příspěvek účastníka doplňkového penzijního spoření	812 Kč	1,5 % ↑	829 Kč	2,1 % ↑
Státní příspěvky	7,4 mld. Kč	1,9 % ↑	7,6 mld. Kč	2,2 % ↑

Pramen: AKAT, APS ČR, ČNB – ARAD, MF, výpočty MF

Tabulka P2.2: Základní ukazatele stavebního spoření

K 31. 12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nově uzavřené smlouvy o stavebním spoření	počet	403 259	370 707	422 048	485 176	461 885	449 899
	změna (%)	8,1	-8,1	13,8	15,0	-4,8	-2,6
Průměrná cílová částka u nově uzavřených smluv o stavebním spoření (fyzické osoby)	objem (tis. Kč)	383,9	396,5	470,1	430,5	455,9	808,7
	změna (%)	3,4	3,3	18,6	-8,4	5,9	77,4
Smlouvy o stavebním spoření ve fázi spoření	počet	3 312 077	3 212 427	3 166 824	3 226 733	3 242 740	3 265 839
	změna (%)	-5,5	-3,0	-1,4	1,9	0,5	0,7
Vyplacená státní podpora	objem (mld. Kč)	4,3	3,9	3,9	4,0	4,1	4,2
	změna (%)	-6,2	-7,8	-0,8	1,6	3,5	2,9
Průměrná státní podpora ⁸⁶	objem (Kč)	1 342	1 373	1 397	1 434	1 461	-
	změna (%)	1,2	2,3	1,7	2,6	1,9	-
Naspořená částka	objem (mld. Kč)	362,6	358,9	355,0	359,7	362,7	366,3
	změna (%)	-5,6	-1,0	-1,1	1,3	0,8	1,0
Úvěry celkem z toho ze stavebního spoření překlenovací ⁸⁷	počet	650 214	612 982	588 165	555 368	520 333	490 714
	počet	339 809	307 668	282 587	267 225	254 630	234 675
	počet	310 405	305 314	305 578	288 143	265 703	256 039
	změna (%)	-6,5	-5,7	-4,0	-5,6	-6,3	-5,7
Úvěry celkem z toho ze stavebního spoření překlenovací ⁸⁷	objem (mld. Kč)	240,6	245,7	262,9	278,1	293,5	319,3
	objem (mld. Kč)	40,0	38,2	38,5	48,2	60,0	64,1
	objem (mld. Kč)	200,6	207,5	224,4	229,9	233,5	255,2
	změna (%)	-0,8	2,1	7,0	5,8	5,5	8,8
Úvěry celkem / naspořená částka	poměr (%)	66,4	68,5	74,1	77,3	80,9	87,2

Pramen: stavební spořitelny, MF

⁸⁶ Hodnota je zveřejňována v průběhu následujícího roku.

⁸⁷ Úvěry podle § 5 odst. 5 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka P2.3: Základní ukazatele penzijního připojištění v transformovaných fondech

K 31. 12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Smlouvy o penzijním připojištění ⁸⁸	počet	3 999 304	3 709 605	3 494 140	3 327 507	3 154 028	2 988 958
	změna (%)	-6,6	-7,2	-5,8	-4,8	-5,2	-5,2
Státní příspěvky poukázané za příslušné období	objem (mld. Kč)	6,0	5,7	5,4	5,3	5,1	5,0
	změna (%)	-4,7	-9,6	-5,1	-2,3	-2,9	-2,7
Příspěvky účastníků ⁸⁹	objem (mld. Kč)	29,6	29,4	28,4	28,2	27,7	27,3
	změna (%)	-1,5	-2,4	-3,2	-0,6	-1,9	-1,6
Průměrný měsíční státní příspěvek	objem (Kč)	124	120	128	133	137	140
	změna (%)	1,6	-1,6	6,7	3,9	3,0	2,2
Průměrný měsíční příspěvek účastníka	objem (Kč)	606	624	680	722	754	781
	změna (%)	2,9	5,9	9,0	6,2	4,4	3,6

Pramen: MF

Tabulka P2.4: Základní ukazatele doplňkového penzijního spoření v účastnických fondech

K 31. 12.		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Doplňková penzijní spoření ⁸⁸	počet	536 759	757 549	956 820	1 128 131	1 269 989	1 451 812
	změna (%)	48,5	41,1	26,3	17,9	12,6	14,3
Státní příspěvky poukázané za příslušné období	objem (mld. Kč)	0,86	1,24	1,66	2,00	2,29	2,59
	změna (%)	59,0	44,3	34,1	20,8	14,5	13,1
Příspěvky účastníků ⁸⁹	objem (mld. Kč)	4,07	6,07	8,24	10,01	11,59	13,35
	změna (%)	58,3	49,1	35,7	21,5	15,8	15,2
Průměrný měsíční státní příspěvek	objem (Kč)	156	159	160	160	161	161
	změna (%)	2,6	1,9	0,6	0,0	0,6	0,0
Průměrný měsíční příspěvek účastníka	objem (Kč)	741	776	790	800	812	829
	změna (%)	2,6	4,7	1,8	1,3	1,5	2,1

Pramen: MF

⁸⁸ Stav ke konci období; údaj uvádí počet penzijních připojištění, nebo doplňkových penzijních spoření, která nejsou v evidenci MF ukončena.

⁸⁹ Příspěvky účastníků jsou uvedeny bez příspěvků placených zaměstnavateli za své zaměstnance.

Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2021

Vydavatel
Ministerstvo financí, Letenská 15, Praha 1
Červen 2022

Tisk
Ministerstvo financí

© Ministerstvo financí

1. vydání
Číslo svazku: 1

ISBN (online) 978-80-7586-054-5
ISBN (tisk) 978-80-7586-053-8